

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

NYÍRMADA VÁROS

2016. 02. 09.

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

NYÍRMADA VÁROS

Készült Nyírmada Város Önkormányzata megbízásából

Készítette

MEGAKOM Tanácsadó Iroda

Kézy Béla

Komádi Mónika

Róka László

Szemes Zsuzsa

2016. 02. 09.

Adatgyűjtés lezárva: 2015. 11. 19.

Tartalomjegyzék

1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ	6
1.1 Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok	6
1.1.1 A település térségi szerepe	6
1.1.2 A település vonzáskörzetének és funkcióinak bemutatása, elemzése	8
1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Koncepcióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata	9
1.2.1 Kapcsolódás az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióhoz (OFTK)	9
1.2.2 Kapcsolódás a Szabolcs–Szatmár-Bereg Megye Területfejlesztési Koncepciójához és Programjához	10
1.2.3 Egyéb térségi fejlesztési koncepciókhoz, programokhoz való kapcsolódás	11
1.3 Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása	11
1.3.1 A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai	11
1.4 A település társadalma	13
1.4.1 Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	13
1.4.2 Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok	21
1.4.3 Települési identitást erősítő tényezők	21
1.5 A település humán infrastruktúrája	22
1.5.1 Humán közszolgáltatások	22
1.5.2 Esélyegyenlőség biztosítása	25
1.6 A település gazdasága	25
1.6.1 A település gazdasági súlya, szerepköre	25
1.6.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői	26
1.6.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelései	27
1.6.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők	28
1.6.5 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)	29
1.7 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere	30
1.7.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	30
1.7.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	32
1.7.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység	32
1.7.4 Foglalkoztatáspolitikai	33
1.7.5 Lakás- és helyiséggazdálkodás	33
1.7.6 Intézményfenntartás	34
1.7.7 Energiagazdálkodás	35
1.8 Településüzemeltetési szolgáltatások	35
1.9 A táji és természeti adottságok vizsgálata	36
1.9.1 Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek	38
1.9.2 Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése	39
1.10 Zöldfelületi rendszer vizsgálata	40
1.10.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei	40
1.10.2 A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái	41
1.11 Az épített környezet vizsgálata	41
1.11.1 Területfelhasználás vizsgálata	41
1.11.2 Önkormányzati tulajdon kataszter	43

1.11.3	Az épített környezet értékei.....	43
1.11.4	Az épített környezet konfliktusai, problémái	45
1.12	Közlekedés.....	45
1.12.1	Hálózatok és hálózati kapcsolatok	45
1.12.2	Közúti közlekedés.....	46
1.12.3	Közösségi közlekedés	46
1.12.4	Kerékpáros és gyalogos közlekedés, parkolás.....	47
1.13	Közművesítés	47
1.13.1	Víziközművek	47
1.13.2	Energia	49
1.14	Környezetvédelem	51
1.14.1	Talaj.....	51
1.14.2	Felszíni és a felszín alatti vizek	52
1.14.3	Levegőtisztaság és védelme	53
1.14.4	Zaj- és rezgésterhelés.....	53
1.14.5	Sugárzás védelem.....	53
1.14.6	Hulladékkezelés	54
1.14.7	Vizuális környezetterhelés	54
1.14.8	Árvízvédelem.....	54
1.14.9	Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	54
1.15	Katasztrófavédelem	55
1.16	Ásványi nyersanyag lelőhely	55
1.17	Városi klíma	56
2.	HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ	57
2.1.	A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése	57
3.	HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ.....	61
3.1.	A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis.....	61
3.1.1.	A folyamatok értékelése	61
3.1.2.	A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése 62	
3.1.3.	A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata	67
3.2.	Problématérkép és értéktérkép	67
3.3.	Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek.....	70
3.3.1.	Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása	70
3.3.1.1.	Belváros bemutatása	73
3.3.1.2.	Nyugati kertváros bemutatása	75
3.3.1.3.	Keleti kertváros bemutatása	77
3.3.1.4.	Ipari, kereskedelmi, logisztikai zóna bemutatása	79
3.3.2.	Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása, helyzetelemzése	79
3.3.2.1.	A lehatárolt területek helyzetének elemzése	82
3.3.3.	Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek.....	88
4.	Ábrák, táblázatok, térképek jegyzéke.....	89

Bevezetés

A 2014-2020-as európai uniós tervezési időszakra való felkészülésben fontos szerepe van a megfelelő módon előkészített, megalapozott területi terveknek, fejlesztési stratégiáknak.

Ezen tervezési folyamat keretében kerül kidolgozásra **Nyírmada Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS)**, amely kijelöli a középtávon (4-10 év) elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit. A dokumentum alapjaiban meghatározza a város jövőbeli fejlődési irányait, lehetőségeit, ezért fontos egy reális célokat kitűző, jól megtervezett, megvalósítható stratégia kialakítása.

Az integrált településfejlesztési stratégia elkészítését egy részletes **megalapozó vizsgálat** (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) előzi meg, amely – számszerűsített adatokra, tényekre, tendenciákra támaszkodva – bemutatja a város gazdasági és társadalmi folyamatait, legfőbb erősségeit, adottságait, valamint gyengeségeit, problémáit. Ezekre reagálnak az ITS keretében megfogalmazott célkitűzések és azonosított beavatkozások.

A dokumentumok Nyírmada korábbi Integrált Városfejlesztési Stratégiájának (IVS) átdolgozásával, aktualizálásával, valamint az alábbi rendeletek, módszertani útmutatók figyelembevételével készült el.

- 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről,
- Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (Belügyminisztérium, 2014. 12. 11.),
- Városfejlesztési Kézikönyv (Második, javított kiadás, NFGM, 2009. január 28.).

A megalapozó vizsgálat és az integrált településfejlesztési stratégia partnerségi **egyeztetése és elfogadása** a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Nyírmada Város Önkormányzata Partnerségi egyeztetési szabályzata alapján történt.

A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 5. § (3) bekezdése lehetővé teszi az 1. mellékletben meghatározott tartalmi elemek összevonását, átcsoportosítását, indokolt esetben egyes elemek elhagyását, továbbá előírja, hogy azokat a település méretének, sajátosságainak, a településhálózatban betöltött szerepének, valamint az adott témakörnek megfelelő részletezettséggel kell kidolgozni. Ennek megfelelően jelen megalapozó vizsgálat olyan tartalmi részletezettséggel kerül kidolgozásra, amely a stratégia kidolgozásához szükséges. Részletesebb elemzésre a településrendezési terv felülvizsgálata, módosítása során fog sor kerülni. Ez indokolja a kormányrendelet szerinti 1.3., 1.4., 1.5.2., 1.6., 1.6.1., 1.6.2., 1.12.2., 1.12.2.1., 1.12.2.2., 1.14.1.2, 1.14.2.1, 1.14.2.2, 1.14.4, 1.14.5.1, 1.14.5.3, 1.14.5.4., 1.16.3., 1.18.1., 1.18.3 alfejezetek elhagyását, illetve egyes alfejezetek tömörségét.

1. HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ

1.1 Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

1.1.1 A település térségi szerepe

Nyírmada az Észak-alföldi régióban, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, az Északkelet-Nyírségben, Nyíregyházától mintegy 45 km távolságra található település. Jól megközelíthető a 41-es főúton, területét átszeli a Nyíregyháza - Vásárosnamény vasútvonala, valamint ugyanezen szakasz között megépítésre kerülő autópálya. Megyén belüli fekvése kedvezőnek mondható, nagyjából annak központi részén helyezkedik el. A város az országhatáron belül excentrikus fekvésű: a román határátkelőtől megközelítőleg 60 km-re, az ukrántól pedig kb. 35 km-re található.

A város gazdasági ereje gyenge a lakosságszámhoz mérten, mivel Szabolcs-Szatmár-Bereg megye lakosságának nagyjából a 0,8%-át adja, ezzel szemben megközelítőleg a megyében működő vállalkozások 0,5%-át teszi ki Nyírmada. Járási szinten vizsgálva hasonló a helyzet, Nyírmada jelentősebb vállalkozásai megközelítőleg 350 db munkahelyet tudnak biztosítani, így jelentősebb gazdasági hatása nincs a járásra, csak a település közvetlen környezetére.

A település regionális szerepe:

Nyírmada regionális hatáskörű intézményi funkcióval nem rendelkezik. Fekvéséből és méretéből adódóan ennek megléte nem is elvárható.

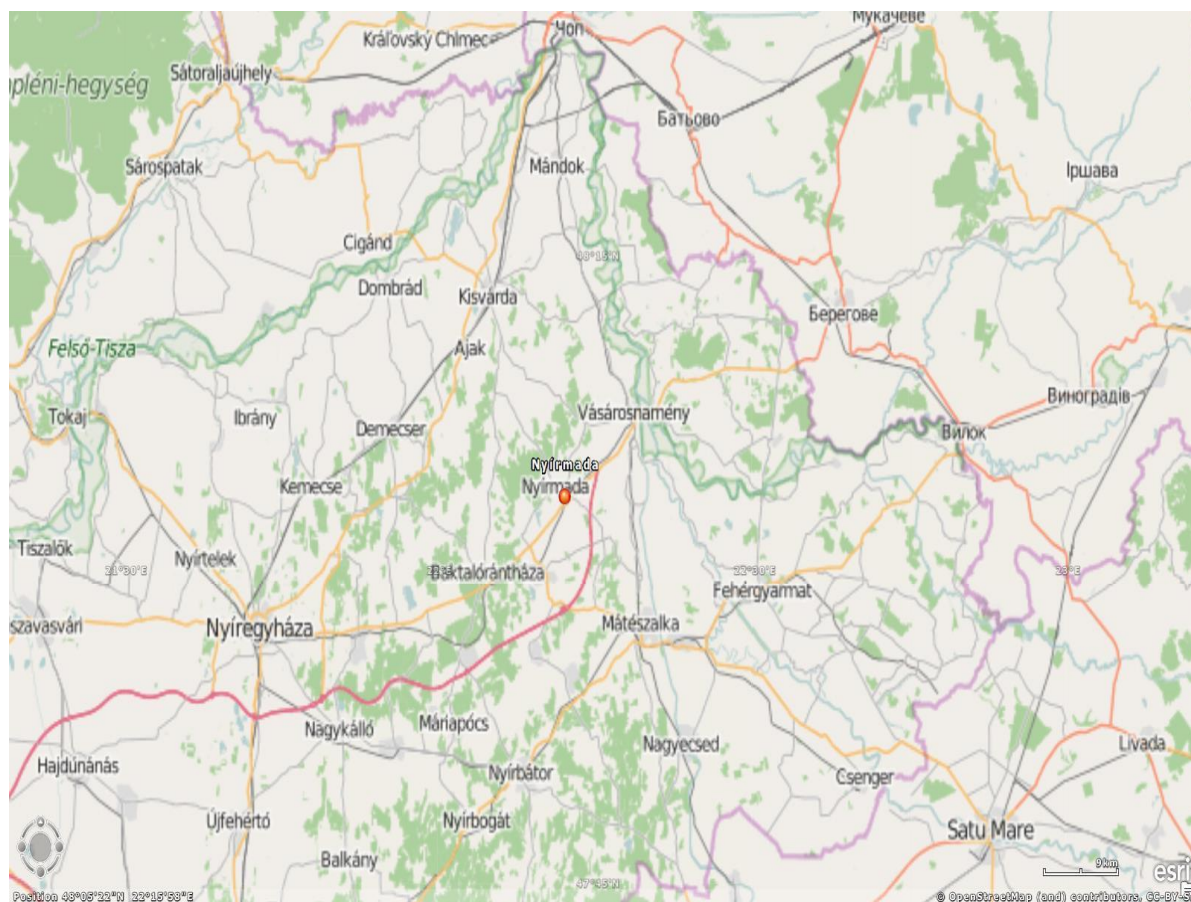
A település megyei és térségi szerepköre:

Nyírmada megyei szerepköre sem mondható jelentősnek, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Fejlesztési Program a települést nem emeli ki, hiszen járás központi jogállással sem bír. A Vásárosnaményi járás második legnagyobb települése, így néhány magasabb színvonalú kereskedelmi egység vonzza a környező települések lakosságát. A városban található néhány nagyobb vállalkozás szintén a környékbeli települések számára bizonyos funkciókat. Helyzetéből adódóan megyei szinten Vásárosnamény és Nyíregyháza közötti közlekedési vonalon tranzitónaként definiálható. Nyírmada és környezete alapvetően rurálisnak mondható, a megye központi részén helyezkedik el, amely így egyfajta belső periférikus térséget eredményez.

A Vásárosnaményi járásba tartozó 28 település (1. táblázat) közül kettő, Pusztadobos és Nyírmada azon települések, amelyek korábban nem képezték részét a kistérségnek. Ezen települések a Baktalórántházai kistérségbe tartoztak. Az inverz oldalon Tivadar községe említhető meg, amely már a Fehérgyarmati járás alá tartozik. A járás lakosságának 38,15%-a városokban él, ez az adat a terület urbanizációs indexét is jelenti, amelyet a két város, Vásárosnamény és Nyírmada települések határoznak meg. A terület népességének eloszlása viszonylag egyenletesnek mondható, hiszen a legnagyobb település lélekszáma sem haladja meg a 7 ezer főt.

Nyírmada alapvetően a járás déli szegletében bír funkcionális szerepkörrel. Azonban elmondható, hogy Nyírmada a járáson belül excentrikus fekvésű, ennek köszönhetően több funkciója és intézménye is van, amelyek hatásai túlnyúlnak a járáshatáron. Ezen funkciók oktatási intézmények (óvoda, általános iskola) és kereskedelmi szolgáltatások.

1. térkép: Nyírmada elhelyezkedése

1. táblázat: A Vásárosnaményi járás településeinek főbb adatai

Település	jogállás	terület (ha)	népesség (fő)
Aranyosapáti	község	2 111	2 041
Barabás	község	3 819	846
Beregdaróc	község	2 382	842
Beregsurány	község	1 601	631
Csaroda	község	2 468	580
Gelénes	község	2 055	569
Gemzse	község	1 360	846
Gulács	község	2 335	870
Gyüre	község	1 587	1 200
Hetefejércse	község	1 545	316
Ilk	község	1 456	1 237
Jánd	község	1 654	747
Kisvarsány	község	1 283	1 035
Lónya	község	3 548	772
Márokpapi	község	2 118	470
Mátyus	község	1 103	261
Nagyvarsány	község	1 255	1 484
Nyírmada	város	3 880	4 885
Olcsva	község	996	648
Pusztadobos	község	1 669	1 455
Tákos	község	1 082	357

Település	jogállás	terület (ha)	népesség (fő)
Tarpa	nagyközség	4 973	2 164
Tiszaadony	község	1 563	664
Tizsakerecseny	község	2 386	970
Tiszaszalka	község	1 495	866
Tiszavid	község	1 075	524
Vámosatya	község	2 429	578
Vásárosnamény	város	6 566	8 831

Forrás: http://www.ksh.hu/docs/hun/hnk/hnk_2013.pdf

1.1.2 A település vonzaskörzetének és funkcióinak bemutatása, elemzése

Nyírmada esetében – elsősorban méretéből adódóan – nem beszélhetünk valódi vonzaskörzetről. A térség községei számára az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer alapján a városi szintű szolgáltatásokat, funkciókat nem Nyírmada látja el, hanem Baktalórántháza és Vásárosnamény.

Nyírmada települési funkciói a település határain túlra, csupán a szomszédos települések funkció és intézmény hiánya esetén hatnak. Ezen hatások például az oktatásban, alapvető szociális ellátásokban, a rendvédelmi szolgáltatásban és a kereskedelemben jelentkeznek. A mikrotérségben található aprófalvak számára így fontos, alapvető települési funkciókat hordoz a város.

A kereskedelmi funkció főleg a településközpontban tömörül, az élelmiszer-kiskereskedelemben főleg települést ellátó funkció érzékelhető, nagyobb alapterületű bevásárló központ nincs a településen. A település központja speciális szaküzlettel, pénzügyi szolgáltatással is rendelkezik.

2. táblázat: Nyírmada települési funkciói

Funkció	Települési	Településen túlnyúló
Igazgatás	Nyírmada Város Polgármesteri Hivatala	Rendőrség
Oktatás	Napsugár Óvoda	Patay István Általános Iskola
Kultúra	Művelődési Ház és Könyvtár Közművelődési Intézmény	Egyházak
Egészségügy	Háziorvosi rendelő Fogorvosi rendelő Védőnői szolgálat	
Szociális	Szociális szolgáltatások	Családsegítés Gyermekjóléti szolgáltatások
Kereskedelem	Élelmiszer- kiskereskedelem	Szaküzletek, pénzügyi szolgáltatások

Forrás: saját szerkesztés

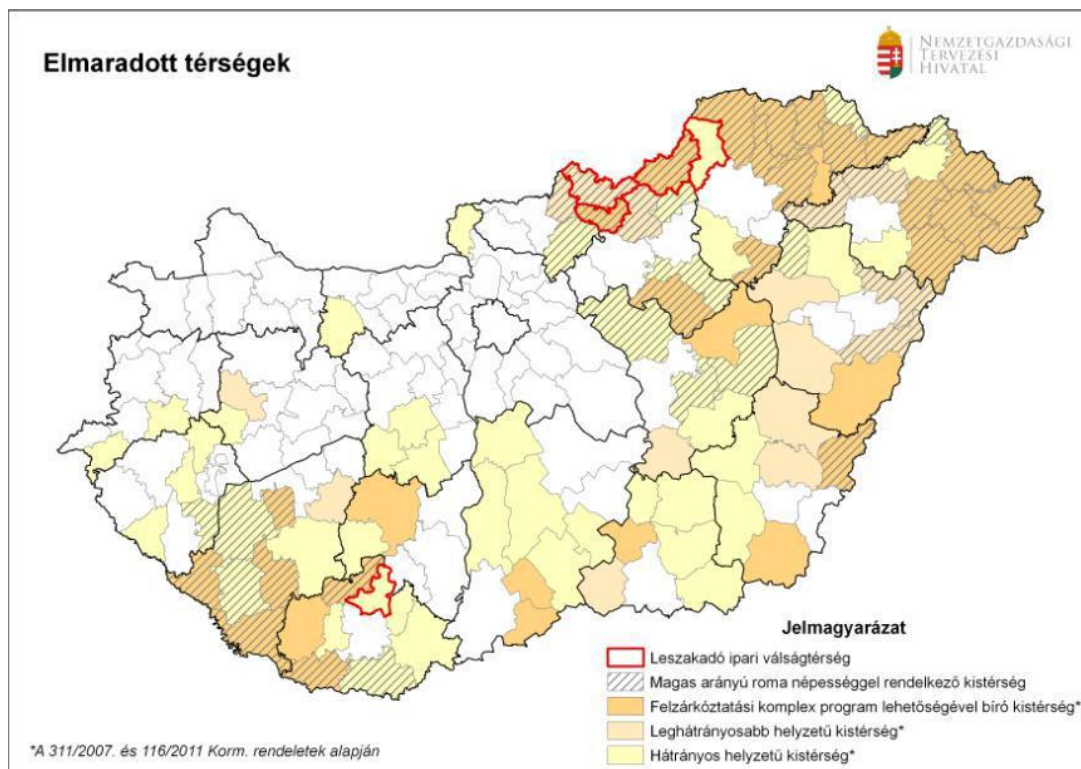
1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Koncepcióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata

1.2.1 Kapcsolódás az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióhoz (OFTK)

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepciót az Országgyűlés, 1/2014 (I.3.) határozatával fogadta el. Az integrált jellegű dokumentum, a korábban bevett gyakorlattól eltérően, az Országos Fejlesztési Koncepciót és a Területfejlesztési Tervet egységesen megjelenítve, integráltan kezelve készült el. A koncepció a megyei jogú városok szintje alatt többnyire nem említi településneveket, inkább általánosságban tesz megállapításokat aprófalvas, tanyás térségekre. Így Nyírmada település sem szerepel nevesítve a dokumentumban. Az Országos Területfejlesztési Koncepcióban foglaltak alapján a város térségi szerep megerősítésének egyik lehetséges pillére, hogy a határmenti területek együttműködésének színterévé kell válnia.

A város megjelenik azon térségek között, ahol magas a roma népesség aránya (a település lakosságának ~20%-a) az országos átlaghoz képest. Területi kategóriák szerint az elmaradott térségek közé tartozik, mint magas arányú roma népességgel rendelkező, felzárkóztatási komplex program lehetőségével bíró területi egység. A vidék klímaváltozási szempontból is veszélyeztetett, ugyanis árvizek, aszályok és hőhullámok tekintetében egyaránt sérülékeny térségnek definiáltál. Ezen tényezők a tájgazdálkodásra is kihatnak, amely fontos szerepet tölt be a város gazdaságában, ugyanis a fenntartható mezőgazdaság a komplex felzárkóztatás lehetőségét kínálja. A 2. térkép mutatja, hogy Nyírmada az ország egyik legnagyobb egybefüggő elmaradott térségében fekszik, amely a határon túlnyúlva Romániában és Ukrajnában is folytatódik.

2. térkép: Magyarország elmaradott térségei

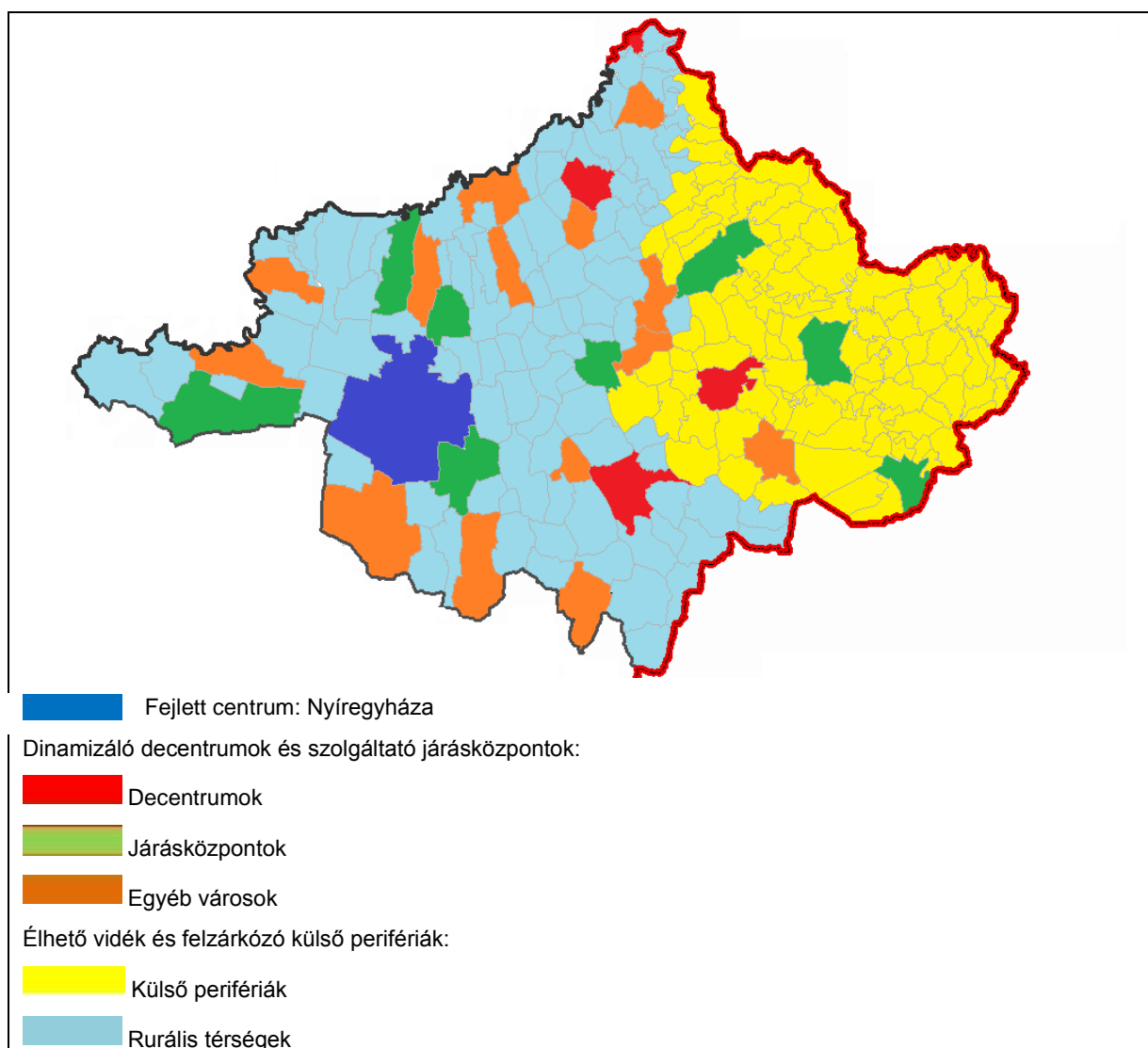
Forrás: Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció

1.2.2 Kapcsolódás a Szabolcs–Szatmár-Bereg Megye Területfejlesztési Koncepciójához és Programjához

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Fejlesztési Programját a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés 14/2014 (II.20.) önkormányzati határozatával fogadta el. Ebben megfogalmazták azokat a területi célokat, amelyeket a 2014-2020-as időszakban a fejlesztéspolitikák megvalósítása során követendőnek tartanak. Az általános területi célok között szerepel Nyíregyháza és agglomerációja, a megyei járásközpontok és egyéb városok, a szatmár-beregi térség, a megye gazdasági decentrumai és a rurális térségek fejlesztése.

Nyírmada komolyabb funkciókkal és intézményekkel rendelkező nagyvárosoktól viszonylag távolabb fekszik, így gyakorlatilag egy belső periférikus, elmaradott térségben található. A megye fejlődését, főbb tervezési irányvonalát egyértelműen a megyeközpont Nyíregyháza szabja meg. A város elsődleges vonzáskörzetébe nem tartozik bele Nyírmada városa. A fejlesztési program stratégiai célrendszere alapján a koncepció az eltérő jellegű térségekhez mérten három kategóriát különített el, amelyet a 3. térkép reprezentál.

3. térkép: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Területfejlesztési Koncepciójának földrajzi fókuszai

Forrás: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Koncepció

1. Fejlett centrum: tagjai a nyíregyházi agglomeráció, melyet foglalkoztatási, gazdasági, kulturális és közszolgáltatási centrum fejlesztéseként definiál a megyei fejlesztési koncepció. Fejlődése felülreprezentált, hiszen a megyei társadalmi, gazdasági viszonyok közt egy szigetet képez, mint egy élhető magas szintű szolgáltatásokkal és munkahelyekkel rendelkező megyei jogú város.

2. Dinamizálódó decentrumok és szolgáltató járásközpontok: cél a megyei gazdasági decentrumainak, továbbá a járásközpontoknak funkcióbővítése és összehangolt fejlesztése a megyei differenciák mérséklése érdekében. Nyírmada városa hordoz gazdasági potenciált, azonban decentrumnak méretéből adódóan nem nevezhető a megyén belül.

3. Élhető vidék és felzárkózó külső perifériák: célkitűzés a megye külső perifériáinak felzárkóztatása, továbbá a vidéki térségek integrált fejlesztése. Nyírmada közvetlen környezete vidékies térségként definiálható, a prioritás a város-vidék kapcsolat és együttműködés szempontjából kiemelt fontosságú.

A fejlesztési program konkrét javaslatát szemponyjából nem említi Nyírmada városát, mivel nem járásközpont és nem rendelkezik olyan funkcióval, amely decentrummá tehetné a várost. Alapvetően a város-vidék kapcsolat és együttműködés fejlesztésében játszik szerepet, továbbá a koncepció alapján a mezőgazdaságban vannak potenciáljai. A várost érintő területfelhasználási kategóriák számbavételekor is kitűnik, hogy elsősorban a természeti értékekre alapozott táji adottságokra építő környezettudatos gazdálkodás lehet fontos kitörési pont a város és térsége számára.

1.2.3 Egyéb térségi fejlesztési koncepciókhoz, programokhoz való kapcsolódás

Nyírmada város méretéből, kevés települési funkciójából és intézményeiből adódóan a megyei ágazati koncepciók és programokhoz való illeszkedése nem indokolt. A fejlesztési dokumentumok nem tesznek külön említést a településről, csupán a terület egészéről, amely Szabolcs-Szatmár-Bereg megye belső periférikus térsége.

Járási szintű stratégiai vagy egyéb dokumentumok nem készültek, a kistérségi szintű vizsgálat pedig nem indokolt, mivel a Baktalórántházai kistérség fejlesztési dokumentuma – az elmúlt időszakban bekövetkező jogszabályi változások miatt – ma már kevésbé aktuális és releváns (jelenleg csak a belső ellenőrzést és a busz bérletét végzik közösen).

1.3 Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

1.3.1 A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai

Településfejlesztési Koncepció

Nyírmada Város Önkormányzatának Képviselő testülete a Településfejlesztési Koncepcióját a 70/2001. / XI. 30./ KT. számú határozattal fogadta el. A koncepció által meghatározott fejlesztési elképzelések a következők:

- A szennyvízcsatorna-hálózat kiépítése, szennyvíztisztító létesítése rövidtávú fejlesztésként.
- Szilárd burkolatú utak létesítése, előnyben részesítve a sűrűn lakott, főként cigány etnikumhoz tartozó lakosok által használt utakat, rövidtávú fejlesztésként.
- Nyírmada-Gemzse összekötő út szilárd burkolattal történő ellátása, rövidtávú fejlesztésként.
- Oktatási központ fejlesztése 4 tantermes iskola építésével, rövidtávú fejlesztésként

- Oktatási központ fejlesztése uszodával és tornacsarnokkal térségi szerepvállalással középtávú fejlesztésként.
- Középfokú oktatási intézmény létesítése középtávú fejlesztésként.
- Önkormányzati új bérlakás építési program 8-10 lakásszámgig középtávú fejlesztésként.
- Faluház építése középtávú fejlesztésként.
- Térségi szerepvállalás keresése pl. sport, felnőttképzés, középfokú képzés területein középtávú fejlesztésként.

A koncepció által megfogalmazott fejlesztési elképzelések közül néhány időközben megvalósult, azonban több jelenleg is aktuális és figyelembe veendő az Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása során.

Integrált Városfejlesztési Stratégia

2010 januárjában készült el a település Integrált Városfejlesztési Stratégiája, amelyet Nyírmada Város Önkormányzatának Képviselő testülete a 1/2010. /II.15./ számú határozattal fogadta el.

A dokumentum az Országos Településfejlesztési Koncepcióval összhangban készült. Ez alapján Nyírmada társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott, jelentős munkanélküliséggel sújtott, fejletlen, felzárkózó térségben helyezkedik el. A város stratégiája a koncepció meghatározásából indul ki. Nyírmada városfejlesztési stratégiája az Észak-alföldi régió Stratégiai Programjával szintén összhangban készült, mely szerint Nyírmada a felzárkóztatásra váró térségek közé tartozik, ezen belül pedig a környéken élők számára kistérségi központként szolgáló település. A stratégia készítése során a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei területfejlesztési Koncepciót is figyelembe vették, amely a települést vidéki térségnek definiálja. A tervdokumentum célja ezen területek felzárkóztatása, élhetőbb tétele.

1. ábra: Nyírmada Integrált Városfejlesztési Stratégiájának célrendszere

Jövő-kép	„A mikrotérségi szerepkörrel rendelkező Nyírmada kihasználja a várossá válásából is adódó fokozatosan felértékelődő térség-szervező helyzetét. A fejlődés hatására kialakuló esztétikus és egészséges környezet, a biztonságos társadalmi háttér és megélhetési viszonyok, a fejlett egészségügyi-, kereskedelmi- és közszolgáltatások a minőségi élet alapját jelentik a város és térsége lakosai számára.”				
Átfo-gó cél	„Nyírmada saját értékeinek erősítésével és hangsúlyozásával, a körülvevő hazai és határmenti térséggel összehangoltan, kölcsönös előnyökön alapuló fejlesztések hatására növeli a versenyképességét, modern kisvárosi lakókörnyezete, valamint fejlett köz- és közösségi, szociális és munkaerő-piaci szolgáltatásai biztosítják a lakosság életminőségének javulását.”				
Középtávú tematikus célok	A. A gazdaság élénkítése, innovatív vállalkozói környezet megteremtése a stabil és diverzifikált gazdasági szerkezet kialakításához valamint a hosszú távú fenntartható fejlődés biztosítása	B. Az egészségügyi és szociális szolgáltatások fejlesztése	C. A közszolgáltatások körének bővítése, minőségük és üzemeltetésük gazdaságosságának javítása	D. A térségi- és társadalmi kohézió erősítése	E. Modern, kiegyensúlyozott kisvárosi településszerkezet kialakítása, az épített és természeti környezet állapotának megóvása
	F. A magas szintű kultúra, hagyományörzés és a közművelődés lehetőségeinek biztosítása	G. A szabadidős (rekreációs) tevékenységekhez kapcsolódó infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése	H. Város belső közlekedési feltételeinek javítása	I. A város külső elérhetőségének fejlesztése	
Városrészi célok	Belváros	Keleti városrész	Nyugati városrész	Ipari, kereskedelmi, logisztikai zóna	
	„Modern települési központ kialakítása a városi, közsztéra, közösségi, közigazgatási, humáninfrastruktúra és gazdasági funkciók és szolgáltatások növelése érdekében.”	„A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével, a lakókörnyezet fejlesztésével a Keleti városrész lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírmada társadalmi-gazdasági folyamataiba.”	„A társadalmi esélyegyenlőség feltételeinek megteremtésével, a lakókörnyezet fejlesztésével a Nyugati városrész lakosságának nagyobb mértékű integrálása Nyírmada társadalmi-gazdasági folyamataiba.”	„A településrendezés és közszolgáltatások eszközeivel elősegíteni a városkörnyéki tanyákon élők esélyegyenlőségének javulását, és biztosítani számukra mindazon lakókörnyezeti feltételeket és közszolgáltatásokhoz való hozzáférést, a település rekreációs lehetőségeinek fejlesztése, továbbá az ipari-gazdasági területek fejlesztésével modern vállalkozási környezet kialakítása a város tökevonó képességének növelése és a helyi vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása érdekében.”	

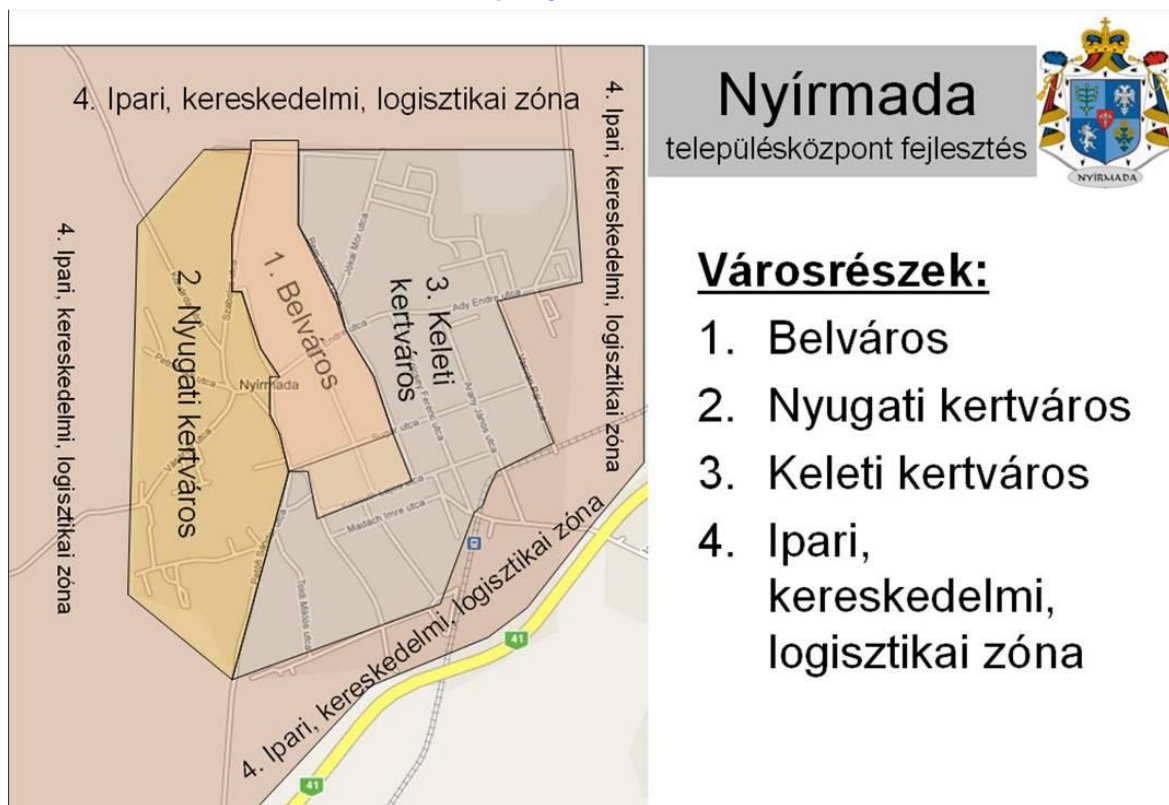
Forrás: Nyírmada Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája

A stratégia jövőképe a település várossá nyilvánítására alapoz, melynek következtében Nyírmada képessé válik a térség lakosságának funkcionális központjává fejlődni.

Az Integrált Városfejlesztési Stratégiában a város egészének, valamint az egyes városrészeknek a funkcionalitás javítását szem előtt tartó célrendszere került lefektetésre. Az IVS általános céljait, és azok megvalósulását az 1. ábra szemlélteti.

A városrészek lehatárolásakor a területek funkcionálisan és településmorfológiailag homogéneen kerültek kijelölésre. A fejlesztési irányaik meghatározása így a koncentráció elvének lehető legnagyobb mértékű érvényesítésével történt. A koncepció, a településrendezési terv, a korábbi elemzések és az előzetes egyeztetések alapján, Nyírmada belterületén 4 városrész lehatárolására került sor.

4. térkép: Nyírmada városrészei

Forrás: Nyírmada Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája

Az IVS részeként Antiszegregációs Terv készült, Nyírmada területén a Központi Statisztikai Hivatal 2001-es népszámlálási adatai alapján négy, együttesen 2059 fős (2001) lakosság számmal rendelkező szegregátumot azonosítottak be (4. térkép), amelyek integrálására célokat és komplex beavatkozásokat határoztak meg.

1.4 A település társadalma

1.4.1 Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

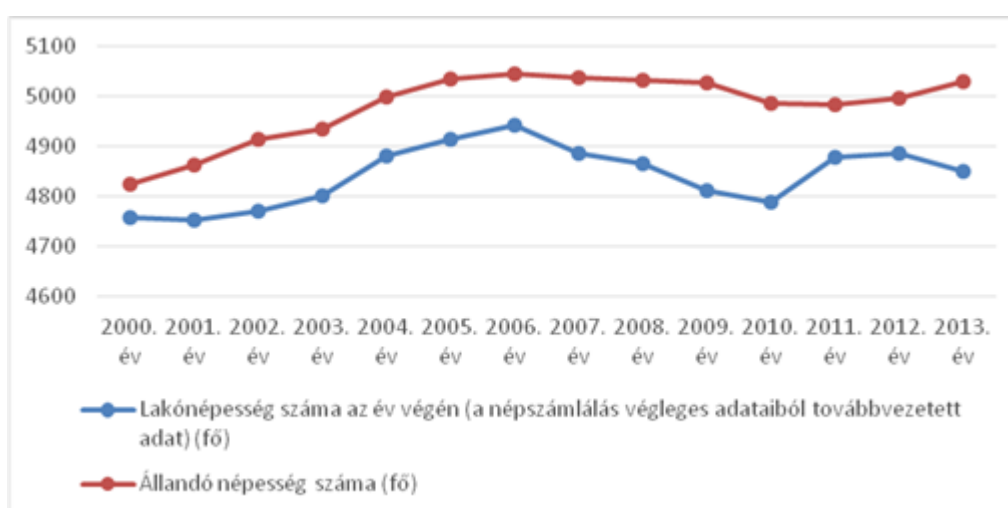
Nyírmada 38,80 km²-en elterülő városi rangú település. 2013-ban 4 849 fő lakott a településen a Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján. Nyírmada népességfejlődése az utóbbi években növekvő tendenciát mutat (3. táblázat, 3. ábra). A vizsgált időszak alatt – 2001 és 2013 között – az érték jelentős mértékben, 3,41%-kal növekedett, de 2010-ig inkább csökkenést figyelhetünk meg, azóta változott a tendencia. A lakónépesség tekintetében megfigyelhetjük, hogy az utóbbi évben kisebb mértékű csökkenés, de 2010-hez képest több lakossal bír.

3. táblázat: Nyírmada város népességszám változása 2001-2013

Adattípus	2001	2013	Lakónépesség 2013/2001 (%)	Lakónépesség / állandó népesség	
				2001	2013
Állandó népesség-város	4 864	5 030	103,41%	97,68%	96,40%
Lakónépesség-város	4 751	4 849	102,06%		
Állandó népesség-megye	597 582	578 004	96,72%	98,39%	97,12%
Lakónépesség-megye	587 994	561 379	95,47%		
Állandó népesség-ország	10 270 425	10 051 837	97,87%	99,07%	98,26%
Lakónépesség-ország	10 174 853	9 877 365	97,08%		

Forrás: KSH

2. ábra: Nyírmada népességének változása (2000-2013)

Forrás: KSH

Az országos és a megyei adatokhoz képest kedvezőbb értékekkel rendelkezik Nyírmada városa. Az állandó és lakónépesség aránya kicsit hátrányosabb mutatókat ábrázol, ez az ingázó lakosságnak tudható be.

Népsűrűség

A város népsűrűsége a 2013. évi adatok alapján 129,64 fő/km², ami 2001-hez képest 4,34 százalékkal változott, ez alapján a megyei (94,57 fő/km²) és az országos (106,17 fő/km²) átlaghoz képest sokkal magasabb, ahogyan az a hasonló nagyságrendű és területű városi jogállású települések esetében jellemzőnek tekinthető.

Népmozgalom

A népmozgalmi táblázatból megfigyelhető, hogy a népszámláláskor éppen pozitív tendenciát mutatott, de a 2013-as adatok alapján negatív mérleggel zárt. A települést természetes szaporodás és egyúttal elvándorlás jellemzi. Az utóbbi elsődleges oka lehet, hogy a lakosok a környező nagyobb városokba (Vásárosnamény, Baktalórántháza, Nyíregyháza), illetve távolabbi településekre, esetleg külföldre költöznek a jobb megélhetés reményében.

4. táblázat: Nyírmada város népmozgalmi adatai (2001, 2013)

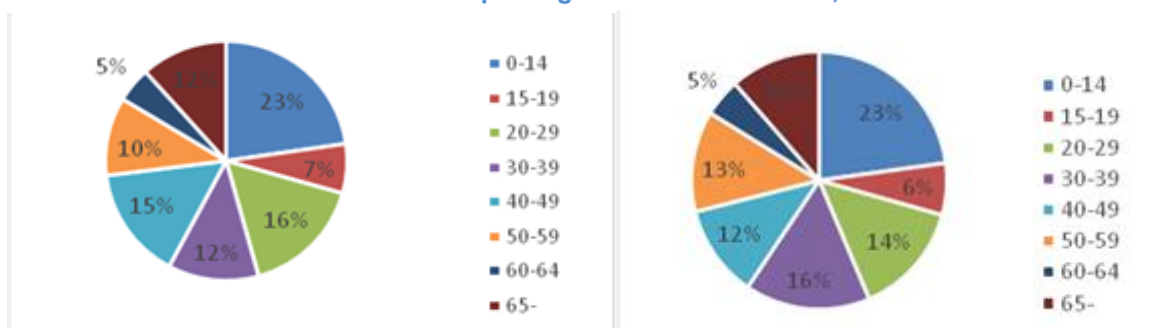
Adattípus	2001	2013
Élveszületések (előző népszámlálás óta, fő)	79	80
Halálozások (előző népszámlálás óta, fő)	43	59
Természetes szaporodás (előző népszámlálás óta, fő)	36	21
Vándorlási különbözet (előző népszámlálás óta, fő)	-35	-48
Teljes népmozgalom (tényleges szaporodás) (előző népszámlálás óta, fő)	1	-27

Forrás: KSH

Korösszetétel

Nyírmadán a népesség korösszetétel szerinti összehasonlítása a 2001. és 2011. évi népszámlálásokon alapult. Mint megállapítható, több mint 1/3-a a lakosságnak nem munkaképes korú 2001-ben, és ez az arány 2011-ben is csak egy százalékponttal csökkent.

3. ábra: A lakónépesség korösszetétele 2001, 2011

Forrás: KSH

A fiatalok száma növekedett 2001-hez képest, mely nagyon előnyös mutató. Az is kedvező, hogy a munkaképes korúak száma az elvándorlás ellenére is növekvő tendenciát mutat.

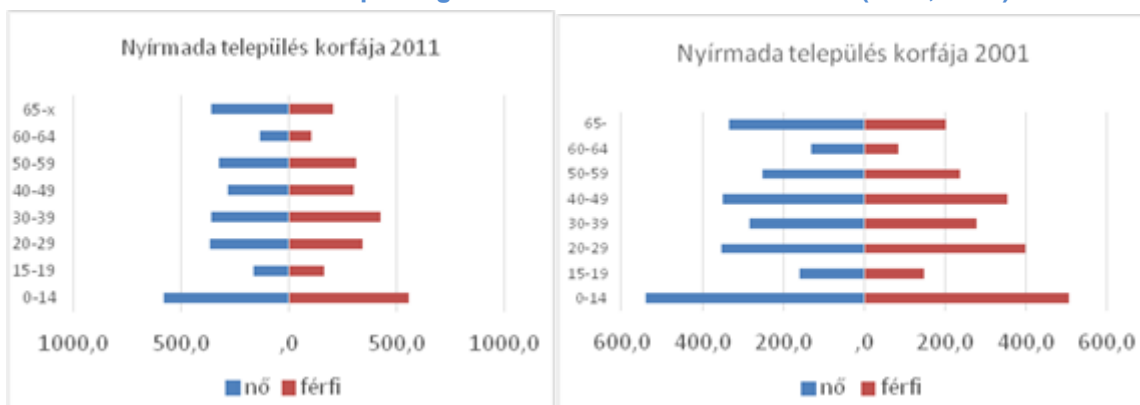
5. táblázat: A népesség korösszetétele

Adattípus	2001		2011	
	Fő	%	Fő	%
-14	1048	22,71	1137	22,82
15-19	308	6,67	326	6,54
20-29	752	16,29	711	14,27
30-39	561	12,16	787	15,79
40-49	702	15,21	581	11,66
50-59	489	10,60	634	12,72
60-64	218	4,72	238	4,78
65-	537	11,64	569	11,42
Összesen:	4 615	100,00	4 983	100,00

Forrás: KSH

A városban az eltartott népesség rátája 2001-ben 52,31%, míg 2011-ben ugyanez a mutató 52,06% volt, azaz nem tapasztalható jelentős változás a 10 év alatt. A város öregedési indexe 2001-ben 51,24%, míg 2011-ben ugyanez a mutató 50,04% volt, amely az országos öregedési indexhez képest (114,7%) lényegesen jobb érték. Összességében elmondható, hogy a népesség fiatalodó tendenciát mutat. Jelentősebb változás a táblázat adatai alapján nem fog bekövetkezni a közeljövőben a településen, a fiatalodó korstruktúra várhatóan hosszabb távon fennmarad.

4. ábra: A lakónépesség kor és nem szerinti összetétele (2001, 2011)

Forrás: KSH

A népesség nemek szerinti megoszlása 2011-ben a városban: népesség 51.80% nő, 48.20% férfi. A nemek közötti arány 2001-hez képest 0,2 százalékkal változott férfiak javára.

1.4.1.1 Nemzetiségi összetétel

Hazai nemzetiségek

A városban a 2011 népszámlálás alapján jelen lévő nemzetiségek: bolgár (4 fő), német (20 fő), román (6 fő), ukrán (20 fő) és cigány (957 fő). 2001 óta a cigány nemzetiség létszámában állt be jelentősebb változás, ami 390 fős növekedést jelent. A 2001-es népszámláláson lengyel (3 fő), szlovák (3 fő) és szlovén (1 fő) volt jelen a településen, de a 2011-es népszámláláson már nem voltak adminisztrálva. Ennek több oka is lehet: elköltözés, elhalálozás, válaszdadás visszautasítása vagy identitásvesztés. A nemzetiségi csoportok közül csak a cigány kisebbség rendelkezik önkormányzattal. Nem hazai nemzetiségek nincsenek jelen a városban.

1.4.1.2 Képzettség

Nyírmadán a lakosság iskolázottsági szempontjából jelentős fejlődés következett be. Csökkent az általános iskolát be nem fejezettek száma, és növekedett az érettségit és a felsőfokú oktatást végzettek száma. Az országos aránynál magasabb értékek a változások intenzitását is jelzik, a megyei értékekhez képest azonban némileg kisebb ütemű volt a javulás.

6. táblázat: Nyírmada város lakossága iskolai végzettség szerint megyei és országos összehasonlításban (2001, 2011)

Adattípus		2001	2011	Változás 2011/2001 viszonylatában (%)
általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya	városi	1074	980	91,24
	megyei	81 588	91193	111,77
	országos	631 160	1 149 200	182,07
15-X éves korosztályban legalább általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya	városi	2130	2333	109,53
	megyei	123 676	258055	208,65
	országos	7 553 093	4 124 370	54,6
18-X éves korosztályban legalább középiskolai érettségivel rendelkezők aránya	városi	541	652	120,51
	megyei	50028	105443	210,77
	országos	3 097 032	2 314 718	74,74
25-x éves korosztályban egyetemi vagy főiskolai oklevéllel rendelkezők aránya	városi	147	248	245,54
	megyei	22575	62174	275,41
	országos	888 345	1 676 174	188,68

Forrás: KSH

1.1.1.1 Foglalkoztatottság

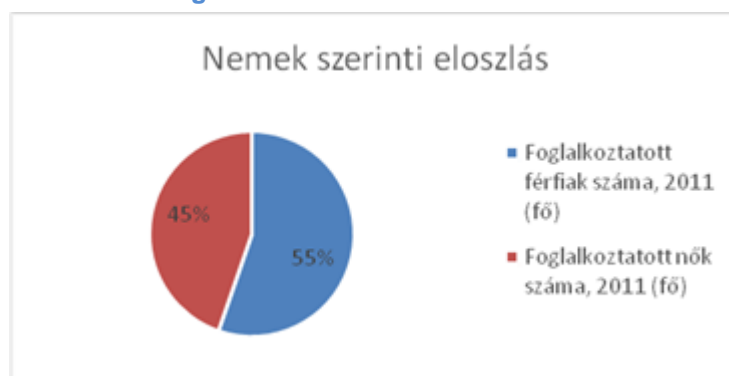
Nyírmada városban 2011-ben a munkaképes korúak száma 3304 fő volt. Ez a 2001-es adatokhoz képest kedvezőtlenebb arányt tükröz.

5. ábra: Foglalkoztatottak szektoronkénti eloszlása

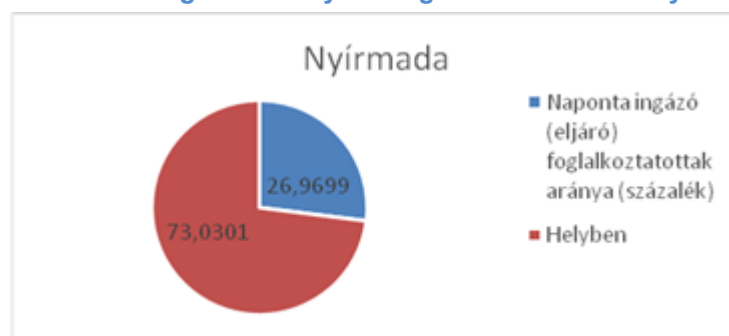
Forrás: KSH

6. ábra: Foglalkoztatottak nemek szerinti eloszlása

Forrás: KSH

7. ábra: Ingázó és helyben foglalkoztatottak aránya

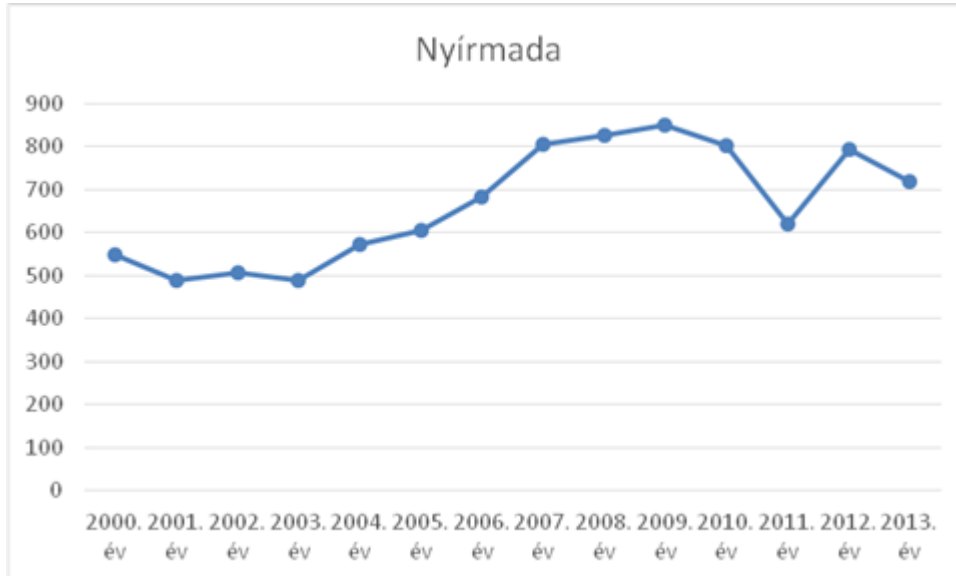

Forrás: KSH

2011-ben a helyben foglalkoztatottak aránya foglalkoztatottakon belül 73,03% volt, míg a településről ingázók aránya 26,97% volt. A helyben foglalkoztatott helyi lakosok aránya 2001 óta nőtt (60,7% volt), ami részben a munkahelyek bővítésének köszönhető.

Ezzel némileg ellentmondásban állnak a munkanélküliségi adatok: 2003 és 2009 között folyamatosan nőtt az álláskeresők száma – részben helyi, részben globális gazdasági folyamatok miatt. Azóta a számokat nagymértékben befolyásolják a közfoglalkoztatási adatok.

8. ábra: Munkanélküliek számának változása 2000-2013.

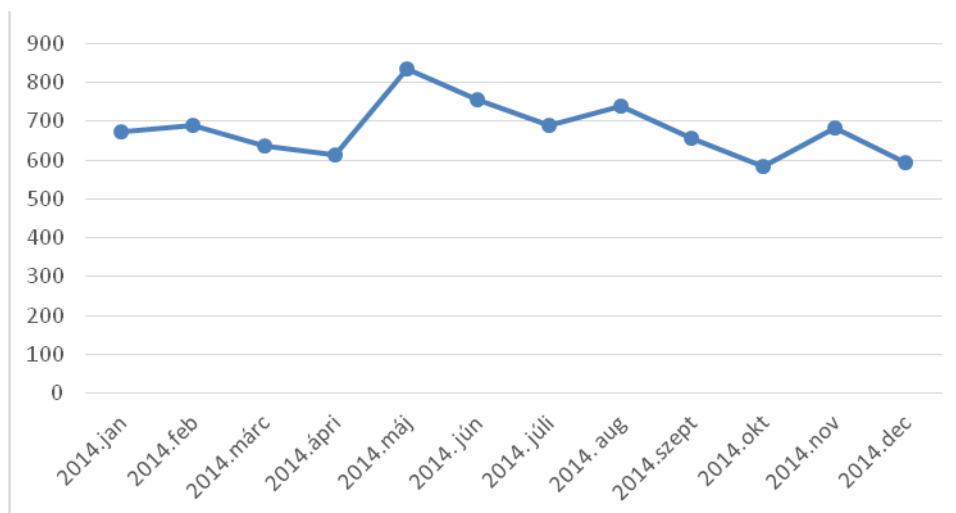

Forrás: KSH

Nyilvántartott álláskeresők éves átlagos zárónapi száma 678 fő volt 2014-ben, a relatív mutató (a nyilvántartott álláskeresők aránya a munkavállalási korú népességhez viszonyítva) 20,52%. Eltérés az országos átlagtól -14,42 százalék. A települések között országosan a 3049.helyen van a legalacsonyabb relatív mutatóval rendelkező települések csoportjában.

A munkanélküliek nyilvántartásában nem láthatunk ciklikusságot – elsősorban a közfoglalkoztatás miatt –, májusban volt tetőpontja, és onnan folyamatosan csökkent. A tartósan, 365 napnál több időt munka nélkül töltők száma év végére csökkent, 373 főről 260 főre.

9. ábra: Nyilvántartott munkanélküliek havi lebontása 2014-ben

Forrás: KSH

1.4.1.3 Jövedelmi viszonyok

Jövedelem

Nyírmada városában 2012-ben 1634 fő volt adófizető, számuk 2010-hez képest kismértékben emelkedett (1574 fő). A jövedelemszint elemzéséhez érdemes megnézni az adósávokban elhelyezkedő befizetések értékét.

7. táblázat: Befizetett SZJA értéksávonként Nyírmadán (2012)

Sáv	Adó összege
Összes adó 0-300 000 Ft sávon	4 327 508
Összes adó 1 000 001-1 200 000 Ft sávon	19 967 035
Összes adó 1 200 001-1 500 000 Ft sávon	47 567 346
Összes adó 1 500 001-1 800 000 Ft sávon	21 372 693
Összes adó 1 800 001-2 000 000 Ft sávon	19 235 283
Összes adó 10 000 001-20 000 000 Ft sávon	0
Összes adó 2 000 001-2 500 000 Ft sávon	27 578 762
Összes adó 2 500 001-3 000 000 Ft sávon	21 377 155

Forrás: TEIR

Az egy adózóra jutó értékek alapján az átlagos jövedelemszint az országos átlagtól 35%-kal, a megyeitől 7%-kal marad el.

Az 1000 főre jutó személygépkocsi száma 180,71 volt, mely folyamatos csökkenés a város előző 3 évi adatainak vizsgálatához képest. Ez részben a népességszám növekedésével, valamint a jövedelmi viszonyok alakulásával magyarázható.

Segélyezés

A KSH adatai alapján a következő táblázatban foglaljuk össze, hogy Nyírmada városában milyen típusú és mekkora a segélyezés mértéke.

8. táblázat: Nyírmada város segélyezésének adatai

Segély típusa	Érték
Átmeneti segélyezésben részesültek száma (pénzbeni és természetbeni) (fő)	212
Időskorúak járadékában részesítettek évi átlagos száma (fő)	1
Időskorúak járadékára felhasznált összeg (1000 Ft)	226
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (fő)	1097
Temetési segélyezés eseteinek száma (pénzbeni és természetbeni) (eset)	30
Temetési segélyben részesültek száma (pénzbeni és természetbeni) (fő)	30
Temetési segélyre felhasznált összeg (pénzbeni és természetbeni) (1000 Ft)	360
Rendszeres szociális segélyben részesítettek átlagos száma (rendelkezésre állási támogatásban részesülők adatai nélkül) (fő)	15
Rendszeres szociális segélyre felhasznált összeg (rendelkezésre állási támogatásban részesülők adatai nélkül) (1000 Ft)	3751
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (fő)	499
Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra felhasznált összeg (1000 Ft)	136428
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre felhasznált összeg (2) (1 000 Ft)	12725
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó pénzbeni ellátásban részesítettek átlagos száma (fő)	1
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó pénzbeni ellátásban felhasznált összeg (1 000 Ft)	92
Óvodáztatási támogatásban részesültek száma (pénzbeni és természetbeni) (fő)	128
Óvodáztatási támogatásra felhasznált összeg (pénzbeni és természetbeni) (1 000 Ft)	1910

Forrás: KSH

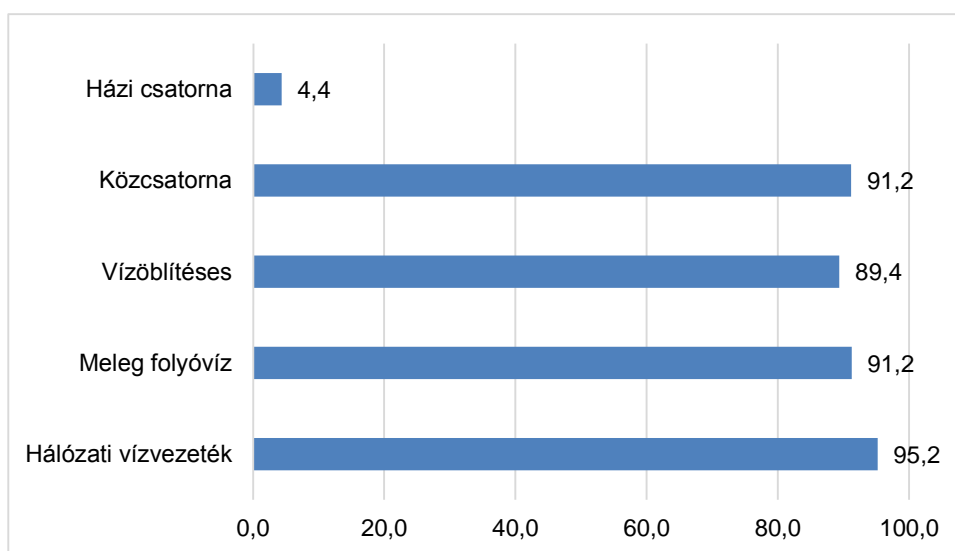
A legjellemzőbb segélyezési forma a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, 2013-ban átlagosan 499 fő vette igénybe, ami az előző évekhez képest csökkenő tendenciát mutat. A felhasznált összeg is ezzel arányosan csökkent, ami pozitív, ugyanakkor a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesültek száma növekvő, ami a település fiatalos korstruktúrája mellett, a fiatalok és a családok kedvezőtlenebb szociális helyzetét mutatja.

1.4.1.4 Életminőség

Az életminőséget számos tényező befolyásolhatja, illetve több mutató is utalhat rá közvetett vagy közvetlen formában. A születéskor várható élettartam a megyében a nők esetében 77,0-77,7 életév közé tehető, míg a férfiak esetében 68,6 életév a maximum (városi szinten ez az adat nem áll rendelkezésre).

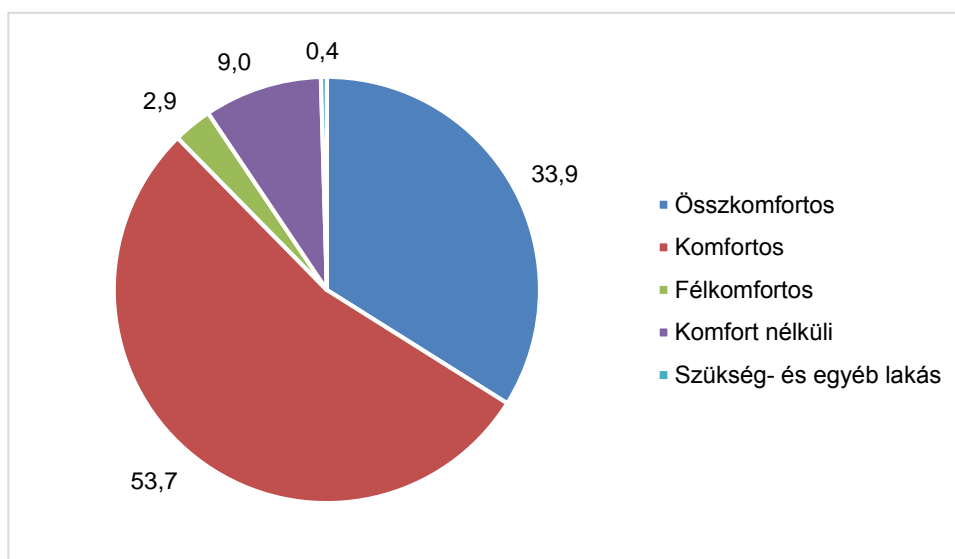
A háztartások, illetve a lakások száma növekedett 2001 és 2011 között. A lakóingatlanok nagy része komfortos (53,7%), de jelentős arányú még az összkomfortos is (33,9%). A lakások felszereltsége javuló tendenciát mutatott, és az értékek lényegesen kedvezőbbek, mint a megyei átlag.

10. ábra: Lakások felszereltsége (2011)

Forrás: KSH

11. ábra: Lakások komfortfokozata (2011)

Forrás: KSH

1.4.2 Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

A Nyírmadához hasonló méretű városokban a térbeli, társadalmi konfliktusok megjelenése nem tekinthető általános jelenségnek. Nyírmada esetében a hátrányos helyzetű lakosok, illetve gyermekek viszonylag magas száma, illetve térbeli koncentrációja jelentkezhethet látens vagy valós konfliktusként, amelyet az önkormányzat, valamint az érintettek számára nyújtott szolgáltatások ellátását végző szervezetek megfelelően kezelni tudnak. Az érintett városrészek és szegregátumok részletes bemutatását a 3.3 fejezet tartalmazza.

1.4.3 Települési identitást erősítő tényezők

1.4.3.1 Történeti és kulturális adottságok

Településtörténet

A település nevét 1296-ban említik először, Dobos határjárása alkalmával. Ekkor Karász Sándor bán fiainak a birtoka. 1330-ban már két Madáról beszélnek: Nagymadáról és Miklósmadáról. Miklósmada névadóját és a település egyházát 1354-ben említik (Nicolaus f. Petri de Mada), amikor madai és pazonyi nemesek osztozkodtak rajta. Több település olvadt a határába, ezek közül némelyik még a XVI-XVII. században is élt. 1382-ben Szatmár vármegyéhez tartozott. 1386-ban a Madai család egyik ága kihalt és az általuk birtokolt Bocsó falu birtokrész a királyra szállt, amelyet Mária királyné Károlyi Lászlónak és Mihálynak, valamint Várdai Domokosnak adományozott. A XV. és a XVI. században több család is birtokolta. A XVI. sz. végén a település vásártartási jogot kapott, ettől kezdve mezővárosként említik. A XIX. század első felében többek között a Báji Patay családnak is volt itt birtoka. A család közéleti szereplésével és műveltségével tűnt ki az ekkori nemesi családok közül, ezen belül is Patay István, aki 1830-ban Szabolcs vármegye alispánja, majd Szabolcs vármegye követe lett. 1898-ban megalakult a Nyírmadai Takarékpénztár. Az 1890-es évek elején a Nyírmadai Kaszinó működéséről van tudomásunk; a lakosok olvasókört tartottak fenn. Nyírmada 1950-től közigazgatásilag Szabolcs-Szatmár megyéhez és a Baktalórántházi járáshoz, legutóbb a Vásárosnaményi járáshoz tartozott.

Kulturális értékek

A település kulturális értékei közül az alábbiak emelhetők ki: Hunyadi u. 28. Lakóház és üzlet, volt Papp-kúria (klasszicista, 19. század első fele), református templom (klasszicista, 1825-1834) és a templom berendezései (padok, falazott szószék, klasszicista, 1833-as).

1.4.3.2 Civil szerveződések

A városban 21 bejegyzett civil szervezet működik, amelyek legnagyobb számban sport tevékenységet folytatnak, de alapvetően a széleskörű tevékenységi körnek (pl. kultúra, környezetvédelem) köszönhetően számos célcsoportot elérnek az érintett szervezetek.

9. táblázat: Néhány civil szervezet (2014 adatok szerint)

Civil szervezet neve	Tevékenység	Célcsoport
Mi kis falunk Helytörténeti és községépítő Egyesület	Kulturális	Mindenki
Nyírmadai Gazdálkodók és Kertbarátok Közhasznú Egyesülete	Vidékfejlesztés	Mindenki
Nyírmadai Nyelv- és Zeneoktatási Közalapítvány	Oktatás	Mindenki
Nyírmadai Ifjúsági Sport Egyesület	Ifjúságvédelem	Ifjúság
Nyírmada Sportjáért Alapítvány	Sport	Mindenki
Nyírmada Sportja Támogatásáért Közalapítvány	Sport	Mindenki
Nyírmada Közrend Közbiztonságáért Közalapítvány	Polgárvédelem	Mindenki
Nyírmadai Nyugdíjas Klub	Idősgondozás	Időskorosztály
Nyírmadai Szabadidő és Sport Egyesület	Sport	Mindenki
Aranyhorog Horgász Egyesület	Sport	Mindenki
Református Egyházközösség	Vallás	Mindenki

Civil szervezet neve	Tevékenység	Célcsoport
Katolikus Egyházközösség	Vallás	Mindenki
Görög katolikus Egyházközösség	Vallás	Mindenki
Együtt Egymásért Összefogás a Romákért Egyesület	Állampolgárság	Mindenki
Kóborlók Állatvédelmi Egyesület	Állatvédelem	Mindenki

Forrás: Nyírmada Város Önkormányzata

A korábbi városrehabilitációs projekt kapcsán több humán projektet valósíthatott meg összesen 8 civil szervezet (pl Nyírmadai Ifjúsági Sportegyesület, A Mi Kis Falunk Helytörténeti és Községépítő Egyesület).

1.5 A település humán infrastruktúrája

1.5.1 Humán közszolgáltatások

1.5.1.1 Oktatás-nevelési intézményhálózat

Nyírmadán egy 10 csoportszobás **óvoda** működik (Napsugár Óvoda, Sugár utca 1.), amelynek fenntartója és működtetője Nyírmada Város Önkormányzata. A férőhelyek száma 270 fő, a kihasználtság 87%-os (235 beíratott gyermek). A növekvő népességszámnak megfelelő kapacitások az elmúlt években megvalósított fejlesztésnek köszönhetőek, amely során bővítésre került az óvoda ("A régió belüli társadalmi kohézió, az egyenlő esélyek és a korszerű nevelés feltételrendszerének megteremtése a nyírmadai Napsugár Óvoda bővítésével " című, ÉAOP-4.1.1/A_2-10-2010-0030 kódszámú, 122 317 288 Ft támogatási összegű projekt).

Pedagógiai továbbképzések, az óvodapedagógiában részt vevők szakmai képzése, disszeminációs programok, valamint ezekhez kapcsolódó eszközbeszerzések jelenthetik az óvodai fejlesztések vezérfonalát.

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) által működtetett **Patay István Általános Iskola** székhelyén (Honvéd út 36.) és telephelyén (Honvéd út 22) összesen 584 gyermek tanult a 2013/2014-es tanévben. A férőhelyek (472 + 168) ismeretében ez 91%-os kihasználtságot jelent. Az elmúlt évek tendenciája szerint a tanulók száma kissé ingadozó. A város általános iskoláiban nemzetiségi oktatásban részesülő tanulók száma 347 fő, főleg cigány nemzetiségű. A város iskoláiba más településről bejáró általános iskolai tanulók száma mindössze 6 fő volt, ami csökkenő tendenciát mutat.

Az elmúlt évek fejlesztései részben az iskolaépület felújításához, részben, annak energetikai korszerűsítéséhez kapcsolódtak.

10. táblázat: Jelentősebb fejlesztések a nyírmadai közoktatási rendszerben

Cím	Támogatási összeg (Ft)	Befejezés ideje
"Patay István Általános Iskola felújítása Nyírmadán "	462 586 583	2010.09.01.
"Napenergia hasznosítás a nyírmadai Patay István Általános Iskolában "	10 997 609	2012.10.10.
"Napelemes rendszer kialakítása Nyírmadán a Patay István Általános Iskolában"	47 929 800	2015.02.28.

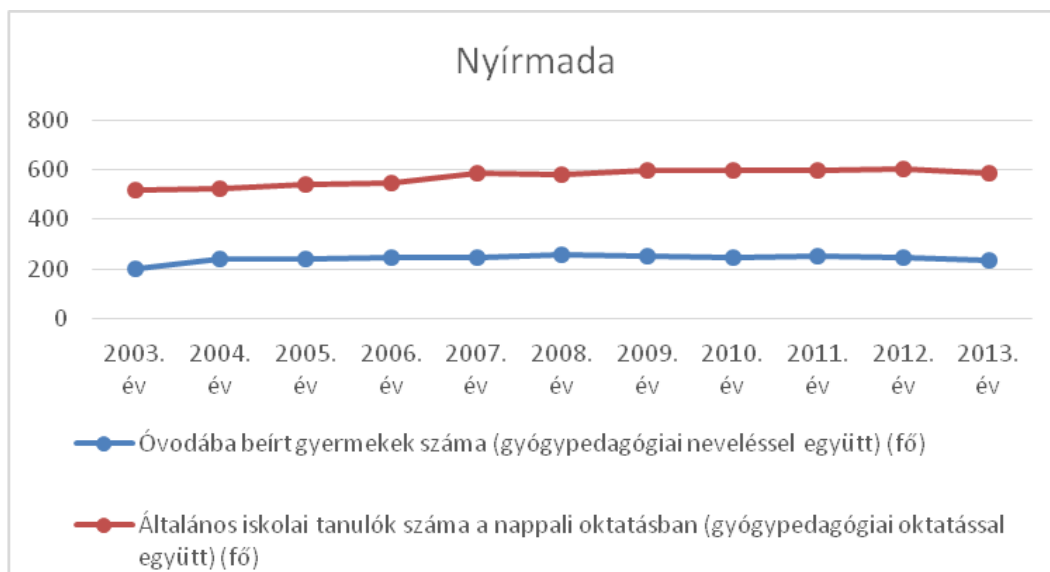
Forrás: Nyírmada Város Önkormányzata

Az alapinfrastrukturális beruházások megtörténtek, így most már technológiai fejlesztések és tárgyi eszközbeszerzések, javasoltak az általános iskolákban, amelynek már nem az önkormányzat, hanem a KLIK a felelőse. Az általános iskolai oktatásban elsősorban a szakmai módszertani megújulás folytatásán lesz a hangsúly. Cél, hogy minden osztályterem rendelkezzen korszerű információs eszközökkel, interaktív táblával.

Középfokú oktatási intézmény nincs a városban.

Az alábbi ábra mutatja, hogy igazán jelentős változás nem következett be sem az óvodások, sem az iskolások számában.

12. ábra: A köznevelési intézményekbe beiratkozottak száma (2003-2013)

Forrás: KSH

1.5.1.2 Egészségügyi ellátás

Két házi orvos, egy fogorvos praktizál a településen, a KSH adatai szerint egy praxis betöltetlen. Az ügyeleti feladatok ellátása a házi orvosi rendelőben történik. 2013-ban az ellátott esetek száma 39 668 volt. A városban 3 védőnő dolgozik 3 körzetben. Az egészségügyi alapellátás ellátóhelyei az önkormányzat fenntartásában vannak. Nyírmadán egy gyógyszertár működik. Járóbeteg és kórházi ellátás legközelebb Vásárosnaményban vehető igénybe.

11. táblázat: Egészségügyi ellátást biztosító ellátóhelyek főbb jellemzői

Egészségügyi ellátóhely, címe	Ellátás jellege
I. számú Házi orvosi rendelő, 4564 Nyírmada, Kálvin tér 14.	házi orvosi szolgálat
II. számú Házi orvosi rendelő, 4564 Nyírmada, Honvéd út 36-38.	házi orvosi szolgálat
Magyar Korona Gyógyszertár, 4564 Nyírmada, Ady Endre út 5.	gyógyszertár
Védőnői Szolgálat, 4564 Nyírmada, Kálvin tér 6.	védőnői szolgálat
Fogorvosi Rendelő, 4564 Nyírmada, Kálvin tér 6.	fogorvos

Forrás: www.nyirmada.hu

1.5.1.3 Szociális ellátás

A Szociális Ápolási-Gondozási Központ Központ (Nyírfu út 2.) szociális étkeztetési, idősgondozási és házi segítségnyújtási feladatokat lát el – a kihasználtság jellemzően 100%-os, ami alapot ad a további bővítésre. A városban jelenleg nem működik bölcsőde, de figyelembe véve a gyermekkorúak viszonylag nagy számát, kialakítása megfontolandó.

A következő táblázat azt mutatja, hogy a rászorultak milyen természetbeni és pénzügyi szociális juttatásokhoz jutnak, valamint hogy azokat hányan vették igénybe 2013-ban a KSH adatai alapján. A szociális étkeztetésben 65 fő vesz részt, főleg időskorúak. Mint láthatjuk, hogy az idősek otthonában csak 43-an férnek el, sokan házi segítségnyújtásban vesznek részt. Ez a teljes idős korosztálynak 54,35 százaléka. Családsegítő szolgálat is természetbeni juttatásnak számít, itt 513 fő vesz részt. Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma 646 fő volt, Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma 471 fő.

12. táblázat: Szociális ellátásban részesülők

Szolgáltatás	Résztevők száma
Szociális étkeztetésben részesülők száma	65
Házi segítségnyújtásban részesülők száma	256
Idősek nappali ellátásában engedélyezett férőhelyek száma	40
Idősek nappali ellátásában részesülők száma	41
A családsegítő szolgáltatást igénybe vevők száma	513
Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma	4
Árvaellátásban részesülő férfiak száma	28
Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	471
Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma	69
Árvaellátásban részesülő nők száma	24
Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	646
Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma	253
Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma	354
Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma	11
Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma	4
Megváltozott munkaképességűeknek járó ellátásban részesülő férfiak száma	158
Megváltozott munkaképességűeknek járó ellátásban részesülő nők száma	175

Forrás: KSH

Szociális területen az alábbi projektek keretében valósítottak meg fejlesztést:

- "Fogyatékkal élő emberek ellátása a kistérségben", támogatás 49 863 095 forint,
- "Napelemes rendszer kialakítása Nyírmadán a Gyermekjóléti Szolgálat épületében", támogatás 5 751 576 támogatású.

1.5.1.4 Közművelődés, sport, szabadidő

Intézmények

A Művelődési Ház és Könyvtár fontos szerepet tölt be a város kulturális életében. A könyvtár 19 057 darabos állománya nagyrészt kielégíti a helyi igényeket. Működik továbbá egy sportpálya alapfelszereltséggel és egy közösségi ház, amely az elmúlt években fejlesztéseken ment keresztül.

Az intézményeket megcélzó fejlesztések közül az alábbiakat emelhetjük ki:

- "A könyvtári szolgáltatások informatikai fejlesztése a nyírmadai városi könyvtárban" című TIOP-1.2.3-11/1-2012-0156 kódszámú 7 829 900 támogatású 2013-06-30-ig tartó projekt.
- "Helyi szükségletekre alapuló könyvtári szolgáltatások fejlesztése" című TÁMOP-3.2.4.A-11/1-2012-0080 kódszámú 32 516 764 támogatású 2014-03-31-ig tartó projekt.
- "Napelemes rendszer kialakítása Nyírmadán a Művelődési Házban" című KEOP-4.10.0/A/12-2013-0228 kódszámú 23 964 900 támogatású 2015-02-28-ig befejezett projekt.

Rendezvények

A városban a nemzeti ünnepeken kívüli rendezvények elsősorban az iskolához kapcsolódnak: a Patay István Általános Iskola lehetőséget biztosít különböző iskolai, helyi és térségi szintű rendezvények lebonyolítására. Az iskola szervezésében megrendezésre

kerültek: karácsonyi ünnepség, nemzeti ünnepek alkalmából szervezett rendezvények, Zöld-hét, Roma téma-hét, Országos szemétyűjtési akció.

Sport

A Nyírmada Ifjúsági Sportegyesület teremti meg a városban a sportolási lehetőségeket (pl. labdarúgás, torna). Az iskolai tornaterme és a sportpálya áll rendelkezésre, mindenképp érdemes a kapacitásukat fejleszteni az egészséges életmód és a tömegsport elterjesztése érdekében.

1.5.2 Esélyegyenlőség biztosítása

A város óvodai intézményeiben a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 2014-ben 696 fő volt, ami 84,98%-os arányt jelent ebben a korosztályban városi szinten.

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban az önkormányzat az alábbiakat fogalmazta meg:

„Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák a társadalom aktív tagjai, mely egy sikeres társadalmi integráció eredményeképpen értelmezendő. Ehhez elengedhetetlenül szükséges az, hogy a cigány származású szülők és az iskola kapcsolata erősödjön, szélesedjen, hiszen a jelenlegi helyzetből a tanulással sikerülhet a pozitív irányú változás elérése. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők életminősége javuljon, a számukra rendelkezésre álló forrásokhoz hozzájuthassanak. Különböző lehetőségekkel élve képzésekkel, átképzésekkel a munkaerő piaci integrációjukat elősegítve, a mélyszegénység újratermelődésének megakadályozásában vállalunk aktív szerepet. Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek életkörülményeinek javítását, a gyermekek jólétének biztosítását.

Minden lehetséges eszközzel azon dolgozunk, hogy a leghátrányosabb helyzetben élő gyermekek és családjaik szociális integrációját előmozdítsuk. Folyamatosan odafigyelünk az idősek helyzetére, különösen az egyedül élő, önmaguk ellátására nem, vagy csak korlátozottan képes idős emberek mindennapjait tekintjük igen fontosnak. Erősítjük a szociális ellátórendszer hálózatát, a jelzőrendszer hatékony működését, ugyanakkor nagyon fontosnak tartjuk az idősek esetében a természetes támogatórendszer erősítését, mint a rokoni kapcsolatok és a jószomszédi viszonyok felélesztését.

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.”

1.6 A település gazdasága

1.6.1 A település gazdasági súlya, szerepköre

Nyírmada gazdasági súlyát és szerepkörét érintően nem kerül említésre a megyei területfejlesztési programban. A városban a regisztrált vállalkozások száma 1086 darab, a működő vállalkozások száma 131 darab (2012), ami növekedést jelent 2010-hez képest. A működő vállalkozások 1000 lakosra vetített száma országos szinten 65, a megye esetében 46 db, ezzel szemben Nyírmadán mindössze 26,8 – ez a megyei városok között a második legalacsonyabb érték.

A vállalkozások abszolút és lakosságárányos száma nem mutatja sokrétűen a város relatív gazdasági erejét ezért fontos megvizsgálni és összehasonlítani a működő vállalkozások szerkezetét az alkalmazotti létszám alapján. Nyírmada helyzete ebből a szempontból is kedvezőtlen: a vállalkozások nagytöbbsége mikrovállalkozás, a kkv-k száma mindössze 6, nagyvállalkozás nem működik a településen – azaz a város foglalkoztatási potenciálja csekély.

13. táblázat: A vállalkozások létszám kategória szerinti bemutatása Nyírmada városban

	1-9 fő	10-49 fő	50-249 fő	249- X fő
	mikro	kis	közép	nagy
Nyírmada	123	5	1 ¹	0
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	24 883	878	178	27
Nyírmada részesedése a megyei összegből (%)	0,49%	0,57%	0,56%	0%

Forrás: KSH

A város relatív helyzetét tükrözi mindezek mellett a működő vállalkozások ágazatok szerinti megosztása, ami lehetővé teszi a domináns ágazatok beazonosítását és összehasonlítását a megyei jellemzőkkel.

14. táblázat: A vállalkozások ágazatonkénti bemutató táblázata

Gazdasági ág	Nyírmada	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
Mezőgazdaság	10	1 824
Ipar	15	1 959
Építőipar	12	2 230
Kereskedelem, gépjárműjavítás	42	6 610
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	9	2 798
Egyéb szolgáltatás	43	9462
Összesen	131	24 883

Forrás: KSH

Nyírmada város esetében a kereskedelmi szektor és a szolgáltatói szektor a domináns, de helyi szinten az ipar és az építőipar, valamint a mezőgazdaság szerepe sem elhanyagolható – különösen a megyei arányokkal összehasonlítva.

1.6.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

1.6.2.1 Mezőgazdaság

A mezőgazdaságban a működő vállalkozások 76,3%-a mikrovállalkozás. Méret és árbevétel szerint nincsenek jelentős különbségek, a külföldi tulajdon nem jellemző.

15. táblázat: Földrészlet statisztika művelési áganként

művelési ág	földrészletek száma	alrészletek száma	összes alrészlet (m ²)	legkisebb alrészlet (m ²)	legnagyobb alrészlet (m ²)	átlagos alrészlet (m ²)
erdő	222	235	11331368	404	1021899	48219
fásított terület	3	3	1959	430	824	653
gyümölcsös	509	544	3599672	68	181302	6617
halastó	1	1	16594	16594	16594	16594
kert	59	59	53049	37	2114	899
kivett	2165	2170	7532788	18	464127	3471
legelő	21	23	631277	853	159392	27447
nádas	2	2	62577	17614	44963	31289
rét	24	27	203691	735	61410	7544
szántó	788	1338	15199005	1	284730	11359
szőlő	168	169	166797	259	6404	987

Forrás: <http://www.takarnet.hu>

Mint láthat a város külterületeinek besorolása alapján, a szántó és az erdő területek vannak többségben, de jelentős a gyümölcsösök száma és mérete is.

¹ A KSH és az önkormányzat létszámra vonatkozó adatai nem egyeznek meg teljes mértékben (lásd az 1.6.2.2 fejezetet).

1.6.2.2 Ipar

Az ipari foglalkoztatók közül az Eviker Kft. a legnagyobb a városban, kenyér, tészta félék gyártásával foglalkozik, és 86 embernek ad munkát. A második legnagyobb a Mada-Hús Kft. amely a húsárú nagykereskedelmével foglalkozik és itt 76 embert foglalkoztatnak. A harmadik jelentősebb vállalkozás, a Carbon- Black Kft vegyi áru nagykereskedéssel foglalkozik 41 fő foglalkoztatásával.

1.6.2.3 Szolgáltatások

A szolgáltató ágazatban működik a vállalkozások 71 százaléka. Méret és árbevétel szerint is jelentős különbségek vannak. A kereskedelem és gépjárműjavítás alszektor tekinthető a legfontosabbnak – ez főként a helyi, illetve a mikrotérségi igényeket szolgálja ki

A turizmusra vonatkozó adatok ismeretében kijelenthető, hogy Nyírmada életében az idegenforgalom nem játszik meghatározó szerepet. Szálláshelyet nyújtó szolgáltató nincs a településen, a vendéglátóhelyek száma 7 db, melyek nagy része étterem, cukrászda, bár, illetve borozó.

A város fő vonzerejét a településközpont műemléki oltalom alatt álló épületei jelentik (a klasszicista stílusú református templom és a Papp-kúria, valamint a Bay-Patay és Péchy sírbolt), de a települést körülölelő, még viszonylagos természet-közel állapottan lévő futóhomok-területek jellegzetes formái is csalogatják a látogatókat (az Északkelet-Nyírség szélbarázdái, homokbuckái és deflációs mélyedései az Alföld egyik legtagoltabb formavilágát alkotják). A horgászturizmus és a közösségi események alapját jelentheti a Jóléti-tó.

Látható tehát, hogy bár Nyírmadán a természeti és épített környezet egyaránt kínál látnivalókat, ezek nagy része jelenleg nem versenyképes turisztikai attrakció

1.6.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelései

A gazdasági szereplők alacsony száma is jelzi, hogy Nyírmada nem tartozik a megye fejlettebb, versenyképesebb települései közé. A legnagyobb foglalkoztatókat, amelyek fele kereskedelemmel foglalkozik, az alábbi táblázat mutatja.

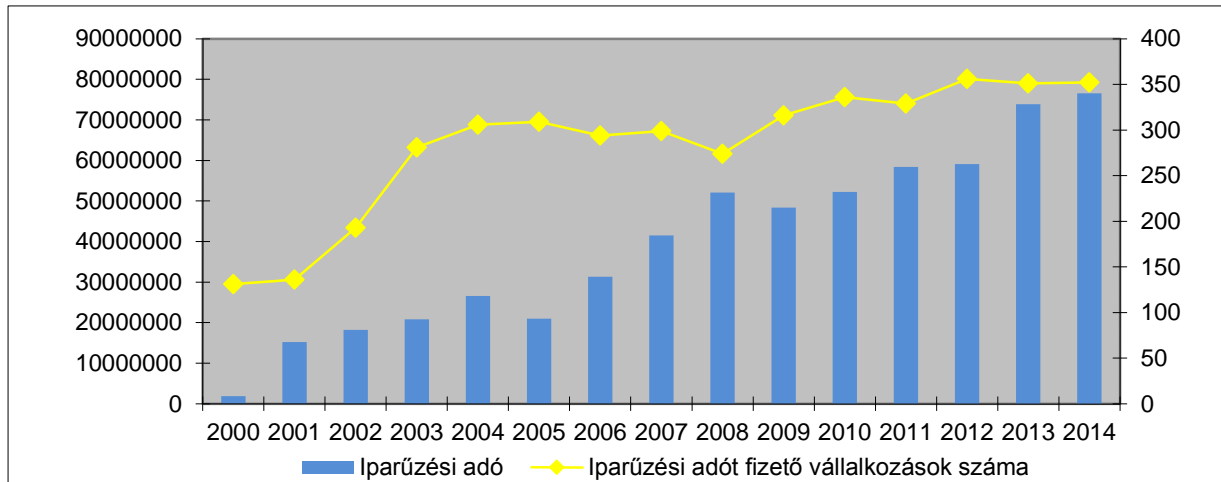
16. táblázat: Legtöbb iparüzési adót fizető vállalkozások

Vállalkozás neve	Fő tevékenységi kör
Carbon- Black Kft.	Vegyi áru nagykereskedelem
Rauch Hungária Kft.	Gyümölcs és Zöldségfeldolgozó, Gyümölcslégyártás
Eviker Kft.	Kenyér, Tészta félék gyártása
Mada-Hús Kft.	Húsárú nagykereskedelem
Baromficoop Kft.	Haszonállat eledel gyártás
Rétköz Gabona Kft.	Gabona, Dohány, Vetőmag, Takarmány nagykereskedelem
Cserepes-Fa Kft.	Fa, Építési Anyag Ügynöki nagyker
Gumi Plast Kt.	Egyéb Gumitermék gyártás
Hélix-90 Kft.	Egyéb Élelmiszer Nagykereskedelem
Erdőhát Zrt.	Szarvasmarha tenyésztés

Forrás: Nyírmada Város Önkormányzata

Önkormányzati adatszolgáltatás alapján látható, hogy az iparüzési adó többnyire növekvő tendenciát mutat. A válság nem érezte hatását az önkormányzat eme bevételén, a vállalkozások többnyire be tudták fizetni ezt az adónemet.

13. ábra: Az iparűzési adó és az iparűzési adót fizető vállalkozások száma (2000-2013)

Forrás: Nyírmada Város Önkormányzata

A települési súlyt tekintve mind foglalkoztatásban, mind iparűzési adó tekintetében az Eviker Kft. a legjelentősebb, utána pedig a Mada-Hús Kft. Képzettséget tekintve elsősorban ipari tevékenységekhez kapcsolódó végzettségűeket foglalkoztatnak, főleg kenyér, tészta félék gyártásához kapcsolódó és hentes szakmák. A Mada-Hús Kft az egyik kiemelkedő beszállítója az Auchan Magyarország üzleteinek.

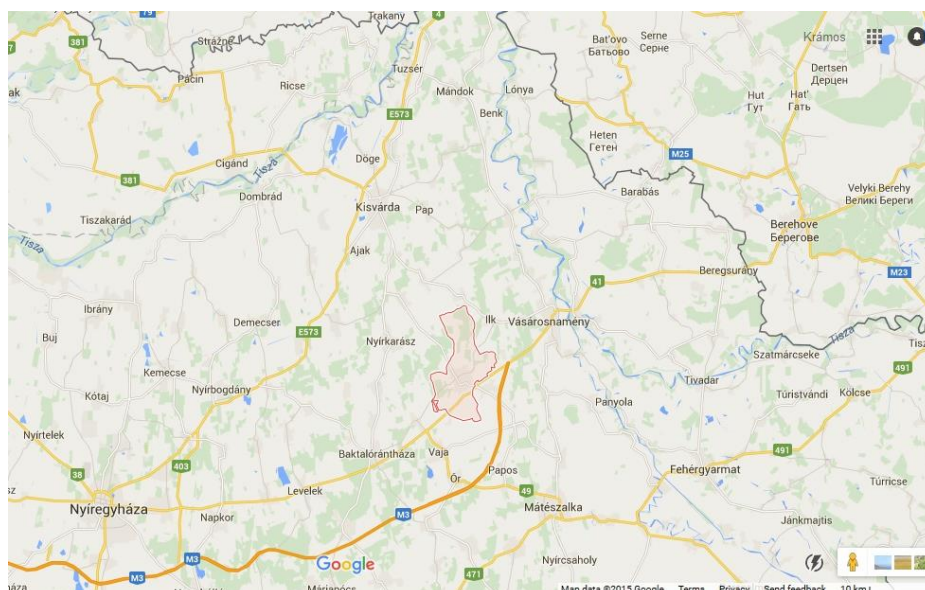
A hátrányos helyzetű lakosság munkaerő-piaci integrációját hivatott segíteni az egyik legfontosabb TÁMOP projekt a "A kistérségi roma ifjúság képzése, hátrányuk leküzdésének elősegítéséért", amely 25 575 602 forintos támogatással valósult meg.

1.6.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

Egy város versenyképességét több tényező is befolyásolja, amelyeket az alábbiakban megvizsgálunk.

Külső elérhetőség: Nyírmada Vásárosnaménytől 13 km-re, Nyíregyházától 43 km-re található. Közúton elérhető a közeli M3 autópályán, a 41-es főúton; vasúton a Vásárosnamény–Nyíregyháza vasútvonalon. Ez és az országhatár viszonylagos közelsége pozitívként értékelhető.

5. térkép: Nyírmada elhelyezkedése Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében

Forrás: www.maps.google.com

Népességszám: a nagy népességszám önmagában nem versenyelőny, azonban bizonyos szolgáltatásokat csak ott lehet gazdaságosan biztosítani, ahol megfelelő kereslet mutatkozik – ebből a szempontból Nyírmada helyzete inkább kedvezőtlen.

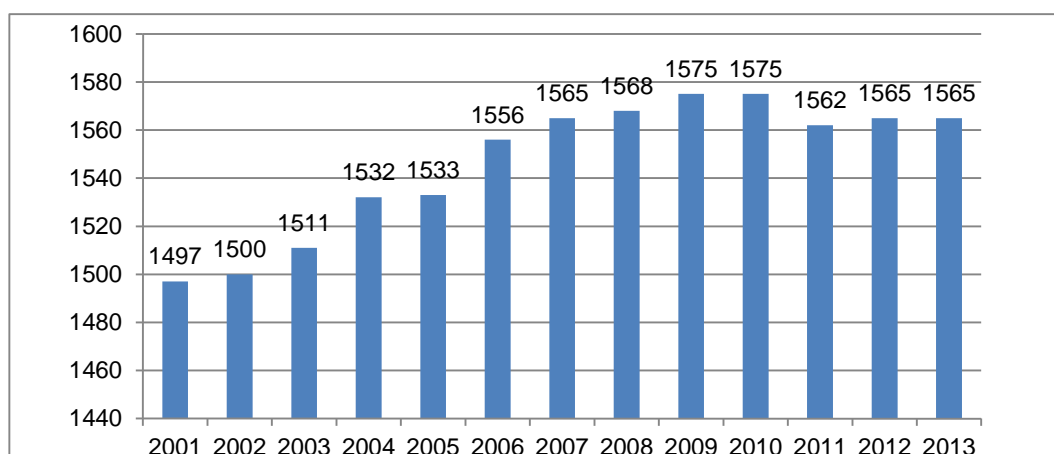
Gazdaság- és vállalkozásszerkezet: az előző fejezetek alapján Nyírmadán többnyire mikrovállalkozások működnek, többségük a kereskedelem területén.

Munkaerő képzettsége: a városban elsősorban a szakmával és az alapfokú végzettséggel rendelkezők száma a magas, tehát főleg szakirányú foglalkoztatottak vannak. A helyben működő vállalkozások elsősorban ipari, feldolgozó és kereskedelmi tevékenységet folytatnak. A jelen lévő ágazatok kevésbé igénylik a magasabb kvalifikációs tudás jelenlétét, de fordítva is igaz: a munkaerő alacsony képzettsége nem teszi lehetővé magas hozzáadott értéket előállító termelési struktúrák meghonosítását.

1.6.5 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

A város teljes lakásállománya 1562 db, 2001-hez képest (1490 db) 4%-kal növekedett. A komfortozat és felszereltség szerinti megoszlást az 1.4.1.4 fejezet mutatja be részletesen.

14. ábra: Lakásállomány alakulása Nyírmadán

Forrás: KSH

A lakások kor szerinti megoszlása alapján kijelenthető, hogy a legtöbb lakás 1971-1980 között épült, de a lakásállomány 40%-a 45 évnél idősebb. A lakásállomány bővülése és megújulása nem követte a népességszám változását – elsősorban a lakosság korlátozott anyagi lehetőségei miatt.

17. táblázat: Nyírmada lakásállománya a 2011-es népszámlálás alapján

Időszak	darabszám
1946-ban és korábban épített lakások száma	244
1946 - 1960 között épített lakások száma	123
1961 - 1970 között épített lakások száma	272
1971 - 1980 között épített lakások száma	403
1981 - 1990 között épített lakások száma	278
1991 - 2000 között épített lakások száma	130
2001 - 2005 között épített lakások száma	75
2006 - 2011 között épített lakások száma	37

Forrás: TEIR

1.7 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

1.7.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Költségvetés

Az önkormányzat és az állam közötti feladatmegosztás módosítása miatt 2013-tól jelentős változások történtek a város költségvetésében. A bevételi oldalon megszűnt az önkormányzat személyi jövedelemadóból való részesedése, az illetékbevételek elkerültek a várostól, valamint a beszedett gépjárműadó 40%-a marad a városnál. A rendszeres állami támogatások jellemzően nominálértéken is csökkennek, különösen igaz ez a normatív támogatásokra. Ez megmutatkozik az önkormányzati költségvetés bevételi és kiadási főösszegének mérséklődésében is: 2011-hez képest mintegy 1 milliárd forinttal, 41%-kal csökkent.

Emiatt megnőtt az önkormányzati saját bevételek jelentősége. Az önkormányzat éves költségvetését önkormányzati rendelet rögzíti, amelynek hatálya kiterjed Nyírmada Város Önkormányzata képviselő-testületére, bizottságaira, polgármesterére, valamint a képviselő-testület felügyelete alá tartozó költségvetési szervek költségvetésére. A bevételek és kiadások tervezése és végrehajtása során a fő alapelvek a pénzügyi stabilitás és fenntarthatóság, a feladatok magas színvonalú ellátásának biztosítása, valamint a fejlesztési elképzelések megvalósíthatósága és fenntarthatósága.

A stabil és kiegyensúlyozott költségvetés fontos eleme a szakmailag átgondolt és pénzügyileg megtervezett adópolitika. Nyírmada a helyi adópolitika kialakítása során három szempontot helyez előtérbe: a lakosság és a vállalkozások teherbíró képességét, a megfelelő minőségi szolgáltatások garantálását, valamint a kiegyensúlyozott költségvetés megvalósítását. Fontos figyelembe venni a közteherviselés alapelvét is (indokolatlan mentességek megszüntetése, helyi adók racionalizálása, hátralékok behajtása, adómorál javítása).

Nyírmada Város Önkormányzatának költségvetését az elmúlt években mérsékelt pozitív mérleg jellemzi, működési hiány nem tapasztalható, az önkormányzat likviditása kedvezően alakult. Az állami hitelátvállalás összege 229 557 ezer forint volt.

A költségvetés bevételi tételeinek alakulását az alábbi táblázat összefoglalva mutatja be. 2005-2014 között majd négyszer növekedés volt tapasztalható a helyi iparüzési adóból származó bevételekben, amely közvetetten a település gazdasági erejének növekedését mutatja.

18. táblázat: A költségvetés bevételi tételeinek alakulása (2005-2014, eFt)

Év	A/Működési bevételek	B/Helyi iparüzési adó (A-n belül)	C/Felhalmozási és tőke jellegű bevételek	D/Finanszírozási bevételek	E/Hitel-bevételek (D-n belül)	Összesen
2005	881 270	20 959	36 599	35 000	0	952 869
2006	916 723	31 298	76 722	0	0	993 445
2007	993 252	41 520	30 266	108 412	108 412	1 131 930
2008	1 068 456	52 059	1 601	0	0	1 070 057
2009	1 520 167	43 599	17 650	0	0	1 537 817
2010	1 245 831	56 507	454 630	17 133	31 369	1 717 594
2011	1 276 881	57 539	191 832	148 090	148 090	1 616 803
2012	1 523 498	57 355	300 026	167 810	167 810	1 991 334
2013	1 161 236	73 870	213 414	538 469	0	1 913 119
2014	1 272 832	76 539	125 809	137 377	0	1 536 018

Forrás: Nyírmada Város Önkormányzata

A kiadási tételeket a következő táblázat részletezi. A kiadások költségeit az intézmények működtetésével kapcsolatos költségek összege, városüzemeltetési feladatok kiadásának összege, továbbá a felújítási és beruházási kiadások összege adja. A város a hosszú lejáratú

hitelektől az állami átvállalás következtében 2013-ban szabadult meg. Nyírmada számára a táblázat alapján ez az utóbbi évtized legjelentősebb kiadás mérséklése. Az így megtakarított pénzzsszeggel a település szabadon rendelkezik, amely többnyire az önfenntartásra kerül felhasználásra.

19. táblázat: A költségvetés kiadási tételeinek alakulása (2005-2014, eFt)

Év	A/Működési kiadások)	B/Felhalmozási és tőke jellegű kiadások	C/Beruházási kiadások (B-n belül)	D/Finanszírozási kiadások	E/Hitelek törlesztése (D-n belül)	Összesen
2005	802 139	86 172	63 485	37 057	556	925 368
2006	844 194	121 911	102 311	-484	673	965 621
2007	964 386	141 261	24 902	8 837	3 443	1 114 484
2008	1 035 960	22 533	13 860	9 013	9 013	1 067 506
2009	1 116 908	363 113	37 287	47 779	47 779	1 527 800
2010	1 217 502	452 780	84 288	-20 304	13 461	1 649 978
2011	1 210 405	212 212	124 718	160 525	160 525	1 583 142
2012	1 324 330	249 555	208 242	308 018	304 537	1 881 903
2013	1 118 498	213 605	212 786	439 838	0	1 771 941
2014	1 326 126	120 204	120 204	0	0	1446 330

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

Az önkormányzat vagyonát tekintve az adatok szerint 2005 és 2014 között nagyjából 2-szeres növekedés ment végbe. A vagyon legjelentősebb tételeit a tárgyi eszközök, az üzemeltetésre átadott eszközök és a befektetett pénzügyi eszközök jelentik.

Nyírmada város önkormányzati vagyonát 2014-ben forgalomképesség szempontjából az alábbi adatokkal lehet jellemezni:

- forgalomképes vagyon 14.092.483 eFt,
- forgalomképtelen vagyon 2.829.367.991 eFt,
- korlátozottan forgalomképes vagyon 1.317.783.115 eFt.

20. táblázat: Az önkormányzati vagyon alakulása 2005-2014 (eFt)

Év	Törzsvagyon	Üzleti vagyon	Üzemeltetésre átadott közmű vagyon
2005	1 135 233	8 625	2 392 603
2006	1 188 712	8 625	2 392 603
2007	1 317 642	12 769	2 392 603
2008	1 322 907	14 047	2 392 603
2009	1 346 409	14 047	2 392 603
2010	1 411 131	13 543	2 392 603
2011	1 927 421	13 151	1 813 517
2012	2 014 761	12 523	1 813 517
2013	2 124 961	14 092	1 813 517
2014	2 333 634	14 092	1 813 517

Forrás: Nyírmada Város Önkormányzata

Gazdasági Program

A város 2014-2019. évekre szóló ciklusprogramot dolgozott ki, amely a helyi önkormányzatokról 2011. évi CLXXXIX. törvény előírásai szerint a gazdasági program a képviselőtestület megbízatásának időtartamára, vagy azt meghaladó időszakra szól. Nyírmada gazdasági programja helyi szinten meghatározza mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják.

A város fenntartható fejlődése, jövedelemtermelő kapacitása szempontjából meghatározó jelentősége van népességmegtartó képességének, amely függ a meglévő vállalkozások jövedelmezőségétől, a meglévő kapacitások bővítésétől, a keresleti és a kínálati piactól. A Gazdasági Program elsőséget ad a dinamikus, személyes boldogulásra is esélyt adó, a Nyírmadán élők komfortérzetét javító, identitásának, érzelmi azonosulásának kialakulását elősegítő programoknak. A városszerkezet alakításában a fenntartható fejlődés és a népességmegtartó-képesség szempontjai minden más megfontolást megelőznek. A beépíthető és be nem építhető területek aránya, a városrészek egyenlőtlen fejlődésének mérséklése, a komplex belváros-rehabilitáció a városszerkezet alakításának legfontosabb prioritásai.

A gazdasági program végrehajtásánál kiemelt figyelmet kell fordítani

- a fejlesztési elképzelések megvalósítására,
- a munkahelyteremtés feltételeinek elősegítésére,
- a közfoglalkoztatás színvonalának javítására,
- a közszolgáltatások színvonalának javítására.

1.7.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

A településfejlesztéssel kapcsolatos döntési hatáskörrel a 9 fős képviselő-testület rendelkezik. A képviselő-testület az általa elfogadott rendeletek és határozatok révén dönt többek között az erre célra rendelkezésre álló pénzeszközök nagyságáról, a releváns pályázatokhoz szükséges önerő biztosításáról. Ezen túlmenően a testület feladata a város térségi fejlődését nagymértékben befolyásoló településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv elfogadása és/vagy módosítása. A képviselő-testület döntéseinek előkészítésében fontos szerepet játszanak a képviselőtestület különböző bizottságai: Ügyrendi Bizottság (létszáma 3 fő), Pénzügyi és Településfejlesztési Bizottság (létszáma 5 fő), Szociálpolitikai- és Egészségügyi Bizottság (létszáma 5 fő), Ifjúsági, Művelődési és Sport Bizottság (létszáma 5 fő).

1.7.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység

Az önkormányzat a munkahelyteremtés és -megőrzés, valamint az adóbevételek növelése és kiszámíthatósága érdekében számos közvetlen és közvetett eszközzel befolyásolja a jelenlegi és a potenciális gazdasági szereplők tevékenységét.

- **A beruházásokhoz és a vállalkozások hatékony működéséhez szükséges infrastruktúra biztosítása:**
 - ipari-gazdasági célú területek kijelölése és fejlesztése, ipari park létrehozása,
 - elérhetőség biztosítása.
- **Megfelelő jogi szabályozás helyi szinten:**
 - a helyi gazdaság szabályozásában, valamint a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartás csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a befektetések kockázatát;
 - különösen fontos az építési szabályok meghatározása és a területhasználat korlátainak felállítása úgy, hogy az megfelelő rugalmassággal módosítható lehessen, amennyiben befektetői igény jelentkezik – természetesen a helyi lakosok érdekeinek maximális érvényesítése mellett;
 - a befektetői folyamatot szükség esetén adó- és illetékkedvezményekkel is ösztönözni, gyorsítani lehet.

- **Hatékony és következetes városmarketing tevékenység:** jóllehet nehezen számszerűsíthető, a Nyírmadáról kialakult, kialakított arculat, illetve a városhoz kapcsolódó emocionális tényezők hatással vannak a befektetői döntéseiket meghozó üzletemberekre. Tudatos és jól felépített marketing-kommunikációs stratégia nem kizárólag egy-egy befektetés megvalósulásához járul hozzá, de a városban működő gazdasági társaságok tevékenységét, ismertségét és az irántuk táplált bizalmat is erősítheti aktuális és potenciális üzleti partnereik körében, ezzel közvetett módon hozzájárulva a helyi gazdaság fejlődéséhez is.
- **Partnerség:** az önkormányzat a hatékony együttműködés érdekében rendszeresen egyeztet a meghatározó gazdasági szereplőkkel, elvárásaikat és érdekeiket igyekszik minél nagyobb mértékben figyelembe venni a településfejlesztési tevékenységek során.

1.7.4 Foglalkoztatáspolitikai

A város foglalkoztatással, kapcsolatos dokumentumokkal (pl. foglalkoztatási paktum, közfoglalkoztatási terv) nem rendelkezik.

A rendszerváltás előtt a településen Állami Gazdaság és Termelőszövetkezet jelentős termelési kapacitása és munkaerő foglalkoztatása volt jellemezhető. A Termelőszövetkezet szántóföldi gabonanövényeket, gyümölcsöt, zöldséget és dohányt termesztett, emellett kiterjedt területen folytatott erdőgazdálkodást. A rendszerváltást követően (az 1990-es évek elején) azonban az Állami Gazdaság, a Termelőszövetkezet és a Sertéshizlalda megszűnésével a helyi foglalkoztatás összeomlott, a megmaradt üzemeket privatizálták.

Nyírmada Város Önkormányzata által jelenleg foglalkoztatottak fontosabb tudnivalóit az 28. táblázat mutatja be. A város által foglalkoztatottak számában jelentős változást hozott, hogy 2013-tól az Iskola és a Humán Szolgáltató Központ kikerült az Önkormányzati fenntartású intézmények sorából.

21. táblázat: Önkormányzati foglalkoztatottak száma (2009-2015)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015.09.30.
Polgármesteri Hivatal	22	23	23	21	20	20	18
Nyírmada Város Önkormányzata	8	15	19	8	188	36	31
Iskola	77	79	80	77	-	-	-
Óvoda	27	27	27	26	29	37	39
Szociális Ápolási-Gondozási Központ	24	25	25	25	25	25	25
Humán Szolgáltató Központ	28	22	18	19	-	-	-
Művelődési Ház	2	2	2	2	2	2	2
Összesen	188	193	194	178	264	120	115

Forrás: Nyírmada Város Önkormányzata

1.7.5 Lakás- és helyiséggazdálkodás

A város csak 8 bérlakással rendelkezik, számuk az elmúlt években folyamatosan csökkent – egyfelől az állagromlás, másfelől a szolgálati lakást igénylők számának csökkentése miatt. A lakások többsége a belvárosban helyezkedik el, fele részben összkomfortosak.

22. táblázat: Önkormányzati tulajdonú lakások

Önkormányzati tulajdonú lakások száma komfortfokozat alapján		Önkormányzati tulajdonú lakások száma szobaszám alapján		Önkormányzati tulajdonú lakások száma városrészenként	
Összkomfortos	4	1 szobás	2	Belváros	6
Komfortos	4	1,5 szobás	0	Keleti város	2
Félkomfortos	0	2 szobás	3		
Szükséglakás	0	2,5 szobás	2		
Komfort nélküli	0	3 szobás	1	Összesen	8
Összesen	8	3-nál több szobás	0		
-ebből szociális bérlakás	0	Összesen	8		

Forrás: Nyírmada Város Önkormányzata

23. táblázat: A település bérlakásainak, szolgálati lakásainak állomány alakulása 1990-2014 között

Dátum	Lakások száma (db)
1999-2000	22
2001	17
2002	15
2003-2008	14
2009	12
2010-2015	8

Forrás: Nyírmada Város Önkormányzata

1.7.6 Intézményfenntartás

Az önkormányzat kezelésében, fenntartásában lévő intézmények köre az elmúlt években jelentős változásokon ment keresztül. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény, valamint a köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről szóló 2012. évi CLXXXVIII. törvény szerinti önkormányzati köznevelési intézmények 2013. január 1-től állami fenntartásba kerültek. Az érintett intézmény (Patay István Általános Iskola) szakmai munkájának irányítása az állam feladata a KLIK-en keresztül, míg a működtetés feltételeit az önkormányzat biztosítja.

A jelenleg Nyírmada város által fenntartott közintézmények a következők:

- Polgármesteri Hivatal,
- Napsugár Óvoda,
- Szociális Ápolási-Gondozási Központ,
- Művelődési Ház és Könyvtár.

Önkormányzat által fenntartott intézmények jelentősebb fejlesztései a 2007-2013-as európai uniós ciklusban az alábbiak:

- Patay István Általános Iskola felújítása Nyírmadán,
- Napenergia hasznosítása a nyírmadai Szociális Ápolási - Gondozási Központ épületében,
- A könyvtári szolgáltatások informatikai fejlesztése a nyírmadai városi könyvtárban,
- Középületek kiemelt jelentőségű épületenergetikai fejlesztése.

Az önkormányzati intézmények szinte mindegyikében fontos az épületek karbantartása és az energetikai rendszer további korszerűsítése.

24. táblázat: Önkormányzati működtetésű intézmények (2015) fejlesztési szükségletei

Önkormányzati működtetésű intézmény szükséglete	Beavatkozási szükségletek
Egészségház felújítása	Épület rekonstrukció
Szociális és egészségügyi ellátórendszer fejlesztése	Épület rekonstrukció és funkcióbővítés
Önkormányzati bérlakás-program („fecskeház”)	Fiatalok letelepedését segítő intézkedések
Közösségi terek kialakítása	Zöldfelületek növelése

Forrás: Nyírmada Város Önkormányzata

1.7.7 Energiagazdálkodás

Az energiagazdálkodás területén az önkormányzat külön koncepcióval, fejlesztési dokumentummal nem rendelkezik, ugyanakkor több olyan lépését is meg lehet említeni, amelyek a hatékonyabb energiafelhasználást támogatják. A város az elmúlt időszakban számos energetikai megújítást hajtott végre az intézményeiben, amelyeket az alábbi táblázatban foglaltunk össze. Számos közintézmény még elavult állapotban van, működésük energia- és vízpazarló, műszaki állapotuk nem elégíti ki a XXI. századi normákat, fenntartásuk így nem teljesen hatékony. Nyírmada a megújuló energiaforrások használatát a közelmúltban rendszeresítette számos közintézményében. Ezen felül a közintézmények felújítása már energiahatékonyság jegyében történik, amely az épületek szigetelésében, nyílászáróinak cseréjében, gépészeti megújításában mutatkozik meg.

25. táblázat: Nyírmada közintézményeinek energetikai fejlesztése az utóbbi néhány évben

Projekt címe	Támogatási összeg (eFt)	Teljes költségvetés (eFt)
"Napenergia hasznosítás a nyírmadai Patay István Általános Iskolában "	10 997 609	12 938 364
Napenergia hasznosítása a nyírmadai Szociális Ápolási - Gondozási Központ épületében	15 951 423	18 766 380
Napelemes rendszer kialakítása Nyírmadán a Gyermejkölési Szolgálat épületében	5 751 576	6 766 560
Napelemes rendszer kialakítása Nyírmadán a Polgármesteri Hivatalban	9 585 960	11 277 600
Napelemes rendszer kialakítása Nyírmadán a Művelődési Házban	23 964 900	28 194 000
Napelemes rendszer kialakítása Nyírmadán a Szociális Központban a Petőfi utcán	31 633 668	37 216 080
Napelemes rendszer kialakítása Nyírmadán a Napsugár Óvodában	47 929 800	56 388 000
Napelemes rendszer kialakítása Nyírmadán a Patay István Általános Iskolában	47 929 800	56 388 000
Középületek kiemelt jelentőségű épületenergetikai fejlesztése	138 233 668	138 233 668

Forrás: Nyírmada Város Önkormányzata

1.8 Településüzemeltetési szolgáltatások

A 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól a helyi önkormányzatok által ellátandó településüzemeltetési feladatokat a következők szerint definiálja: köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása.

Nyírmada Város Önkormányzatának képviselőtestülete a településfejlesztéssel, a helyi közszolgáltatásokkal, az alapvető intézményhálózat létrehozásával és működtetésével

szorosan összefüggő hatásköreinek gyakorlására, ill. fentiekkel kapcsolatos feladatok ellátására hivatott. A képviselőtestület törvény által előírt önkormányzati feladat- és hatáskörei az alábbi területekre terjednek ki:

- településfejlesztés,
- településrendezés,
- az épített és természeti környezet védelme,
- lakásgazdálkodás,
- vízrendezés és csapadékvíz elvezetés,
- csatornázás,
- köztemető fenntartása,
- a helyi közutak és közterületek fenntartása,
- a helyi tömegközlekedés szervezése,
- a köztisztaság és településtisztaság biztosítása, a 29/2003 (XI.06). számú köztisztasági rendelet alapján
- gondoskodás a helyi tűzvédelemről, közbiztonság helyi feladatairól,
- a helyi energiaszolgáltatásban, a foglalkoztatás megoldásában való részvétel,
- közművelődési, tudományos, művészeti tevékenységek elérhetővé tétele, az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése.

Heti egyszeri hulladékszállítás mellett a településen, havonta egy alkalommal szelektív hulladékszállítás is biztosított az erre rendszeresített külön szemetes zsákokban. Minden hulladékot a Nyíregyházán található szeméttelrepre szállítanak.

A lakossági szilárdhulladék gyűjtését és szállítását, valamint ártalmatlanítását az Észak-Alföldi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft. végzi, amelynek illetékességi területe a megye csaknem egész területére kiterjed. Ennek során az alábbi szolgáltatásokat nyújtja: vegyes hulladék gyűjtése és ártalmatlanítása, lomtalanítás, szelektív hulladék gyűjtése. Lomtalanítást évente egyszer végeznek rendszerint az őszi hónapokban, a lakossági szelektíven gyűjtött műanyag, papír és fém hulladék gyűjtése havi rendszerességgel, meghatározott napokon történik. Az ivóvíz-ellátást és a szennyvíz-kezelést a Tiszamenti Regionális Vízművek Kft. végzi. A település villamos energia ellátója az E.ON Tiszántúli Áramhálózati Zrt., a vezetékes gázellátást a Tigáz Zrt. biztosítja.

26. táblázat: Közszolgáltatásokat ellátó szolgáltatók Nyírmadán

Szolgáltatás	Szolgáltató
Villamos energia ellátás	E.ON Tiszántúli Áramhálózati Zrt.
Vezetékes vízellátás	Tiszamenti Regionális Vízművek Kft.
Szennyvízelvezetés és -kezelés	Tiszamenti Regionális Vízművek Kft.
Vezetékes gázellátás	TIGÁZ Zrt.
Hulladékszállítás és -kezelés	Észak-Alföldi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft.

Forrás: Nyírmada Város Önkormányzata

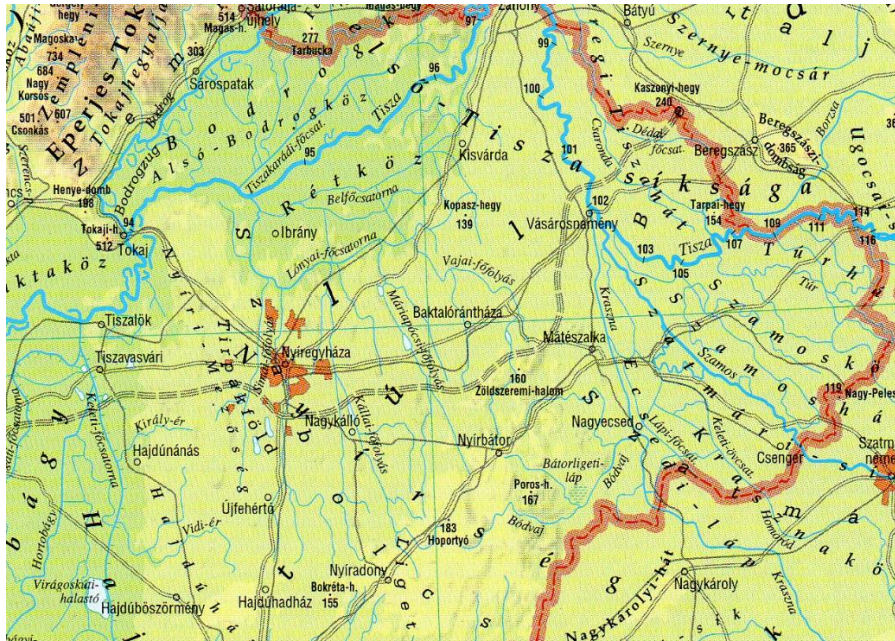
1.9 A táji és természeti adottságok vizsgálata

Nyírmada a Nyírség középtáján, ezen belül az Északkelet-Nyírség tájegységen található. A kistáj területe 950 km² (a középtáj 20,7%-a, a nagytáj 1,9%-a). Felszínének kialakításában a folyók és a szél játszották a legnagyobb szerepet. A folyók hordalékkúpokat és elhagyott

medreik mentén vastag üledéket raktak le. A hordalékkúpok anyagából a szél homokot halmozott fel. Jellemző geológiai képződményei a lösz, a barnaföld, a különböző homokformák, a futóhomok, az agyag és a tőzeg. Átlagosan 20–50 m magasan emelkedik a Tiszántúl síkja felé, a legmagasabb pontja a Nyírbogát területén található Hoportyó, ami 183 méter magas.

A Nyírség északi részén a szélbarázdák, deflációs mélyedések, garmadák, maradékgerincek, a délebbi területeken pedig a parabolabuckák jellemzőek. A felszín napjainkban lösz és futóhomok fedé, lerakódásukhoz eltérő éghajlat és növényzeti fedettség volt szükséges. Azonban a ma látható formák az emberi beavatkozásnak köszönhetőek, mivel a 18. és 19. századi erdőirtások miatt újból mozgásba jött a futóhomok.

6. térkép: Részlet a Kárpát-térség hegy- és vízrajza térképéből

Forrás: Nyír-Karta – Földrajzi világtlasz, 15 oldal (Kossuth Nyomda Rt., 2001)

Domborzat és talajviszonyok

A kistáj 99,9 és 173 m közötti tszf-i magasságú, szélhordta homokkal fedett hordalékkúpsíkság. A felszín enyhén É–ÉK felé lejt; az átlagos lejtésszög 3% alatti. Kivétel a D-i és az ÉK-i rész, ahol 3–5, ill. 2–4% közötti értékek a jellemzőek. A felszín É-i és középső része az alacsony hullámos síksági típusba sorolható. A homok nagy része kötött, a deflációveszély kicsi.

A talajok 82%-a homokon képződött. A szervesanyagot csak nyomokban tartalmazó futóhomok talajok a terület 20%-át teszik ki. A magasabb térszínek löszös üledékein homokos vályog mechanikai összetételű, gyengén savanyú kémhatású, 1-2% szerves anyagot tartalmazó, kedvező termékenységű barnaföldek (10%) fordulnak elő. A mély fekvésű laposok talajvízhatású területeinek öntés és löszös üledékein vályog, homokos vályog szemcse-összetételű réti talajok fordulnak elő a terület 9%-án. A mély fekvésű öntésterületeken található réti öntés, lápos réti talajok gazdasági jelentősége kicsi.

Éghajlat

Az éves napfénytartam 1800-1900 óra között változik, ezen belül nyáron 750-780, télen pedig 165-170 óra napsütés a megszokott. Az évi középhőmérséklet 9,5-9,7 °C között jellemző. A területen a középhőmérséklet nem csökken fagypontra általában 187-190 napon keresztül.

Nyírmadán és környezetében a legmelegebb nyári napok maximum hőmérsékleteinek átlaga 34,0 °C körüli, míg a lehidegebb téli napok minimumainak átlaga -18,5 és -17,5 °C közötti.

A csapadék évi összege átlagosan 570-680 mm közötti, melyből a vegetációs időszakban 350-360 mm eső valószínű. Nyírmadán és környezetében a hótakarós napok száma 40-48 nap körüli és az átlagos maximális hóvastagság 18-20 cm. Az uralkodó szélirány kiemelkedően az É-i, de jelentős a DNy-i és a DK-i aránya is. Az átlagos szélesség 2,5-3 m/s közötti.

Növényzet

A kistáj potenciális erdőterület, de a homoki erdők helyén jelenleg többnyire szántók, gyümölcsösök és beépített területek fordulnak elő. Nagy részén a természetesebb élőhelyek csak mozaikosan jelennek meg az agrártájban. A természetszerű erdők aránya minimális, jellemzők az ültetvények (akác, nemes nyár, fenyők). A térségi szárazodás miatt az üde és a vizes élőhelyek visszaszorulóban vannak. A gyepek főleg másodlagos homoki legelők és jellegtelen üde rétek.

A kevés természetszerű erdőmaradvány a gyöngyvirágos, a gyertyános-kocsányos és a pusztai tölgyesek származéka. A buckaközi mélyedésekben jellemzőbbek a lápi jellegű mocsárrétek, magas sásosok és rekettrefüzes fűzlápok (főleg a kistáj szélein), ill. az ezekből kialakult, leromlott, elnadasodott üde gyepek, sásosok, a K-i peremen apró égerlápok. A Vajai-tó úszólápjai különleges értéket jelentenek. A száraz homoki gyepek jellemzően (leromló) homoki legelők. Az özöngyomok az erdőkben és a gyepekben is előretörően vannak.

Állatvilág

Nyírmada területén is jellemzőek a Magyarországon elterjedt vadak: őz, vaddisznó, róka. Rágcsálói a mezei nyúl, ürge, hörcsög, egérfélék, valamint jellemzőek a kistermetű ragadozók, például görény, nyest, hermelin. A vízparti területeken jellemzőek a vízi életmódhoz kötődő állatok: vízimadarak, vidra, halak, békák. Különlegessége a bátorligeti fauna, mely jégkorszaki maradványelemeket tartalmaz, pl. elevenszülő gyík.

1.9.1 Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

1.9.1.1 Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Nyírmada város területén és környékén országos vagy térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete nem lett kijelölve az Országos Területrendezési Terv alapján. A térségben azonban két kiemelt országos védettségű területet is találunk: a Baktalórántházai Erdő Természetvédelmi Területet és a Vajai Tó Természetvédelmi Területet.

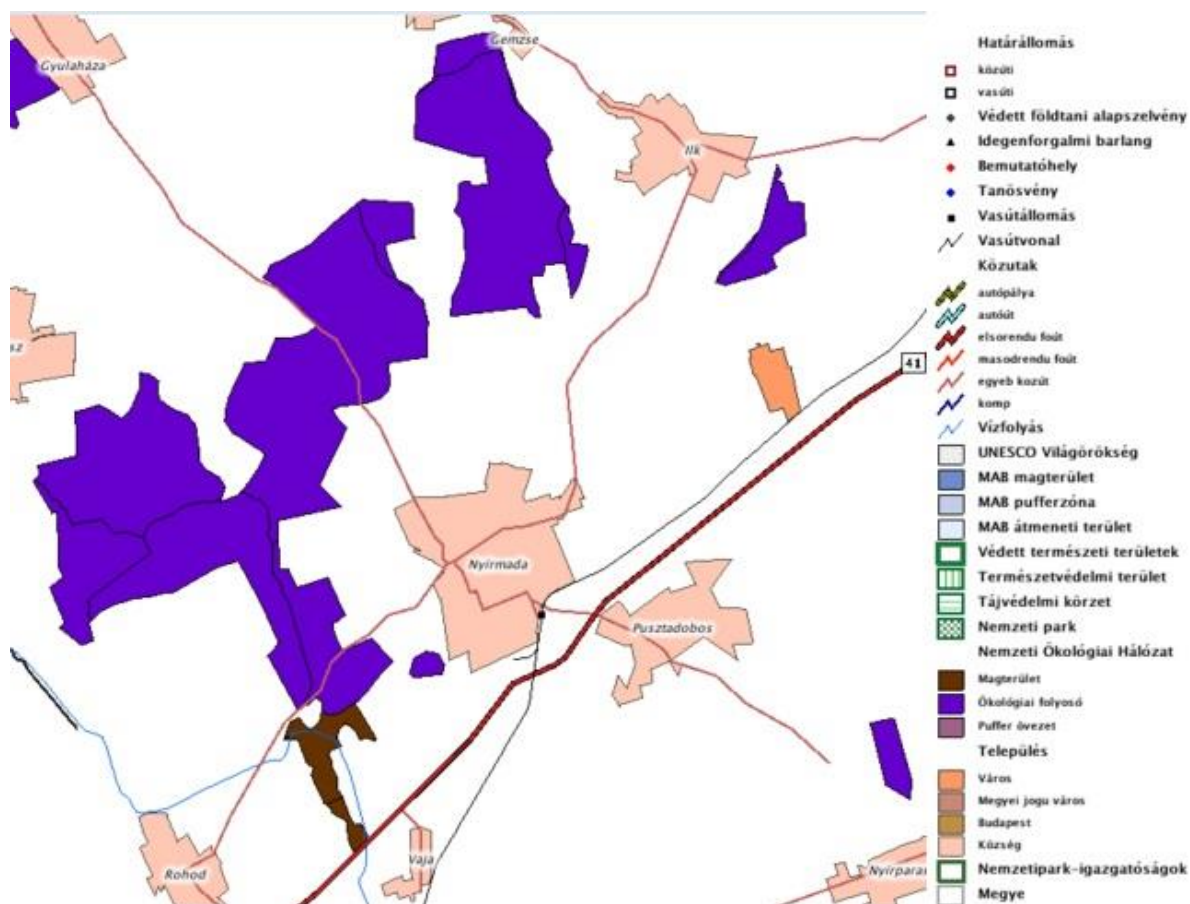
1.9.1.2 Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

A település területén és környezetében NATURA 2000-es és UNESCO közé sorolt vagy egyéb nemzetközi/nemzeti természetvédelmi oltalom alatt álló terület nem található.

1.9.1.3 Ökológiai hálózat

Az ökológiai hálózat funkcionális elemei az alábbiak, melyek közül a magterületek és ökológiai folyosók találhatóak meg Nyírmada területén és a környező területeken.

7. térkép: Nyírmada és környékének természetvédelmi területei

Forrás: Természetvédelmi Információs Rendszer

Magterületek: Magterületnek nevezzük a hálózat foltszerű, tetszőleges kiterjedésű területeit, melyek ideális nagyság esetén a lehető legtöbb populációnak, illetve az ezekből felépülő életközösségeknek az élőhelyei és genetikai rezervátumai.

Ökológiai folyosók: A magterületek közötti kapcsolatot a sávós, folytonos élőhelyek, vagy kisebb-nagyobb megszakításokkal jellemezhető élőhely-mozaikok, láncolatok, az úgynevezett ökológiai folyosók biztosítják. Ezek az élőhelyeket, élőhelykomplexumokat kötik össze, egyben biztosítják a génáramlást az egymástól elszigetelt populációk között.

Pufferterületek: A magterületek és a folyosók körül védőzónát (pufferzóna) kell kijelölni, ahol még a természetközeli élőhelyek aránya lehetőség szerint magas, feladatuk a magterületek és folyosók védelme az esetleges külső káros hatásoktól.

1.9.2 Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

Jelentősebb tájhasználati problémák nem terhelik Nyírmada környékét, a különböző tájhasználati kategóriák között a funkcionális és tájökölógiai konfliktusok kevésbé jellemzőek. A beépítésre szánt területek új, elsősorban mezőgazdasági területeket foglalnak el, természet közeli területeket csak kivételes esetben érintenek. A belterület növekedése során szükséges a települési terület túlzott kiterjedésének, a belterületek összenövésének megakadályozása, az ökológiai hálózat folyamatosságának biztosítása.

1.10 Zöldfelületi rendszer vizsgálata

1.10.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

1.10.1.1 Szerkezeti, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

A város zöldfelületi rendszerét, a zöldfelületi rendszer kialakításának lehetőségét elsősorban a település természetföldrajzi adottságai és a város szerkezete befolyásolja. A zöldfelületi rendszer elemei az alábbi kategóriákba sorolhatók:

- Korlátlan használatú zöldfelületek: ezek a rendszer legfontosabb elemei, mivel kondicionáló, rekreáló és pszichikai hatásukat a város minden lakója élvezi: belterületi erdők, közparkok és közterek, lakótelepi zöldfelületek, zóldsávok és fasorok. Ez utóbbiak a zöldfelületi rendszer fontos összekötő elemei. Az utak a városban általában egységesen fásítottak, növényzettel megfelelően ellátottak.
- Korlátozott használatú zöldfelületek: kondicionáló hatásukat az egész lakosság, egyéb (pl. rekreáló, pszichikai) hatásukat csak az érintett lakosság élvezi. Ide tartoznak többek között a temető, a fürdő, a szabadtéri sportpályák és az intézményi zöldfelületek. Minőségüket tekintve eltérések figyelhetők meg.
- Közhasználat elől elzárt területek: nagyságuk miatt a városi zöldfelületi rendszer fontos elemeit alkotják. Ilyenek például a kiskertek, falusi és kertvárosi beépítésű lakóterületek, valamint a gazdasági területek védelmi célú fásításai.

A legfontosabb zöldfelületek szabadon maradt területek parkosításából alakultak ki, főként útkereszteződésekben kiépített, kisebb, háromszög alakú területeken, egy-egy telken, intézményekhez csatlakozó területrészekben. A Helyi Építési Szabályzat pontosan meghatározza a zöldfelületek minőségével és arányával kapcsolatos elvárásokat a különböző térhasználati kategóriák esetében.

1.10.1.2 Zöldfelületi ellátottság értékelése

A város összes zöldterülete 5 219 m²-t tesz ki, amelybe beletartoznak a temetők, intézményi zöldfelületek, közparkok is. A területek jellegük szerint eltérőek, főként füves, cserjés parkterület.

27. táblázat: A város zöldterületeinek jelleg szerinti megoszlása

Zöldfelület	
Összes belterületi parkterület nagysága (m ²)	5219
Összes belterjesen gondozott parkterület nagysága (m ²)	0
Virágos parkterület (m ²)	200
Füves, cserjés parkterület (m ²)	5019
Kerti burkolatos parkterület (m ²)	0
Egyéb parkterület (m ²)	0
Összes zöldterület területe (m ²)	5219
Játszóterek területe (m ²)	20810
Játszóterek száma (db)	3

Forrás: Nyírmada Város Önkormányzata

A város területén a füves, cserjés parkterület dominanciája mellett a virágos parkterület kis arányban található. A táblázat adataiból is könnyen leolvasható, hogy mennyiségi problémák is jelentkeznek a zöldterületeket illetően. A lakosságszámhoz mérten az egy főre jutó parkterületek aránya alacsonynak mondható a hasonló nagyságrendű városokhoz képest.

A zöldfelületi ellátottság a településen nem megfelelő. A minőséget tekintve jóra értékelhetők a zöldfelületek, amelyek egy nagyszabású szociális városrehabilitáció keretében újultak meg. ennek keretében Nyírmadán közterek, parkok, játszóterek, közösségi terek, települési zöldfelületek felújítása, bővítése, kialakítása valósult meg.

1.10.2 A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

Alapvető probléma a város zöldfelületeinek hiánya, hiszen az országos átlaghoz képest gyengébb mutatókkal rendelkezik Nyírmada. A zöldfelületek minőségi és mennyiségi fejlesztése a településközpontban és a lakóövezetekben a meglévő parkok megújításával valósítható meg. A település játszótereinek állapota jónak mondható, akárcsak a közparkok rendezettsége.

1.11 Az épített környezet vizsgálata

1.11.1 Területfelhasználás vizsgálata

1.11.1.1 A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

A település mai arculatát meghatározza a főutak (Ady Endre utca, Hunyadi János utca) vonalát követve hosszan elnyúló településközpont, mely a város mindennapi életében jelentős szerepet betöltő intézményeknek ad helyet. Itt található többek között a Polgármesteri Hivatal, a Posta, a Művelődési Ház és Könyvtár, az Egészség ház, a Gyógyszertár, valamint több üzlet. Az általános iskola, a rendőrség, a tűzoltóság, az öregek otthona és a piactér a főutaktól sugárirányban nyíló utcákon találhatóak.

Az alábbi táblázatban megfigyelhető, hogyan oszlik meg Nyírmada városában a földrésztetek és épületek száma.

28. táblázat: A település területhasználatának alapadatai

fekvés	földrésztetek száma	egyéb önálló épületek száma	egyéb önálló lakások száma	összes terület (m ²)	legkisebb földrésztetek (m ²)	legnagyobb földrésztetek (m ²)	átlagos földrésztetek (m ²)
belterület	1844	62	36	4353424	18	42167	2361
külterület	1415	6	8	33285903	1	1023015	23524
zártkert	515	0	0	1159450	37	23824	2251
összesen	3774	68	44	38798777			

Forrás: <http://www.takarnet.hu>

A Belváros városrész a település központi részét foglalja magában. Megtalálható a szolgáltatói szektor és az állami szektor szervezetei, valamint számos gazdasági funkció.

A Nyugati kertváros: A városrész a Belvárostól nyugatra, a Szabolcs, Rákóczi, Hunyadi, Petőfi utcák és a belterület határa közötti területen helyezkedik el. A városrész főbb funkcióit tekintve lakóterület, amelynek viszonylag nagy területi tartalékai vannak.

A Keleti kertváros a város belterületének keleti részén található, a Jókai, Bem, Ady, Kölcsey, Kossuth, Hunyadi, Petőfi utcákkal, délről, keletről és északról pedig a település belterületének szélével határolt terület. A településrész elsősorban lakó funkciókat lát el, azonban a városon belüli elhelyezkedése és területe következtében a másik kertvárosinál nagyobb arányban található itt vállalkozások.

Ipari, kereskedelmi, logisztikai zóna Nyírmada város három városrészén kívül a túlnyomóan gazdasági funkciókkal jellemezhető területrész. Az Ipari, kereskedelmi, logisztikai övezet a város lakott területein kívül helyezkedik el. A városrész területén jelenleg is több termelő üzem, vállalkozás telephelye található meg.

A városrészek részletesebb bemutatását a 3.3 fejezet tartalmazza.

1.11.1.2 Funkció vizsgálat

A település intézményi ellátottságának bemutatása a fejezet célja. Mint a táblázatból megfigyelhető, Nyírmada kisvárosi jellegét az itt működő szolgáltatások és intézmények száma is jelzi. A településen egy általános iskola és egy óvoda működik

29. táblázat: Nyírmada intézményei és funkciói

	Funkció	Intézmények megnevezése	Szám
Humán funkciók	bölcsőde		0
	óvoda	Napsugár Óvoda	1
	iskola	Patay István Általános Iskola	1
	egészségügyi ellátás	Háziorvosi rendelő, Védőnői szolgálat, Fogorvos	2,1,1
	szociális és gyermekjóléti szolgáltatások	Nyírmadai Humán Szolgáltató Központ	1
Közösségi funkciók	könyvtár	Művelődési Ház és Könyvtár Közművelődési Intézmény	1
	színház, mozi		0
	múzeum		0
	szabadidőpark, sportpálya	Sportpálya	1
	közösségi ház	Nonprofit Szolgáltató Közösségi Ház	1
	uszoda, strand		0
	templom		3
Igazgatási funkciók	rendőrség		1
	tűzoltóság		0
	okmányiroda		0
	önkormányzati hivatal		1
	kormányablak		0
Közlekedési funkciók	autóbusz állomás		0
	vasútállomás		1
	benzinkút		1
Gazdasági funkciók	ipari park		0
	piac		1
	pénzügyi szolgáltatók és bankok		1
	irodaház		0
	szálláshely		0
	kiskereskedelmi üzlet		35
	vendéglátó egységek		11

Forrás: Nyírmada Város Önkormányzata

1.11.1.3 Alulhasznosított barnamezős és konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) területek

Az alulhasznosított barnamezős területek nem találhatóak a város területén. Nyírmadán jelentős zárvány, degradálódott terület nem található, de társadalmi szegregátumok igen, amelyek a 3.3 fejezetben kerülnek bemutatásra.

1.11.2 Önkormányzati tulajdon kataszter

Nyírmada Város önkormányzata rendelkezik tulajdonkataszterrel. A tulajdonkataszter 2015.06.30 állapotot tükröz. A tulajdonkataszterben az önkormányzat tulajdonában lévő földrészletek, valamint az egyéb önálló ingatlanok is nyilván vannak tartva. Az önkormányzatnak 269 db névjegyzékbe vett tulajdona van, ebből 50 db földrészlet 26,7738 ha; amelyek közül 28 db önálló épülettel beépített.

1.11.3 Az épített környezet értékei

1.11.3.1 A településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

Nyírmada az ún. egyutcás típusba tartozó települések közé sorolható, azaz a főút mentén sorakozó lakóépületek mögött helyezkedik el a kertség.

8. térkép: Mada és Kis-mada elhelyezkedése a megyehatáron

Forrás: 1784. I. Katonai felmérés, (térképszelvény – részlet XXVII. 11. sz.)

Az L-alakú történelmi főutca a mai Ady Endre és Hunyadi János utcák útvonalaát követte, a Kálvin tér mai területe a Református templommal pedig a korábbi időkben is központi szerepet játszott a város életében. A településről kivezető utak nyomvonalá is ugyancsak változás nélkül átöröklődött, a mai napig betölti hagyományos funkcióját. Jól látható tehát, hogy bár a település utcahálózata a történelem folyamán állandóan bővült, a 17. században kialakult fontosabb útvonalak a mai napig megőrződtek.

1.11.3.2 Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Amennyiben az igazgatási területen nagyobb földmunkával járó beruházásokra kerül sor és felmerül a régészeti kutatás igénye, a kutatás lehetőségét biztosítani kell. A kutatás igényét a Megyei Múzeumok Igazgatóságának kell bejelenteni. A kutatás lehetőségét az igazgatóság kezdeményezése esetén is biztosítani kell – írja a Helyi Építési Szabályzat, ugyanakkor nem nevesít régészeti érdekű területeket.

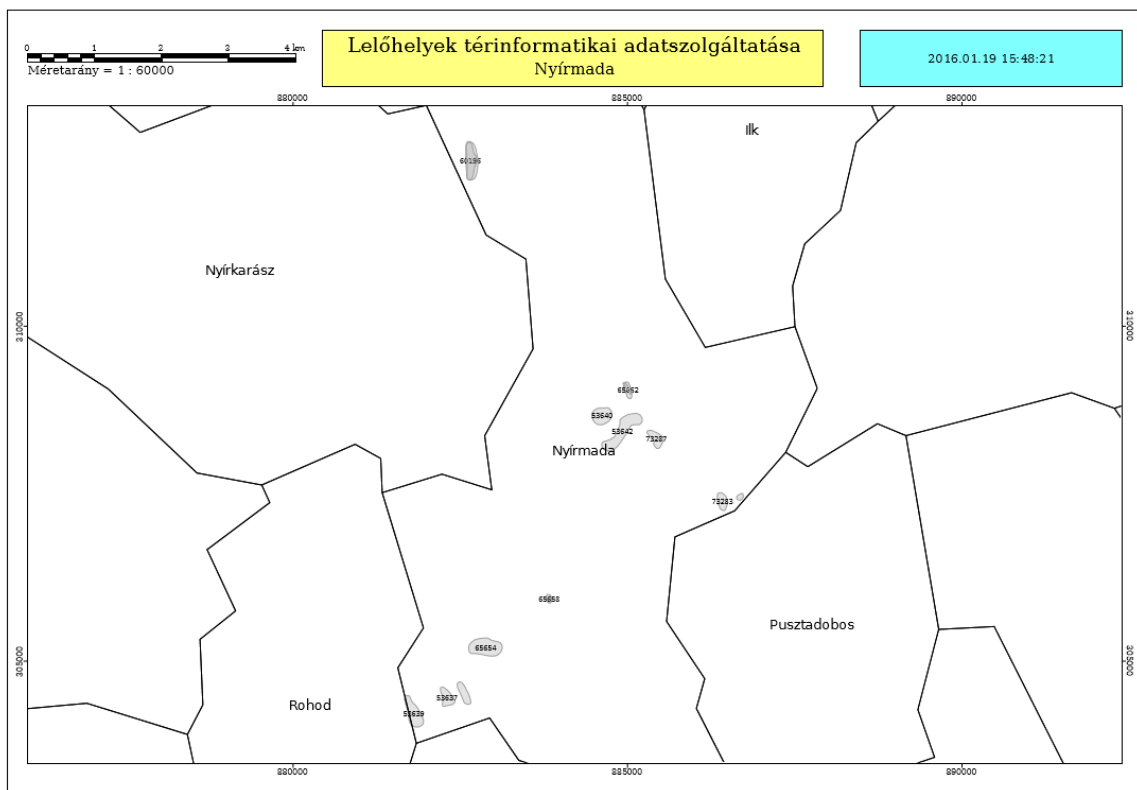
A Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ által megadott információk alapján az alábbi régészeti lelőhelyeket tartják nyilván Nyírmada közigazgatási területén.

30. táblázat: Régészeti lelőhelyek Nyírmadán

Azonosító	Név	Helyrajzi szám
53637	Csokaly	081/17, 081/16, 081/15, 081/14
53638	Hunyadi-tag	081/12, 081/13, 081/11, 081/14, 081/1, 081/33, 081/32, 081/31, 081/34, 081/28, 081/29, 081/30
53639	Csokaly-tó Ny-i partja	086/1, 018/6, 018/5, 018/4, 018/3, 018/2, 018/11, 018/10
53640	Vályogvető	129, 130, 131, 133/2, 134, 136, 0208, 0143, 0131, 0130/32, 0130/33, 0130/30, 0130/31, 0130/24, 127, 128, 132, 137, 141, 142, 143, 144, 133/1
53642	Táncsics u. 27.	251/11, 156/2, 156/20, 156/19, 156/14, 251/5, 251/6, 251/7, 251/8, 251/9, 156/3, 156/7, 156/6, 156/12, 156/9, 156/8, 156/10, 251/10, 156/22, 156/21, 156/5, 156/4, 156/15, 156/18, 156/17, 156/13, 249, 250, 251/1, 251/2, 251/3, 251/14, 251/13, 251/4, 156/28, 156/40, 156/36, 156/37, 156/35, 156/26, 156/25, 156/27, 156/34, 156/33, 156/29, 156/30, 156/24, 156/16, 156/38, 156/39, 156/41, 156/32, 251/15, 248, 247, 246, 238, 225, 156/31, 0208, 0211/3, 0211/4, 0211/5
65658	Szőlő-lapostól K-re	1455, 1453/2, 1453/1, 1201, 1200, 1197/2, 1197/1, 1196, 071/1
65662	Kápolna-rét	071/1, 0212, 0206/2, 0206/1
65654	Dongó-tag	079/13, 079/11, 079/10
60196	Jene-tanya	0173/2, 0173/1, 0172, 0163
73285	Csókás	0247/5, 0247/3, 0247/4
73287	Kápolna-rét	371, 372/1, 0211/5
73283	Vajda-hegytől keletre	0253, 0249, 0246/1

Forrás: Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ

9. térkép: Régészeti lelőhelyek elhelyezkedése

Forrás: Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ

1.11.3.3 Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők, világörökségi és világörökségi várományos terület, nemzeti emlékhely

A városban nem található kifejezett sajátosságot jelentő, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzőket hordozó épületek, világörökségi területek, illetve nemzeti emlékhely.

1.11.3.4 Műemlék, műemlékegyüttes, műemlékvédelem sajátos tárgyai, műemléki terület

A Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ adatszolgáltatása alapján Nyírmada területén két műemlék, valamint hozzájuk kapcsolódóan két műemléki környezet található.

Műemléki védettségű építmények a 19. század első felében épült klasszicista Papp-kúria (Hunyadi u. 28.), amely lakóházként és üzletként funkcionált, valamint a Református templom (Kálvin tér 1.).

Helyi védelemre kijelölt létesítmények: a régi református temetőben található Bay-Patay és Péchy sírbolt; a régi zsidó temetőben található néhány 19. századi sírkő.

Településszerkezetileg védelemre kijelölt terület: Petneházi, Ady, Hunyadi utcák által határolt háromszögletű kiteresedés.

Egyéb műemléki védettségre alkalmas épület a 19. században felépült klasszicista stílusú Bay-kastély, a Bay-család egykori kúriája helyén áll. Az épületet 1945 után a Nyírmadai Állami Gazdaság gépállomásnak használta, majd a 2001-es felújítását követően új funkciót kapott, az idős emberek otthonává vált. Kiemelhető még a Görög katolikus templom, amely 1888-ban épült, majd 1922-ben és 1957-ben teljesen átalakították.

1.11.3.5 Helyi védelem

A helyi védelemről egy 5/2001. számú önkormányzati rendelet rendelkezik, amely az alábbi négy objektumot jelölte ki a településen:

- a Nyírmada, Petőfi út 1. házszám 1280/24 hrsz-ú ingatlanon lévő kastély épület,
- a Nyírmada, Kálvin tér 1. házszám 1448 hrsz-ú ingatlanon lévő Református templom,
- a Nyírmada, Ady E. út 45. házszám 284 hrsz-ú ingatlanon lévő Római katolikus templom,
- a Nyírmada, Ady E. út 104-106 házszámú 554 hrsz alatti Görög katolikus templom.

A rendelet módosítására a képviselőtestület jogosult.

1.11.4 Az épített környezet konfliktusai, problémái

A városban nem található jelentősebb konfliktus az épített környezetben. A településkép alapvetően esztétikus, bár nem teljesen egységes.

1.12 Közlekedés

1.12.1 Hálózatok és hálózati kapcsolatok

1.12.1.1 Település közlekedési szerepe

A megyeszékhelytől, Nyíregyházától 41,2 km-re, a járásközponttól, Vásárosnaménytől 13,9 km-re található Nyírmada vasúton és közúton egyaránt jól megközelíthető. A 41. számú főút fűzi fel a térség településeit, így gyorsan és egyszerűen elérhetővé teszi a térség lakossága számára Nyíregyházát, Vásárosnaményt és Baktalórántházát is. A 41. számú főútvonalhoz kapcsolódnak a térség alsóbbrendű útjai. A térség számára jelentős még a 49. számú főút, mely Mátészalka felé biztosít összeköttetést, tovább a 4. számú főút, ami Magyarország és Ukrajna teherforgalmát kapcsolja össze. Kiemelkedő változást jelentett a 2014-ben átadott M3 autópályaszakasz, amelyen az európai gyorsforgalmi úthálózatba kapcsolódhat be a

település, hiszen ez jelenleg Nyírmada határában végződik. Térségi jelentőségű út a 4106. sz. mellékút, amely délre a 49. számú útig, északra pedig a 4. számú főút irányába tart.

A várost érinti egy másodrendű vasútvonal (Nyíregyháza-Vásárosnamény), amely biztosítja Nyírmada és a beregi térség vasúti összeköttetését a megyeszékhellyel.

1.12.2 Közúti közlekedés

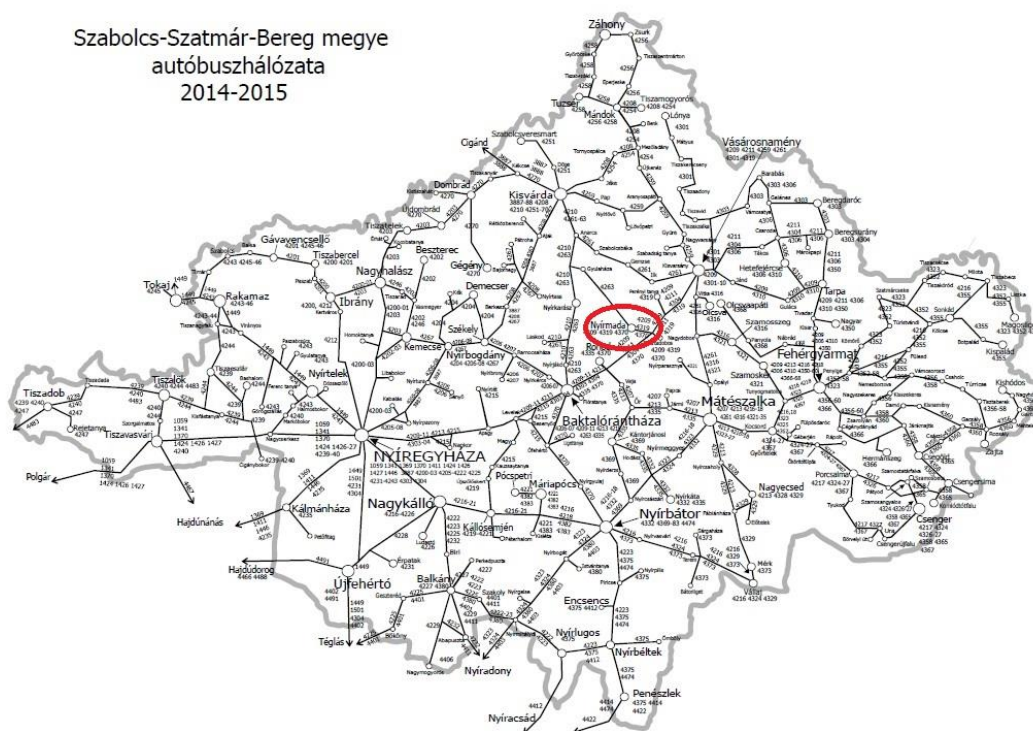
A település belterületén az önkormányzati utak hossza 94 km, ezek 96%-ban szilárd burkolattal ellátottak. A fő forgalmi utak: Gyulaháza-Jármí összekötő út, Rohod-Ilk összekötő út, Nyírmadai összekötő út. A gyűjtő utak között Sugár u., Jókai út, Gárdonyi út, Petneházi út, Petőfi út, Szabolcs u., Rendes út említhető. Az említett utak mentén találhatóak a legfontosabb oktatási és közintézmények, továbbá a jelentősebb gazdasági szervezetek. A településrészek közötti kapcsolatot is főként ezek az utak biztosítják, amelyek csomópontja a városközpontban található. A 41. számú út a város külterületén húzódik végig, így a terhelése kevésbé érződik.

1.12.3 Közösségi közlekedés

1.12.3.1 Közúti közlekedési kapcsolatok

Észak-magyarországi Közlekedési Központ Zrt. járatai közlekednek a városban, 4 darab megállót használva. Nyíregyháza átszállás nélkül nem érhető el, Vásárosnaményba egy átlagos munkanapon 5 járat közlekedik.

10. térkép: Nyírmada szerepe a megye buszhálózatban

Forrás: www.emkk.hu

Helyi közösségi közlekedési szolgáltatásra nem merült fel igény, kerékpárral és gyalogosan is jól megközelíthetőek a közintézmények és szolgáltatások a városperemi területekről is.

1.12.3.2 Kötőpályás közlekedés

A Nyíregyháza–Vásárosnamény mellékvonalon a megyeszékhely felé 1 óra 22 perc, míg a járásközpnt felé 17 perc a menetidő, naponta 8-9 vonatpár közlekedése mellett. A

párhuzamosan közlekedő autóbuszok erős konkurenciát jelentenek a vasút számára, melyen szolgáltatási színvonala folyamatosan csökken, az utazási idő pedig növekszik. A vasútállomás elhelyezkedése kissé hátrányos, a település délkeleti részén található. A három vágányból kettő a személyszállítást szolgálja.

1.12.4 Kerékpáros és gyalogos közlekedés, parkolás

Összesen 6,2 kilométer hosszú kijelölt kerékpárút található a városban, ami a település méretéhez képest nagy szám. A településszerkezetből adódóan a belvárosban a legrövidebb ez a szakasz, míg a leghosszabb a keleti városrészben. Városközponton áthaladó átmenőforgalom, valamint a részben hiányzó járdaszakaszok közlekedésbiztonsági szempontból kockázatot jelentenek.

31. táblázat: Nyírmada kerékpárútjainak hossza

Kerékpárutak hossza városrészenként	m
1. Belváros	172
2. Nyugati kertváros	1660
3. Keleti kertváros	4372
Összesen	6204

Forrás: Nyírmada Város Önkormányzata

A város területén összesen 13 592 m kiépített járda van, míg a hiányzó szakaszok hossza ennek csaknem a fele (6 147 m). Nyírmadán a parkolás megoldott, a (köz)szolgáltatások elérhetősége, megközelíthetősége megfelelően biztosított.

1.13 Közművesítés

A közművesítettség, illetve a telekommunikációs eszközök elérhetősége a modern gazdaságok alapvető eleme. Bár a közművek megléte önmagában nem indukál jelentős fejlődést, hiányuk akadályozza a gazdasági tevékenységek bővülését, valamint a lakosság életminőségének növekedését.

Az infrastruktúra kiépítettsége a településen 100%-os a közüzemi ivóvíz, a szennyvíz-csatorna, az elektromos energia és a vezetékes gáz tekintetében egyaránt. A közüzemi ivóvízhálózatra a lakások 94-95%-a csatlakozott, a szennyvízcsatorna hálózatra való rákötés 80% feletti. A gázhálózatra a lakosság kb. 65%-a csatlakozott. A csapadékvíz elvezetés és a közvilágítás minden utcában megoldott. A villamos energiát az E.ON Hungária Zrt. biztosítja. A gázellátás a nagynyomású „Testvériség” gázszállító vezetéken épített átadóállomásról leágazó nagy-középnomású, 8bar nyomású vezetékkel megoldott fogadóállomáson keresztül biztosított a TIGÁZ Zrt. közreműködésével.

1.13.1 Víziközművek

A hazai víziközmű ellátás, szolgáltatás aktuális és jövőbeni feladatokat jelentő súlypontjai az üzemelő és távlati vízbázisok biztonságba helyezése, az ivóvízellátás vízminőségi problémáinak rendezése, a szennyvízelvezetés, szennyvíztisztítás fejlett európai országokhoz viszonyított elmaradásának megfelelő ütemben történő felszámolása a vízbázisvédelem szempontjaira is figyelemmel és a megújult szabályozásoknak megfelelő víziközmű szolgáltatási struktúra, díjrendszer kialakulása. A Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt által működtetett rendszerekből érkezik az ivóvíz Nyírmadára is, amely a Vásárosnaményi Üzemlényiséghez tartozik. A településen található vízműtelep napi kapacitása 730 m³/nap, névleges teljesítménye 1000 m³/nap.

1.13.1.1 Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termásvíz hasznosítás)

Ivóvízellátás

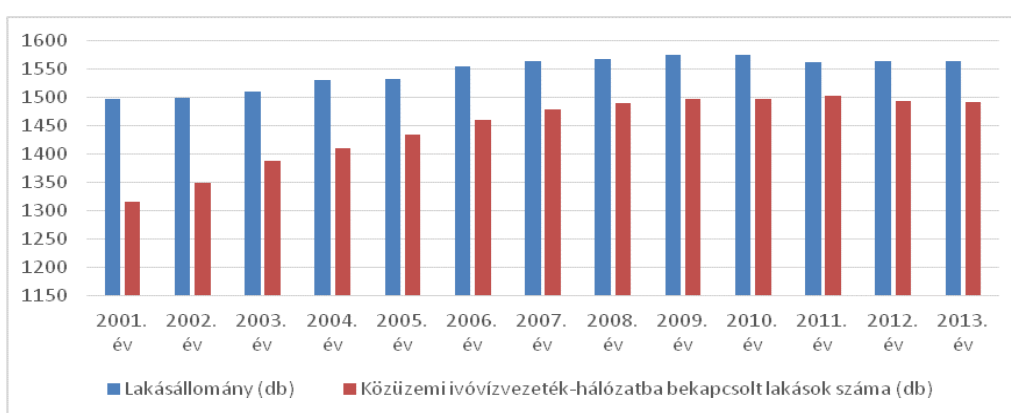
Nyírmada város ivóvízellátása felszín alatti vizekből történik. A településen a víztermelés, -kezelés és -elosztás; a szennyvízgyűjtés és -kezelés; az épület, híd, alagút és közművezeték építését a Tiszamenti Regionális Vízművek Kft. végzi. Tevékenységével

Nyírmada mellett a környező Pusztadobos lakosságát is kiszolgálja. A település vízellátását 3 fúrt kút biztosítja, melyből az első kettőt 1979-ben, a harmadikat 1990-ben mélyítették. Az egyrétegű szűrővel rendelkező kutak mélysége 180-185 m.

A lakossági vízvezeték hálózat 100%-os kiépítettségű. Az évek során kisebb rekonstrukciós munkálatok és felújítások zajlottak Nyírmadán. Az Észak-Alföldi Régió Ivóvízminőség-javító Program II. ütemében Fényeslitkén megalakult a Beregi Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás, melynek célja, hogy a településen szolgáltatott ivóvíz megfeleljen a 201/2002 (X.25.) kormányrendeletben foglalt vízkémiai paraméterekre vonatkozó szigorúbb határértékeknek.

2001 és 2011 között a településen évről évre emelkedett a közüemi ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások száma. Azóta kisebb csökkenés figyelhető meg, amelynek eredményeként 2013-ban 1494 lakás csatlakozott a hálózatra – ez a teljes lakásállomány 95,4%-a.

15. ábra: A közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások számának (db) változása Nyírmadán a teljes lakásállományhoz viszonyítva

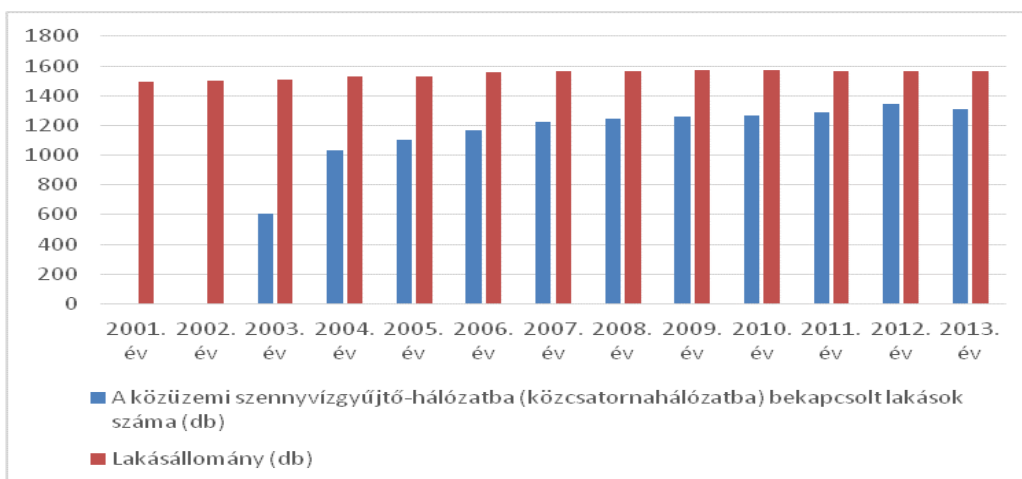

Forrás: KSH

1.13.1.2 Szennyvíz

Nyírmada a Tiszamenti Regionális Vízművek Kft. rendszerén keresztül működteti a csatornázási szolgáltatást is, a csatornahálózat hossza 28,3 km. A szennyvízcsatornahálózat 2002-ben készült el, azóta üzemel Nyírmada és Pusztadobos települések kiszolgálásával. A bekötött lakások száma 2013-ban meghaladta az 1300-at, ami kimagasló rákötési arányt jelent (83,5%).

16. ábra: A közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatornahálózatba) bekapcsolt lakások számának változása Nyírmada a teljes lakásállományhoz viszonyítva

Forrás: KSH

A város szennyvizét tisztító organica technológiát alkalmazó telep kapacitása 620 m³/d, amelyből 30 m³/d települési folyékony hulladék. A szennyvíz tisztítását a helyi telepen végzik. A csatornahálózaton összegyűjtött szennyvizek tisztítás után általában felszíni víz befogadóba kerülnek. A tisztított szennyvizek biológiailag bontható szervesanyagot, növényi tápanyagokat és kisebb mennyiségben előforduló egyéb anyagokat (nehezen bontható szerves vegyületeket, sókat, fémeket, esetenként toxikus vagy hormonháztartást befolyásoló anyagok) is tartalmaznak. A szerves- és tápanyagok vonatkozásában a felszíni vizek közvetlen terhelését legnagyobb arányban a kommunális szennyvízbevezetések okozzák. A vízi ökoszisztémák ezeket az anyagokat általában a terhelés nagyságától és a befogadó vízhozama által biztosított hígulás mértékétől függően képesek tolerálni.

1.13.1.3 Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A belterületi vízrendezés kifejezetten önkormányzati feladat és a települések felszíni vizeinek az elvezetésével foglalkozik. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdése tartalmazza a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatokat, melynek 11. pontja szerint az önkormányzat feladata a helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás.

A települések belterületén elvégzendő vízrendezési munkákat befolyásolják a települést jellemző körülmények, mint például a település szerkezete, vízhálózata, hidrológiai jellemzők, lejtési viszonyok, talajtani adottságok, stb. A település szerkezete, beépítettsége nagyban meghatározza a vízrendezési művek vonalvezetését, a nyílt vagy zárt rendszerű árkok, csatornák kialakítását. A sűrűn lakott, burkolattal ellátott helyeken a zárt rendszerek szükségesek (bár számos hátrányt hordoznak), míg a laza - falusias vagy zöldövezetes településeken a nyílt, tájba illő vízvezető árkok kialakítása javasolt.

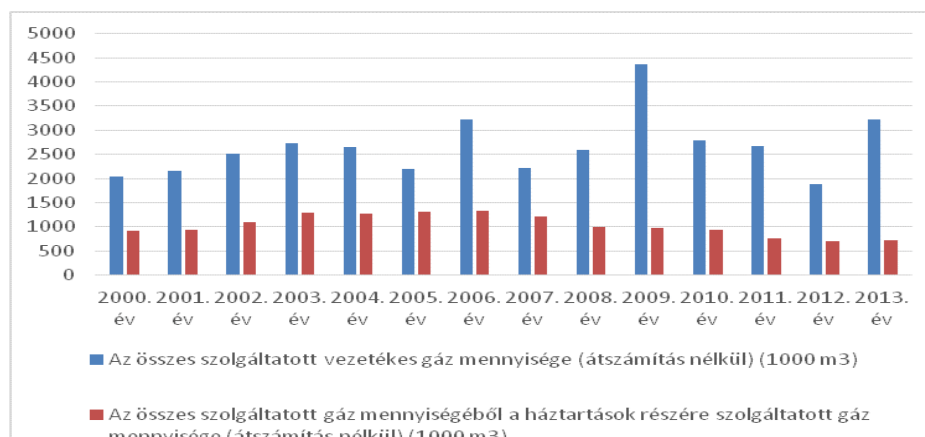
A település belterületén az utak és a díszburkolattal ellátott területek alatt zárt csőrendszer biztosítja a megfelelő lefolyást. A csapadékvíz-elvezetést 60%-os kiépítettség jellemzi. Tekintve, hogy síkvidéki településről van szó, mely kis lejtéssel jellemezhető, nagyobb esőzések alkalmával kialakuló lejtőleomással nem kell számolnunk. Az esős időszakok nem kivánt hatásainak kivédésére a településen egy megközelítőleg 20-30m³ befogadó képességű záportározó üzemel.

1.13.2 Energia

1.13.2.1 Energiagazdálkodás és energiaellátás

Az alábbi diagramon láthatjuk, hogy mennyi gázt használtak fel a városban: a legtöbb gázt 2009-ben használták fel. 2013-ban a háztartások részaránya 22,6% az összes szolgáltatott gáz mennyiségéből, ami lassú csökkenés eredménye.

17. ábra: A szolgáltatott gáz mennyiségének alakulása Nyírmadán

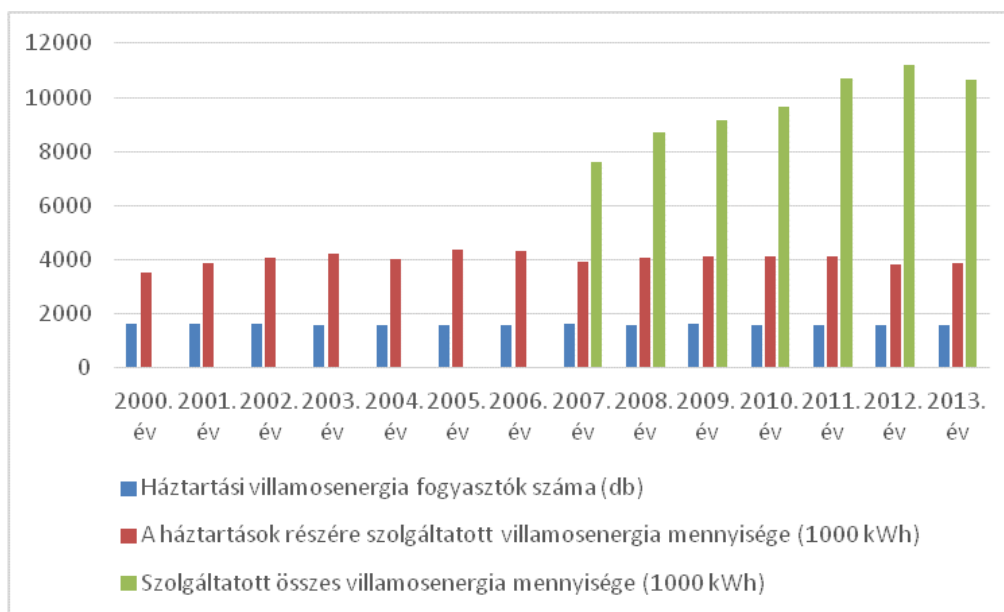

Forrás: KSH

A felhasznált hőmennyiség csökkenésének oka részben az, hogy a lakosság más energiahordozókkal is kiegészíti fűtését, valamint a lakások szigetelésének javulása jobb hatásfokot biztosít a fűtési rendszerben.

Megfigyelhetjük, hogy a városban a háztartások részére szolgáltatott árammennyiség stagnáló mennyiségű. Az összes szolgáltatott áramnak a jelenleg a 36,4%-át teszi ki, amely 15 százalékkal kevesebb, mint 2007-ben volt. Ez elsősorban a vállalkozások számának növekedésével hozható kapcsolatba, mert a mennyiség, mint láthatjuk nem csökkent.

18. ábra: A szolgáltatott áram mennyiségének eloszlása

Forrás: KSH

1.13.2.2 Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye kiváló adottságokkal rendelkezik a mezőgazdasági eredetű biomassza energetikai célú hasznosítására. A mezőgazdasági termelés ágazati megoszlása változatos, a tömegtakarmány termesztésére alkalmas területeken az állattenyésztés került előtérbe, míg az átlagos vagy annál jobb termőhelyi adottságokkal rendelkező területeken a növénytermesztés dominál. Mindennek köszönhetően egyre elterjedtebb a bioenergia előállítása és hasznosítása.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye földrajzi felépítése és vízföldtani adottságai alapján geotermikus energia feltárása különösen kedvezőnek mondható a Tiszavasvári-Nagyhalász-Kisvárdai-Fehérgyarmat-Nagyecsed-Nagykálló által bezárt terület.

A napenergia hasznosíthatóságát az átlagos éves napfénytartam határozza meg, ebből a szempontból Nyírmada helyzete Magyarországon átlagosnak mondható (1800-1900 óra), ami alkalmas napelemes és napkollektoros rendszerek hatékony üzemeltetéséhez. A napenergia használata önkormányzati, vállalkozói és lakossági szinten is egyre elterjedtebb. A településen az éves átlagos szélesség 2,5-3 m/s közötti, ami elegendő a szélenergiában rejlő lehetőségek kiaknázásához.

1.13.2.3 Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

A megújuló energiahasznosítás mellett érdemes az épületek energetikai hatékonyságát is javítani, ugyanis számos középületnek az állaga már elavult. A város 2013-ban sikeresen pályázott és jelentős támogatást nyert több közintézmény energiaracionalizálására, amelynek keretében napelemes rendszer került kialakításra a Gyermekejóléti Szolgálat

épületében, a Polgármesteri Hivatalban, a Művelődési Házban, a Szociális Központban, a Napsugár Óvodában és a Patay István Általános Iskolában.

32. táblázat: Az önkormányzat megújuló energetikai beruházásai

Projekt címe	Összeg	Megvalósítás vége
"Napenergia hasznosítása a nyírmadai Szociális Ápolási - Gondozási Központ épületében"	15 951 423	2012-01-26
"Napelemes rendszer kialakítása Nyírmadán a Gyermekjóléti Szolgálat épületében "	5 751 576	2015-02-28
"Napelemes rendszer kialakítása Nyírmadán a Polgármesteri Hivatalban "	9 585 960	2015-02-28
"Napelemes rendszer kialakítása Nyírmadán a Művelődési Házban"	23 964 900	2015-02-28
"Napelemes rendszer kialakítása Nyírmadán a Szociális Központban a Petőfi utcán "	31 633 668	2015-02-28
"Napelemes rendszer kialakítása Nyírmadán a Napsugár Óvodában"	47 929 800	2015-02-28
"Napelemes rendszer kialakítása Nyírmadán a Patay István Általános Iskolában"	47 929 800	2015-02-28

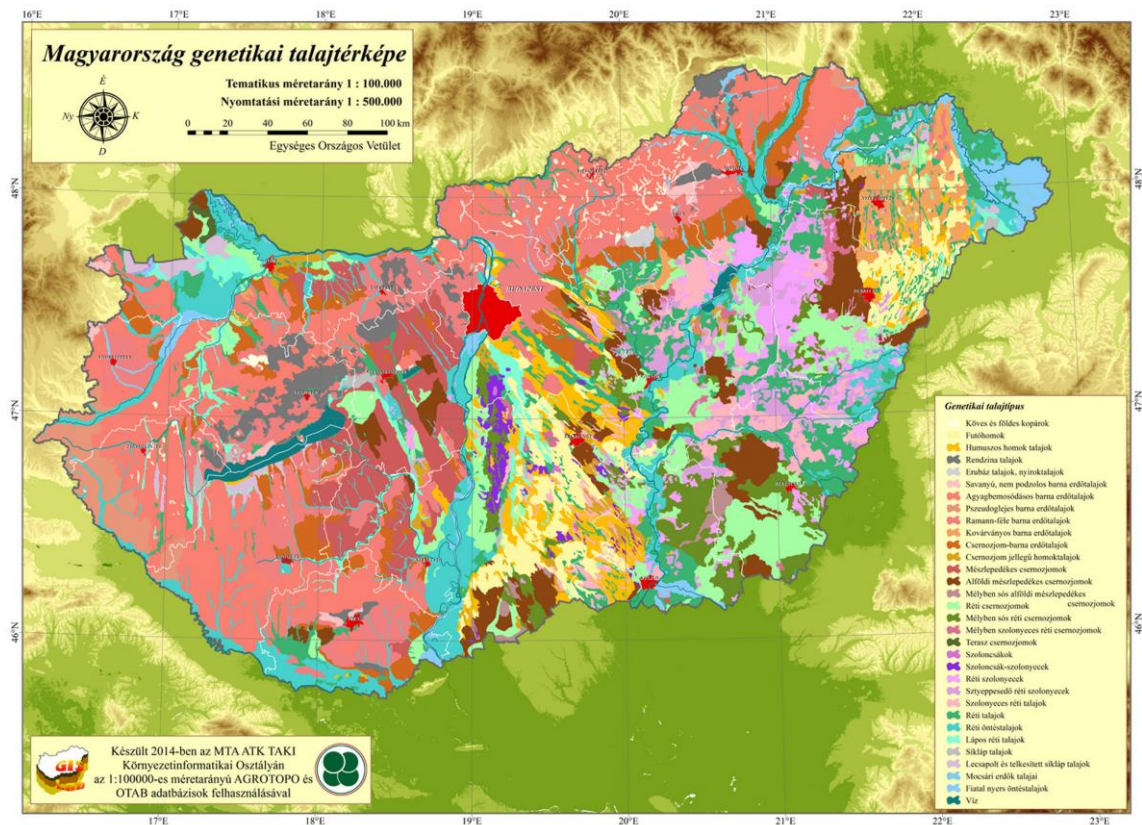
Forrás: Nyírmada Város Önkormányzata

1.14 Környezetvédelem

1.14.1 Talaj

A település taljai homokon képződött, a szervesanyagot csak nyomokban tartalmazó futóhomok talajok. Változatos hasznosításuk lehetséges, így szántóként, legelőként és gyümölcsösként, erdőként és szőlőként.

11. térkép: Magyarország genetikai talajtípusai

Forrás: <http://agrobio.hu/hu/talajtani-terkepek/magyarorszag-genetikai-talajterkepe/>

A humuszban gazdagabb humuszos homoktalajok kisebb foltokban – főként mélyedésekben – találhatóak. A magasabb térszínek löszös üledékein homokos vályog mechanikai összetételű barnaföldek fordulnak elő. Hasznosításuk szántó, legelő és erdő, valamint szőlő lehet. A mély fekvésű laposok talajvízhatású területeinek öntés és löszös üledékein vályog, homokos vályog szemcse-összetételű, többnyire felszíntől karbonátos réti talajok fordulnak elő.

A település környezetében az uralkodó talajtípus alacsony aranykorona értékű (Nyírmadán átlag 9). A talajokra mind a csapadékból származó savas terhelés, mind a nagyüzemi gazdálkodáshoz köthető agrotechnika nyomán kialakuló erózió veszélyt jelent, így fokozottan veszélyeztetettek. A település környezetvédelmi programja 2004.12.31-én került elfogadásra a 20/2004. számú rendelettel. Készítésekor a Nemzeti Környezetvédelmi Programban előírtak szem előtt tartása mellett a nemzeti és az uniós előírásokban szereplő prioritások, alapelvek és célok érvényre juttatása kiemelt figyelmet kapott.

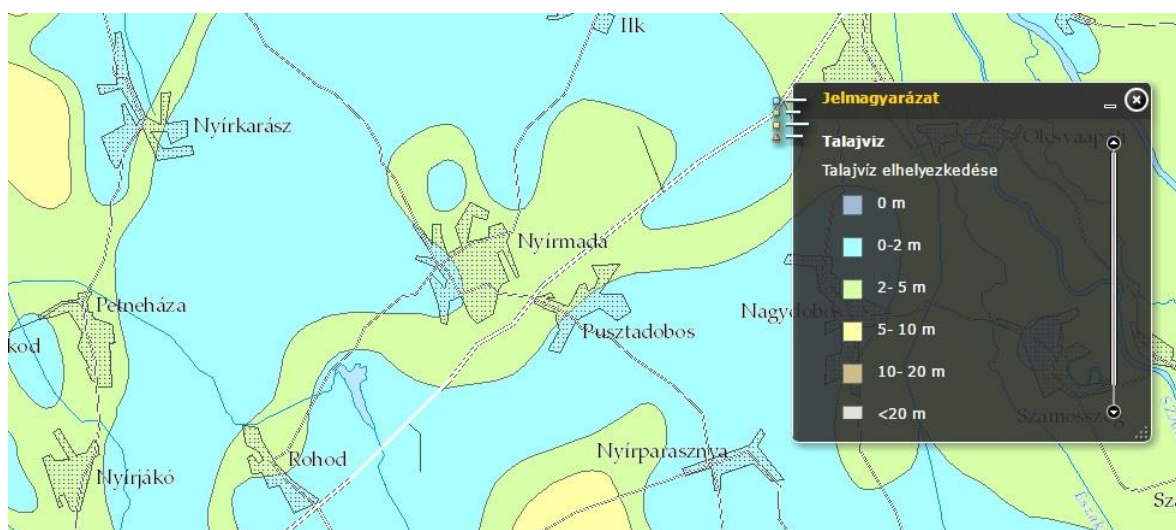
A talajvédelem szempontjából a talajerózió jelenti a legnagyobb veszélyt, mely a település igazgatási területének szinte egészét érinti. A településszerkezeti tervben az érintett a területek megjelölésre kerültek, így az ott tervezett fejlesztések esetében ezt kötelező figyelembe venni.

1.14.2 Felszíni és a felszín alatti vizek

Nyírmada község a Nyírség ÉK-i részén, a Kraszna-balparti belvízrendszer határán, a vízválasztó vonalon fekszik. Vízgazdálkodási szempontból a Nyíri belvízrendszerhez tartozik. A vízgyűjtő esése észak-dél irányú, a Lónyai-főcsatornái 160mBf-rol egészen 100 mBf. szintig esik. A belvízrendszert nyugaton a Kótaj – Nyíregyháza – Újfehértó – Téglás községtől nyugatra vonuló vízválasztó, délen a Hajdúhadház – Nyíradony – Nyírbátor vízvázválasztó, keleten a Hodász – Nyírmada – Anarcs vízválasztó, északon pedig a Tass-Pátrohai és a Lónyai-főcsatorna határolja. Az öblözet 1815 km² kiterjedésű, amiből 334 km² belvíz ártér. A megközelítően észak-dél irányban húzódó domborok közötti mélyebb fekvésű területeken települtek a főfolyások, melyek befogadója a Lónyai-főcsatorna. A talajvízmélység 6,2-4,0 m.

A településtől nyugatra található a Csokaly tó két vízterületéből 50 ha kezelt horgász-tóként üzemel. A helyi lakosság által ismert „kis” Csokaly náddal szinte teljesen borított 3-5 ha-os vízfelület.

12. térkép: A talajvíz mélysége Nyírmada környezetében

Forrás: Magyarország talajvízszint mélység térképe (0-8m)

Vízbázisvédelem

A Nyírmada vízellátását biztosító Nyírmada-Pusztadobos Közös Vízmű vízbázisa az üzemelő sérülékeny vízföldtani környezetben lévő vízbázisok közé tartozik. A Vízmű vízbázisának 50 éves elérési idővel rendelkező „B” jelű hidrogeológiai védőterülete becsült, a település belterületén helyezkedik el. A 123/1997 (VII.18.) Kormányrendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási intézkedések védelméről intézkedik. A jogszabály 5. melléklete tartalmazza a védőterülete és a védőidomok övezeteire vonatkozó területhasználati és tevékenységkorlátozást.

Vízgyűjtőgazdálkodás

Az Európai Unió előírásai szerint elkészült Vízyűjtő-gazdálkodási tervekben a vízgazdálkodási problémák, a környezeti célkitűzések és ezen célkitűzések megvalósítására szolgáló intézkedések kerültek összefoglalásra. A település közigazgatási területét érintik a Vízyűjtő Gazdálkodási Terv 2-1 Felső-Tisza-, 2-2 Szamos-Kraszna- és a 2-3 Lónyai-főcsatorna Tervezési Alegységek. Nyírmada a Nyírség keleti perem és a Nyírség-Lónyai-főcsatorna-vízgyűjtő elnevezésű sekély porózus és porózus felszín alatti víztestek területén található. A sekély porózus víztestekhez tartozó, vízföldtani alapon meghatározott talajvíztartó réteg fekvélységei az alábbiak szerint alakulnak.

33. táblázat: Talajvíztartó átlagos fekvélysége

Víztest megnevezése	Víztest kódja	Talajvíztartó átlagos fekvélysége
Nyírség-Lónyai-főcsatorna-vízgyűjtő	sp.2.4.1	-33,0 m
Nyírség keleti perem	sp.2.3.1	-34,0 m

Forrás: Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

1.14.3 Levegőtisztaság és védelme

A település gazdasági szerkezetét, kisvárosi jellegét tekintve a levegőszennyezés mértéke csekélynek mondható. A levegőszennyezés több pontforrásnak a következménye, amely legjellemzőbben, a szabadtéri avar- és hulladékégetésből, kommunális energiafelhasználásból, így a fűtési időszakban a háztartások fűtésekor kibocsátott füstből és égéstermékekből, valamint a közlekedésből származik. Az ipari terület rész környezeti terhelése nagyobb a környezetéhez képest, így a jövőben levegőszennyezési kockázatot hordoz. Nyírmadán a kibocsátott légszennyező anyagok eredetét tekintve a közlekedésből és a kommunális energiafelhasználásból eredő szennyező források szerepe megelőzi az ipari szennyezést. A városban az 1990-es évektől jelentősen csökkent a légszennyező anyagok kibocsátása, melynek hatására javult a környezet levegőminősége, így a levegőszennyezés tekintetében jelentősebb problémákkal nem kell számolnia a településnek.

1.14.4 Zaj- és rezgésterhelés

A település földrajzi fekvéséből, kistérségben betöltött mikrotérségi szerepköréből, továbbá a jelentéktelen átmenő tranzitforgalomból adódóan sem jelentős a település zajterhelése. A 41. számú főközlekedési út nyomvonala Nyírmada mellett húzódik, ennek következtében a településen áthaladó forgalom nem jelentős. A város esetében a közlekedésből eredő zaj nem domináns szennyező forrás, épp ezért a település zajvédelmi terv készítésére nem kötelezett (a környezetvédelmi terv részeként foglalkoznak a témával).

1.14.5 Sugárzás védelem

A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének követésére hazánkban egy országos sugárzásfigyelő rendszer épült ki. A rendszer legfontosabb része a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat. Ezek a szabadtéren álló állomások olyan műszerekkel vannak felszerelve, amelyek folyamatosan mérik a szabadtéri sugárzás: az óránkénti dózis, azaz a dózisteljesítmény értékét.

Nyírmada a Paks illetve Mochovce atomerőművek 300 km-es Élelmiszer-fogyasztási Korlátozások Óvintézkedési Zónája (ÉÓZ) területére esik. Az ÉÓZ az a terület, amelyen belül egyes esetekben szükségessé válhat a lakosság élelmiszer-fogyasztásának korlátozása, a mezőgazdasági termelők és az élelmiszer-feldolgozó ipar ellenőrzése, tevékenységük szükség szerinti, szigorú rendeleti szabályozása, illetve korlátozása.

Településen nagyfeszültségű távvezeték és mobiltelefon torony lakott területtől távol található.

1.14.6 Hulladékkezelés

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye legfontosabb hulladékgazdálkodási beruházása az ISPA KA projekt, amely az elmúlt évek hulladékgazdálkodási célú fejlesztéseit foglalja magában, ennek leglényegesebb eleme a három hulladékkezelő központ megépülése: Nyíregyháza, Nagyecsed, Kisvárda településeken. Nyírmada hulladékszállítása a Nyíregyházi hulladék központba történik.

Nyírmada tagja a 2006-ban létrehozott Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Szilárdhulladékgazdálkodási Társulásnak. A fejlesztések keretében EU-konform regionális hulladékgazdálkodási rendszer kialakítását, az illegális hulladéklerakók felszámolását, valamint környezetvédelmi projektek kidolgozását vállalta magára a Társulás.

Heti egyszeri hulladékszállítást az Észak-Alföldi Környezetgazdálkodás Kft. végzi, mely nem csupán Nyírmadával áll szerződéses viszonyba, hanem a környező önkormányzatokkal is. Havonta egy alkalommal szelektív hulladékszállítás is biztosított a településen, erre rendszeresített külön szemetes zsákokban.

A 9/2014. (VI. 19.) önkormányzati rendelet szabályozza a hulladékszállítás kereteit. A településen a szilárd- és a folyékony hulladékgazdálkodás szervezeten működik. Problémát a település északi részén található szegregált terület hulladékgyűjtési és -kezelési helyzete okozza, mivel itt a lakosság az ingyenesség ellenére sem vette eddig igénybe a szemétszállítási lehetőséget. Ezen a területen jelentős az illegális szilárd- és folyékony hulladéktárolás, melynek következménye a felszín közeli talajrétegek és a talajvíz elszennyeződése. Megoldását, a hulladéktárolás egészségügyi határértéknek való megfeleltetését a település vezetése különböző társadalmi tevékenységek, gazdasági programokon keresztül szeretné megvalósítani.

1.14.7 Vizuális környezetterhelés

Nyírmada vizuális környezetterhelése kisvárosi jellegéből adódóan nem jelentős. A hagyományos épített környezeten felül az ipari létesítmények a főbb terhelő tényezők. Közlekedési szempontból a 41. számú főút és a 116. számú vasútvonal említhető meg. A város közigazgatási határában külszíni bánya nem található. A városba bevezető mellékutak mentén/peremterületein esetileg képződő illegális hulladéklerakások felszámolását az önkormányzat végzi.

1.14.8 Árvízvédelem

A 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet alapján a település nem tartozik árvíz veszélyeztetettségi települések közé.

1.14.9 Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

Nyírmada környezetvédelmi szempontjából fontos a település közigazgatási határában húzódó érzékeny területként nyilvántartott ökológiai folyosó sértetlenségének megőrzése. A település természeti környezetében bekövetkező terhelések befolyásolják az ökológiai folyosóként nyilvántartott terület és annak környezetének fenntarthatóságát. A település környezeti konfliktusai, problémái gazdasági és társadalmi, illetve közlekedési tevékenység következményeként értelmezhetőek:

- A közlekedési forgalomból és az ipari létesítményekből származhat mérsékelt légszennyezés és zajterhelés.
- Légszennyezési konfliktushoz vezethet a szabadtéri avar- és hulladékégetésből, kommunális energiafelhasználásból, így a fűtési időszakban a háztartások fűtésekor kibocsátott füstből és égéstermékekből, valamint a közlekedésből származó káros anyag kibocsátás.
- A mezőgazdasági tevékenység eredményeként helyenként jelentős lehet a település talajszennyezése. A város közigazgatási határában magas a talajerózió mértéke, amely jelentősen befolyásolja a hatékony mezőgazdasági tevékenységeket. Környezetvédelmi előírásként a településen végzett tevékenységek során talajvédelmi intézkedések végrehajtására, illetve a talajvédelmi előírások figyelembevételére van szükség.
- Nyírmada fő hulladékkezelési problémáját a szegregált területeken a fentebb már említett illegális hulladéklerakás jelenti.

1.15 *Katasztrófavédelem*

A város a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Katasztrófavédelmi Igazgatóság településeinek katasztrófavédelmi osztályba sorolása, alapján II. katasztrófavédelmi osztályba sorolt.

Nyírmada területén alábányászott, csúszás- és süllyedésveszélyes területek, barlangok és pincék nincsenek. A település nincs kitéve közvetlen árvízveszélynek. A belvív általi veszélyeztetettsége fekvéséből adódóan közepes fokú (Pálfai-index szerint mérsékelt belvívveszélyes, 2-es kategória). Magyarország éghajlata ugyanakkor az utóbbi években nagyon változékony, amely rendkívüli időjárási viszonyokat eredményezhet. Ennek egyik fő oka, hogy éghajlatunkra a kiegyenlítettebb hőmérsékletjárású, csapadékos óceáni, a szélsőséges hőmérsékletű, kevés csapadéku kontinentális, illetve a nyáron száraz, télen csapadékos mediterrán éghajlat egyaránt hatással van, ezen klímátípusok közül bármelyik hosszabb-rövidebb időre uralkodóvá válhat. Ennek következményeként, főleg az elmúlt évek tapasztalatai alapján előfordulhatnak extrém enyhe vagy hideg telek, hűvös vagy akár több héten keresztül tartó rendkívüli meleg és száraz időszakok. A globális klímaváltozás következtében a térségben is előfordulhatnak rövid ideig tartó, nagy csapadékmennyiséget (jégesőt) hozó, erős széllel járó viharok, melyek veszélyeztethetik az élet- és vagyonsbiztonságot.

Ez a lakosság alapvető ellátását biztosító infrastruktúrák sérülékenységét is fokozza. A riasztási küszöbértéket elérő mértékű légszennyezettség Nyírmada esetében nem releváns. Veszélyt csupán a települést érintő 41-es számú főút hordoz, amely rossz meteorológiai körülmények közt erősen befolyásolhatja a légszennyezettséget. A térségben Nyíregyháza veszélyeztetett a szmog jelenség által, amely azonban Nyírmadától távol kb. 40 km-es távolságban fekszik.

A településen egy, a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény IV. fejezete alá tartozó üzem található: a Carbon Black Kft. (székhelye: Toldi u. 57.) Gárdonyi Géza utcai telephelye mint súlyos káresemény elhárítási terv készítésére nem kötelezett küszöbérték alatti üzem.

1.16 *Ásványi nyersanyag lelőhely*

Nyírmada területén érvényes hatósági engedéllyel rendelkező bányászati területek nem találhatóak.

1.17 Városi klíma

A városi klíma kialakulása alapvetően a település méretétől, a településszerkezettől, a beépítettség mértékétől, a burkolt és a zöldterületek arányától, a belterületi zöldfelületek minőségétől, a légszennyező és hőtermelő tevékenységek (pl. ipari területek) elhelyezkedésétől, valamint a közlekedési által okozott környezetterheléstől függ. A sajátos városi klíma alapvetően hőtöbblettel, megváltozott lefolyási és légáramlási viszonyokkal, valamint levegőminőségi problémákkal jellemezhető – mindezek a klímaváltozás várható hatásait tekintve fokozottabban jelentkezhetnek. Ennek megfelelően szükséges, hogy a településszerkezeti, a szabályozási és beépítési tervekben, a zöldterületi rendszer tervezésben és a közút- és közműtervezés során nagyobb hangsúlyt kapjanak a klimatikus szempontok.

Nyírmadán – a város mérete miatt – ezek a jelenségek csak korlátozottan és időszakosan (például a nyári hőhullámok idején) jelentkeznek, ettől függetlenül a településszerkezeti, a szabályozási és beépítési tervekben, valamint a zöldfelületi, a közút- és közműtervezés keretében ezek a problémák megfelelő eszközökkel megelőzhetők, illetve kezelhetők. A város környezete a klímaváltozás hatására – a közepes belvízi veszélyeztetettség miatt – az átlagosnál érzékenyebb.

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése

Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák

A településen az átlagnál magasabb szaporulat következtében a népességszám stagnálást mutat az utóbbi egy évtizedben, ami elsősorban a település etnikai szerkezetének következménye. A magas születésszámot a jelentős fokú elvándorlás ellensúlyozza, amely komoly demográfiai problémákat eredményez a település számára. Elsősorban a fiatal, magasabb képzettséget szerző társadalmi rétegek elvándorlása a legmeghatározóbb. A település korstruktúrájának jellemzője, hogy magas a 15 éven aluliak részesedése az összlakosságból. Azonban a lakosság legmagasabb iskolai végzettségét nézve már negatív kép rajzolódik ki, hiszen a lakosok több mint 40%-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik. Ezen felül jelentős demográfiai kockázatot jelent a magas munkanélküliségi ráta és a szegregált településrészek megléte.

Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő

Nyírmada nem rendelkezik komoly nagy tömegeket vonzó rendezvényekkel, a szervezett eseményeken a város lakosságán felül a környékbeli település lakosait képes megmozgatni. Nyírmada legnagyobb egész napos programokat szolgáltató eseménye a városnap, amely rendszerint ősszel a főtéren kerül megrendezésre. Ezen a napon a rendezvényre kilátogatók száma meghaladja az 5 ezer főt, amely a település méretéhez mérten magasnak mondható. A várost sokrétű civil élet jellemzi az egyházi, kulturális, sport és egyéb szervezetek, egyesületek tevékenységének köszönhetően. A kultúra és hagyományok őrzésének intézményesült feladatait a Művelődési Ház és Könyvtár Közművelődési Intézmény látja el. Helyi turisztikai vonzerőt a Jóléti tó hordoz.

Intézmény-rendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés

Nyírmada intézményrendszere saját lakosságának alapvető szükségleteit képes kielégíteni, néhány esetben a szomszédos településekre is kiterjednek ezen funkciói. Azonban járási szintű intézményrendszerrel nem bír, így térségi, megyei szintű kiterjedtségről nem beszélhetünk. A köznevelés terén csak alapfokú intézmények vannak jelen, az általános iskola mérsékelt térségi szerepkörrel is rendelkezik. Alapvető egészségügyi és szociális ellátás is biztosított a település és annak közvetlen környezete számára.

Gazdasági szerkezet és dinamika

A települést a megyei átlagnál alacsonyabb vállalkozási aktivitás jellemzi, s emiatt alacsonyabb súllyal van jelen a térség gazdasági életében. Érdemi gazdasági hatással a csupán a közvetlen környezetében lévő településekre van. A foglalkoztatottakat vizsgálva a nemzetgazdasági ágak szerinti megoszlás tekintetében, megállapítható, hogy Nyírmadán a mezőgazdaság-erdőgazdálkodás terén, illetve az ipar-építőipar terén dolgozók aránya meghaladja az országos szintet; a szolgáltató szektorban tevékenykedőké viszont elmarad attól. Mindez jól igazolja a hagyományos mezőgazdasági ágazatok máig fennálló jelentős szerepét a település életében. A turizmus jelentősége csekély a jelentősebb attrakciók és a térségi szintű együttműködés hiánya miatt. Hátrányt jelent a város periférikus fekvése, a kedvezőtlen termelési szerkezet, a magas hozzáadott értékű szektorok hiánya, az alacsony képzettség, valamint a beszállítói kapacitások hiánya.

Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya

Nyírmada Város Önkormányzatának költségvetését pozitív egyenleget felmutató gazdálkodás jellemzi. Az elmúlt években az önkormányzat és az állam közötti feladatmegosztások változása kihatott a település pénzügyi helyzetére is, mivel az átengedett központi adók nagy része immár nem marad a városnál. Jelentős változást hozott az állami adósságvállalás is, melynek következtében csökkentek az önkormányzat kiadási

kötelezettségei, és megszabadult a hosszú lejáratú hiteleitől. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenységének ellátásáért a képviselő-testület, valamint az alá rendelt bizottságok a felelősek. A településen 8 önkormányzati bérlakás található, amelynek egy része szociálisan kerül kiutalásra. Az önkormányzat jelentős szerepet vállal a település foglalkoztatottsági mutatóinak javításában – nagyrészt a közfoglalkoztatási programnak köszönhetően.

Táji és természeti adottságok

A város tájképére főként a mezőgazdasági művelés alatt álló területek a jellemzőek, erdősült térszín csupán foltokban található. Éghajlata mérsékeltlen meleg, de jelentős hatása van az északkelet felől – főleg téli időszakokban betörő – hideg levegőnek, amely hatására magas a fagyveszély. Uralkodó széliránya északkeleti. A terület egészét rossz vízgazdálkodás jellemzi, nincs jelentősebb vízfolyása, így a globális klímaváltozás potenciális veszélyt hordoz. A település környezetében az uralkodó talajtípus is alacsony aranykorona értékű átlagosan 9 aranykoronás.

Zöldfelületek

A város területén az utóbbi évek városrehabilitációja során számos új zöldfelületet létesítettek, azonban ennek ellenére is alacsony a parkokkal, közterekkel való ellátottság. A belvárosban két jelentős zöld közterület található, melyek együttes alapterülete 719 m². A település 3 szabadtéri rekreációs létesítménnyel rendelkezik (pl. játszótér).

Épített környezet

A településen több helyi, illetve országos jelentőségű, műemléki védelmet élvező épület/építmény található, melyek ismerete különösen a település jövőbeni fejlesztéseivel kapcsolatos műszaki/fizikai beruházások esetében fontos. Műemléki védelmet élvező építmények a Papp-kúria (Hunyadi u. 26.), és a Református templom (Kálvin tér). Helyi védelemre kijelölt létesítmények a régi református temetőben található Bay-Patay és Péchy sírbolt; a régi zsidó temetőben található néhány 19. századi sírkő. Településszerkezeti védelemre kijelölt terület Petneházi, Ady és a Hunyadi utcák területe.

Közlekedési hálózat és minősége

A város számára a közúthálózat meghatározó eleme a 41. számú főút, amely gyorsan és egyszerűen elérhetővé teszi a város lakossága számára a megyeszékhelyet, Nyíregyházát és a járásszékhely Vásárosnaményt. Az európai hálózatokhoz való kapcsolódást az M3 autópálya jelenlegi végpontja teszi lehetővé, ami a település szomszédságában található. A térségen egy másodrendű vasútvonal (Nyíregyháza-Vásárosnamény) halad át, így Nyírmada rendelkezik közvetlen vasúti összeköttetéssel. A párhuzamosan közlekedő autóbuszok konkurenciát jelentenek a vasút számára. Nyírmadán a járdahálózat hiányos. A település alföldi jellegének köszönhetően a lakosok nagy része használ kerékpárt is, ehhez viszonylag sok kerékpárúttal rendelkezik, de egyes szakaszok hiányoznak vagy minőségük nem megfelelő. A közösségi közlekedési Vásárosnamény irányába kedvező, azonban a megyeszékhely elérhetősége nem megfelelő.

Közművek és elektronikus hírközlés

Nyírmada egyes részein a csapadékvíz elvezetés megfelelő kiépítettségének hiánya jelent problémát. A többi közmű infrastruktúra elem ivóvízhálózat, gázvezeték, elektromos hálózat kiépítettsége teljes körű, azonban műszaki állapotát tekintve az ivóvíz vezeték több szakaszon felújításra szorul. Az elmúlt években Nyírmada Város Önkormányzata számos infrastrukturális támogatásra nyújtott be pályázatot és valósított meg. A legnagyobb eddig megvalósult fejlesztés a szennyvíztisztító telep és a csatornahálózat megépítése volt. A településen a nagy sebességű internet-hálózat kiépített, továbbá kábeltelevíziós szolgáltatás is működik.

Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság

Nyírmada méretéből és elhelyezkedéséből adódóan környezeti terhelése mérsékelt: főútvonal nem halad át rajta, jelentős zajjal és légszennyezést eredményező ipari létesítmények nincsenek. A fenntartható fejlődés egyik kulcstényezője a természeti környezet, ennek érdekében Nyírmada 2004-ben fogadta el a település környezetvédelmi programját, amelyben szereplő célok (pl. az embert körülvevő épített és természetes elemek összhangjának védelme, a környezetterhelés csökkentése) ma is érvényesek és a fenntarthatóság szempontjából szükségesek. A város energiahatékonysági szempontból az utóbbi években komoly lépéseket tett a fenntartható városfejlesztés irányába. Számos közintézményben korszerű napenergiát hasznosító napkollektoros beruházás valósult meg.

- negatív hatás

+ pozitív hatás

1 jel: gyenge kapcsolat

2 jel: erős kapcsolat

3 jel: nagyon erős kapcsolat

0 semleges

34. táblázat: Összefüggések a helyzetelemzés során vizsgált területek között

Vizsgált tényezők ("hatott")											
	demográfia	települési közösség	intézményrendszer, városüzemeltetés	gazdaság	vagyoni helyzet és gazdálkodás	táji és természeti adottságok	zöldfelületek	épített környezet	közlekedés	közművek, elektronikus hírközlés	környezetvédelem
Ható tényezők	demográfia	--	--	--	-	0	+	-	0	+	0
	települési közösség	+	++	+	+	+	0	++	0	+	0
	intézményrendszer, városüzemeltetés	++	+	++	++	0	+	+	0	++	+
	gazdaság	-	-	+	-	+	0	0	-	+	+
	vagyoni helyzet és gazdálkodás	-	++	+++	++	0	+	++	+	+	0
	táji és természeti adottságok	+	0	0	-	0	+++	++	0	0	+++
	zöldfelületek	+	+	0	0	0	+++	++	+	0	+++
	épített környezet	++	++	+	0	+	+	0	+	+	++
	közlekedés	--	0	-	--	0	0	-	0	0	+
	közművek, elektronikus hírközlés	+	+	++	+++	+	0	+	+	0	++
	környezetvédelem	+	+	++	++	+++	+++	++	++	-	+

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

3.1.1. A folyamatok értékelése

Társadalom: A városban növekszik az élveszületések száma, azonban ezt a folyamatot a fokozódó elvándorlás negatív irányban ellensúlyozza, ami jelentős demográfiai problémákhoz vezethet a későbbiekben. Ennek oka, hogy főként a fiatal, képzett munkaerő vándorol el a városból. Az elvándorlás célpontjai alapvetően a környező nagyvárosok, de többen költöztek az ország távolabbi területeire, illetve külföldre is. A megfelelő oktatási színvonal fenntartása mellett a település építhet a fiatalokra, akiknek a száma és aránya az országos tendenciáktól eltérően viszonylag magas. Jelenleg az iskolázottsági adatok elmaradnak az országos átlagtól, azonban a tendenciák bizakodásra adnak okot. Problémát jelent a magas munkanélküliség, illetve a szegregációs folyamatok felerősödése.

Települési kohézió: A nyírmadai rendezvények mindössze helyi jelentőséggel bírnak, általában az általános iskola szervezésében valósulnak meg. Az év legnagyobb eseménye az ősszel megrendezésre kerülő városnap, ami a város lakosságához képest jelentős látogatottságot generál. Ez a tény alapot jelenthet nagyszabású rendezvények szervezéséhez a jövőben, mivel a település méretéhez képest jó adottságokkal rendelkezik. A civil együttműködések szerteágazók és számos jó példát szolgáltatnak. A könyvtár és a művelődési ház programjainak sokszínűbbé válása hozzájárulhat a helyi közösségek további erősödéséhez.

Intézményrendszer: Nyírmada néhány központi funkciót is betölt, azonban több területen is tapasztalhatók hiányosságok. A városban nincs bölcsőde, középfokú oktatási intézmény. Az általános iskolába járók száma ingadozó, azonban ha település közvetlen környezetéből sikerülne több gyermeket is az iskolába csábítani (ennek feltétele a korszerű infrastruktúra és a szakmai háttér), stabilabbá lehetne tenni az intézmény működését.

Gazdasági szerkezet: A település gazdasági súlya megyei szinten sem jelentős, alapvetően csak a városban és a környéken élőkre van igazán hatással. A primer és a szekunder szektorban dolgozók aránya meghaladja az országos átlagot, de a szolgáltató szektor is fontos. A helyi szinten jelentős zöldség-, gyümölcs és takarmánytermesztés alapvetően egyszemélyes és mikroállalkozások tevékenysége révén történik. Bizakodásra adhat okot az iparüzési adó növekedése. A turizmus egyelőre korlátozott potenciállal bíró gazdasági szegmens a településen, és az önkormányzat gazdaságfejlesztő tevékenysége sem tekinthető igazán jelentősnek az utóbbi években.

Önkormányzat gazdálkodása: A város költségvetése pozitív előjelű annak ellenére, hogy az állam és az önkormányzatok közti feladatmegosztások megváltoztak, amely a helyi adóbevételek csökkenését eredményezte. Az állami adósságátvállalás eredményeként a város több hitel-visszafizetési kötelezettségtől is megszabadult, ami szintén pozitív hatású volt az önkormányzat gazdálkodására. Kihívást jelent azonban, hogy a szociális ellátórendszer erősen megterhelt.

Táji és természeti adottságok: A város külterületének tájképét a mezőgazdasági művelés alá vont területek dominálják, a tájgazdagító tényezők száma alacsony, erdős területek is csak foltokban találhatóak. A város közvetlen környékén nincs jelentős természetes vízfolyás vagy tó, így a terület rossz vízgazdálkodási adottságokkal rendelkezik, a termőtalajok értéke pedig alacsonynak mondható. A globális klímaváltozás potenciális veszélyforrást hordoz, mivel a város nagymértékben támaszkodik a primer szektorra és az agráriumban előállított termékekre.

Zöldfelületek: A városban a zöldfelületek minősége az elmúlt évek fejlesztéseinek köszönhetően sokat javult. A parkokkal és közterekkel való ellátottság ennek ellenére egyelőre

alacsonynak mondható. A meglévő játszóterek állapota, illetve a közparkok rendezettsége megfelelő.

Épített környezet: A helyi és országos műemléki védeltséget élvező épületek alapot jelenthetnek az attrakciók kialakításához. A városban a központi funkciókat betöltő hagyományos területek fennmaradtak, de több közfunkciót betöltő épületre is szükség lenne még. Arányaiban jelentős az önkormányzati tulajdon a városban, amely növeli az önkormányzat mozgásterét a potenciális fejlesztések létrehozásához. A középületek az elmúlt években kiemelt jelentőségű épületenergetikai fejlesztéseken estek át.

Közlekedési hálózat: Az M3 autópálya és a 41. számú főút révén a település elérhetősége kedvezőnek mondható. A város vasúti összeköttetéssel is rendelkezik, azonban a pálya állapota és a szolgáltatás színvonala fejlesztésre szorul. A helyközi autóbusszjáratok sűrűsége, menetideje és rugalmassága nem minden esetben megfelelő. A járdahálózat egyes területeken fejlesztésre szorul. A kerékpárral való közlekedés népszerűsége ellenére a kerékpárúthálózat részben hiányos, ami növeli a közlekedési balesetek kockázatát.

Közművek és hírközlés: A város közművekkel való ellátottsága jó, az elmúlt években számos fejlesztés valósult meg ezen a területen, azonban egyes részterületek (pl. csapadékvíz-elvezető hálózat, ivóvízhálózat) korszerűsítésre, pótlásra szorulnak. A szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt háztartások száma dinamikusan emelkedik. A városban megoldott a szélessávú internethálózathoz és a kábeltelevíziós szolgáltatásokhoz való csatlakozás lehetősége, illetve a könyvtárban megvalósult a könyvtári szolgáltatások informatikai fejlesztése.

Környezetvédelem és energiahatékonyság: A települési, gazdasági, közlekedési eredetű szennyezőforrások jelen vannak ugyan a településen, de ezek hatása összességében elhanyagolható. A tíz éve elfogadott települési környezetvédelmi program keretében több fejlesztés is megvalósult. Sor került a napenergia hasznosítására több nyírmadai közintézményben. Teljes körűvé vált a hulladékkezelés, valamint a szennyvíz elvezetése és tisztítása is megoldott a városban.

3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

A SWOT elemzés a belső tényezők összefoglaló értékelése során azokra az erősségekre és gyengeségekre mutat rá, amelyek a város és szűkebb térsége szempontjából fontosak, és amelyek esetében a települési önkormányzatnak lehetőségében áll azokra aktívan reagálni. Fontos az erősségekben rejlő potenciálok kihasználása, illetve a gyengeségek mérséklése.

A település és környezetének fejlesztésére ható külső tényezők az önkormányzati működésen túlmutatnak, azokat az önkormányzat befolyásolni nem tudja – éppen emiatt a lehetőségek és veszélyek (ellentétben az erősségekkel és gyengeségekkel) nem jelenhetnek meg minden esetben a helyzetfeltáró és helyzetelemző munkarészekben. Az önkormányzat szerepe ebben az esetben a lehetőségek kihasználásában, illetve a potenciális veszélyek elhárításában, azok hatásainak mérséklésében áll.

A SWOT elemzés összeállításánál kiemelt figyelmet fordítottunk arra, hogy a helyzetfeltárás minden lényeges eleme megjelenjen benne, illetve hogy tartalmazzon annyi érdemi információt, ami alapján a célokat megalapozó kiinduló állapot megítélhető.

35. táblázat: SWOT-elemzés

Erősségek	Gyengeségek
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
<ul style="list-style-type: none"> Növekvő népesség A munkaképes korúak és a fiatalok aránya emelkedik a település népességén belül Iskolázottsági adatok javulása: csökkent az általános iskolát be nem fejezettek száma, illetve növekedett az érettségit szerzők és a felsőfokú oktatásban végzettek száma Nő a helyben foglalkoztatottak aránya A munkanélküliségi ráta magas Nem jellemző a szezonális munkanélküliség A megye átlagához képest a háztartások életkörülményei jobbak 	<ul style="list-style-type: none"> Elvándorlás, melynek célpontjai főként a környező nagyvárosok (Vásárosnamény, Baktalórántháza, Nyíregyháza) A munkanélküliek száma a gazdasági válság hatására jelentősen megemelkedett, az utóbbi években csak mérsékelt javulás tapasztalható A foglalkoztatottak jelentős része az alacsony jövedelmi kategóriába sorolható A HH-s és a HHH-s gyermekek száma nagyon magas, 84,98%-os.
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
<ul style="list-style-type: none"> Közművelődés értékei (könyvtár, művelődési ház) Jó példák a korábbi civil együttműködésekre 21 bejegyzett civil szervezet, amelyek főként sporttevékenységet folytatnak 	<ul style="list-style-type: none"> Nincsenek jelentős helyi rendezvények Az alacsony státuszú lakosság arány növekszik, így csökken a fizetőképes kereslet
3. Intézményrendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	
<ul style="list-style-type: none"> Megfelelő óvodai kapacitások Általános iskola megléte Egészségügyi alapellátás biztosított 	<ul style="list-style-type: none"> Az óvoda alapinfrastrukturális fejlesztéseket igényel Ingadozó az általános iskolai nappali oktatásban résztvevő tanulók száma Nincs középfokú oktatási intézmény Betöltetlen a háziorvosi és a házi gyermekorvosi praxis A városban nincs bölcsőde
4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
<ul style="list-style-type: none"> A mikrovállalkozások tevékenységi köre diverzifikált, helyi szinten szignifikáns Helyi szinten jelentős zöldség-, gyümölcs és takarmánytermesztés Növekvő iparűzési adó Szakirányú végzettséggel rendelkezők száma kedvező 	<ul style="list-style-type: none"> A város az ország periférikus részén található Súlyát és szerepkörét tekintve Nyírmada nem kerül említésre a megyei területfejlesztési programban Mikrovállalkozások dominanciája Alacsony a vállalkozássűrűség A turizmus egyelőre jelentéktelen gazdasági szegmens a településen Az önkormányzat gazdaságfejlesztő tevékenysége az utóbbi években nem volt jelentős Üzleti szolgáltatások hiánya
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
<ul style="list-style-type: none"> Pozitív előjelű költségvetés, likviditás Az önkormányzat törzsvagyona az utóbbi tíz évben megduplázódott 	<ul style="list-style-type: none"> A szociális ellátórendszer jelentősen megterhelt

<ul style="list-style-type: none"> Átgondolt és megalapozott Gazdasági Program a 2014-2019-es ciklusra 	
6. Táji és természeti adottságok	
<ul style="list-style-type: none"> Északkelet-nyírségi kultúrtáj értékei Mezőgazdaságra alkalmas földterületek A térségben két kiemelt országos védettségű terület is van 	<ul style="list-style-type: none"> A település környéki talajok szervesanyag-tartalma alacsony Mozaikos természetes élőhelyek
7. Zöldfelületek	
<ul style="list-style-type: none"> Jelentős fejlesztések történtek a közparkok vonatkozásában A meglévő játszóterek állapota, illetve a közparkok rendezettsége jónak mondható 	<ul style="list-style-type: none"> A virágos parkterületek aránya alacsony A zöldfelületek jelentős részén nincs kialakított közösségi tér A közparkok több helyen korszerűsítésre szorulnak, mennyiségük növelendő
8. Épített környezet (épített örökség is)	
<ul style="list-style-type: none"> Az önkormányzati tulajdon arányaiban jelentős Megmaradtak hagyományos területek központi funkciói Középületek kiemelt jelentőségű épületenergetikai fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> Idős lakásállomány A közösségi funkciókat betöltő intézmények száma alacsony
9. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
<ul style="list-style-type: none"> Javuló közúti kapcsolatok (M3 autópálya, 41 főút), vasúti kapcsolatok megléte (Vásárosnamény-Nyíregyháza) A belterületen az önkormányzati utak 96%-a szilárd burkolattal ellátott Vasútállomás és autóbusz váró (összesen 4 darab megálló) Több mint 6 km hosszúságú kerékpárút-hálózat 	<ul style="list-style-type: none"> A települést érintő járatok száma alacsony A járdák kiépítettsége, állapota helyenként rossz
10. Közművek és elektronikus hírközlés	
<ul style="list-style-type: none"> A közműhálózatok többségében kiépültek a város teljes területén A szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt háztartások száma dinamikusan emelkedik A könyvtári szolgáltatások informatikai fejlesztése megtörtént 	<ul style="list-style-type: none"> A közüzemi hálózatokba nem minden lakás van bekapcsolva – önrész hiánya Csapadékvíz-elvezető hálózat kiépítettsége alacsony Az ivóvízhálózat egyes szakaszai felújításra szorulnak
11. Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	
<ul style="list-style-type: none"> Napenergia hasznosítása több nyírmadai közintézményben Teljes körű hulladékkezelés A szennyvíz tisztítása helyben megoldott A lokális környezetterhelés viszonylag csekély mértékű 	<ul style="list-style-type: none"> Az önkormányzat nem rendelkezik külön energiagazdálkodási koncepcióval, fejlesztési dokumentummal A vegyes tüzelésű fűtés jelentős környezetterheléssel jár

Lehetőségek	Veszélyek
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
<ul style="list-style-type: none"> Etnikai sokszínűség A népesség átlagos iskolázottsági szintje emelkedik A magasabban kvalifikált lakosság helyben maradása településfejlesztő hatású lehet 	<ul style="list-style-type: none"> A környező nagyobb városok elszívó hatása erősödhet Magas iskolai végzettséget igénylő munkahelyek hiányában a szelektív elvándorlás csökkenti a város potenciális munkaerő bázisát Szegregációs magvak kialakulása, leszakadó városrészek Kiéleződhetnek a konfliktusok a helyi társadalmon belül
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
<ul style="list-style-type: none"> Növekszik a civil szervezetek aktivitása Sportolási lehetőségek sokszínűsége növekszik 	<ul style="list-style-type: none"> A civil szervezetek nem kapják meg a szükséges támogatásokat Elhasználódnak a közösségi terek
3. Intézményrendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	
<ul style="list-style-type: none"> Középfokú oktatási intézményi beindítása, oktatási, vonzáskörzeti funkciók növelése A népesség várható növekedése miatt szükséges lenne egy bölcsőde megalapítása, amely hozzájárulhat a népességmegtartáshoz A roma származású szülők és az iskola együttműködése lehetővé teheti a gyermekek tanulás általi felzárkózását Képzésekkel, átképzésekkel elő lehet segíteni a munkaerő piaci integrációt További jelentős pályázati források megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> Az önkormányzatok feladat- és hatásköre kedvezőtlenül alakulhat Az iskola kapacitásainak nem elégséges kihasználása magában hordozhatja a bezárás veszélyét Rászorulóknak számának növekedése A szakképzés társadalmi presztízse lecsökken Részleges ellenérdekek esetleges felmerülése a járási központ és a járás többi települése között
4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
<ul style="list-style-type: none"> A helyi termékek iránti kereslet nő Kis- és középvállalkozások fejlődése További fejlesztések a sikeres gazdasági szektorokban (kenyér- és tésztafélek gyártása, húsarú nagykereskedelem, vegyi áru nagykereskedelem, gyümölcs- és zöldségfeldolgozás) Munkalehetőségek a felsőfokú végzettséggel rendelkezők számára Gazdaságfejlesztésre fordítható fejlesztési források 	<ul style="list-style-type: none"> A csökkenő fizetőképes kereslet nehéz helyzetbe hozhatja a helyi gazdaságot A gazdaság tovaryűrűző hatásai miatt a helyi gazdaság nagymértékben ki van téve a regionális és globális folyamatoknak A vállalalkozási feltételek kedvezőtlené válhatnak Növekedhetnek a különbségek a térség települései között Erősödnek a város versenytársai a gazdaság minden területén Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
<ul style="list-style-type: none"> Bővíthetnek a települési központi funkciói, amely hozzájárulhat a település gazdasági egyensúlyának növekedéséhez Új pályázati lehetőségek az önkormányzatok számára 	<ul style="list-style-type: none"> Az önkormányzatok állami forrásai/ támogatásai csökkennek Az önkormányzat állami költségvetésből történő finanszírozásának csökkenése miatt

<ul style="list-style-type: none"> Együttműködés más önkormányzatokkal 	<p>a rendelkezésre álló fejlesztési forrásokat a működésre kell fordítani</p> <ul style="list-style-type: none"> Az önkormányzat befolyása az egyes közszolgáltatások esetében a megváltozott fenntartói viszonyok miatt korlátozott lehet A helyi adóbevételek csökkenni kezdenek Jogszabályi háttér kedvezőtlen változása
6. Táji és természeti adottságok	
<ul style="list-style-type: none"> A kereslet növekedése az öko-, a horgász és a vadászturizmus terén 	<ul style="list-style-type: none"> Az éghajlat szárazabbá válása veszélyezteti a gazdaságos és minőségi mezőgazdasági termelést Szélsőségesse váló időjárás
7. Zöldfelületek	
<ul style="list-style-type: none"> Zöldfelületek növelése a közösségi tereken Növekvő rekreációs igények kielégítése 	<ul style="list-style-type: none"> Az értelmetlen rongálások és az állati kártevők komoly károkat okozhatnak a település zöldfelületeiben
8. Épített környezet (épített örökség is)	
<ul style="list-style-type: none"> A város arculatához illeszkedő beépítések történnek Nő a magánérs építkezések és felújítások száma Országosan védetté nyilvánított épületek száma nő 	<ul style="list-style-type: none"> Lakásállomány bővülés elmaradása, a meglévő ingatlanok leromlása Eltűnő helyi értékek
9. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
<ul style="list-style-type: none"> A környezetbarát közlekedési módok egyre inkább elterjednek Javuló feltételek a közösségi közlekedésben (pl. kedvezőbb menetrend) 	<ul style="list-style-type: none"> Növekvő tranzitforgalom Forráshiány
10. Közművek és elektronikus hírközlés	
<ul style="list-style-type: none"> A lakossági rácsatlakozás növekedése Növekvő internet-penetráció 	<ul style="list-style-type: none"> Hálózatfejlesztéssel párhuzamosan nem nő a rácsatlakozó háztartások száma Elmaradnak az innováció-igényes fejlesztések a forráshiány miatt
11. Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	
<ul style="list-style-type: none"> Növekedik az alternatív erőforrásból származó energia előállítás iránti igény A kedvező jogszabályi változások elősegítik a megújuló energiaforrások használatát Környezettudatos gondolkodás elterjedése Jelentős források rendelkezésre állása 	<ul style="list-style-type: none"> Az energiatüggőség fokozódik A természeti-környezeti értékek (élővizek, növény- és vadállomány) károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában Talajok elsavasodása, talajerózió Az ivóvíz biztosító felszín alatti vizek károsodása Növekvő levegőszennyezés, környezeti terhelés Illegális hulladéklerakók létesülése Környezetterhelő ipari létesítmények települnek be a városba

3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata

A 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet rendelkezik a településfejlesztési és településrendezési eszközök tartalmáról és azok összefüggéseiről. A rendelet 3.§ szerint:

- „(4) A koncepció és a településszerkezeti terv egymással tartalmi összhangban készül.
- (5) A stratégia a koncepcióval összhangban, a településszerkezeti terv figyelembevételével kerül kidolgozásra.
- (6) A helyi építési szabályzat a településszerkezeti tervvel összhangban – a tervezett változások időbeli ütemezésének figyelembevételével – készül.”

Nyírmada önkormányzata 2004. évben fogadta el egységes szerkezetben a hatályos építési szabályzatot, illetve a hatályos településszerkezeti tervet, amelynek legutóbbi módosítására 2014 szeptemberében került sor. A hatályos településrendezési eszközök a 2001. évben elfogadott településfejlesztési koncepció alapján készültek. Jelenleg ezek módosítására több alkalommal sor került. 2010. évben került jóváhagyásra az Integrált Városfejlesztési Stratégia.

A helyzetértékelés alapján azonosíthatók azok a szükséges módosítások, amelyek által biztosíthatók a tervezett fejlesztések feltételei. Ezek közül a legnagyobb mindenkori változásokat az alábbiak jelenthetik:

- külterületi ingatlanok belterületbe vonása,
- egyes területek más övezeti, területhasználati kategóriába sorolása,
- vonalas infrastruktúra tervezett nyomvonalának kijelölése,
- építési szabályok módosítása az OTÉK figyelembevételével.

3.2. Problématérkép és értéktérkép

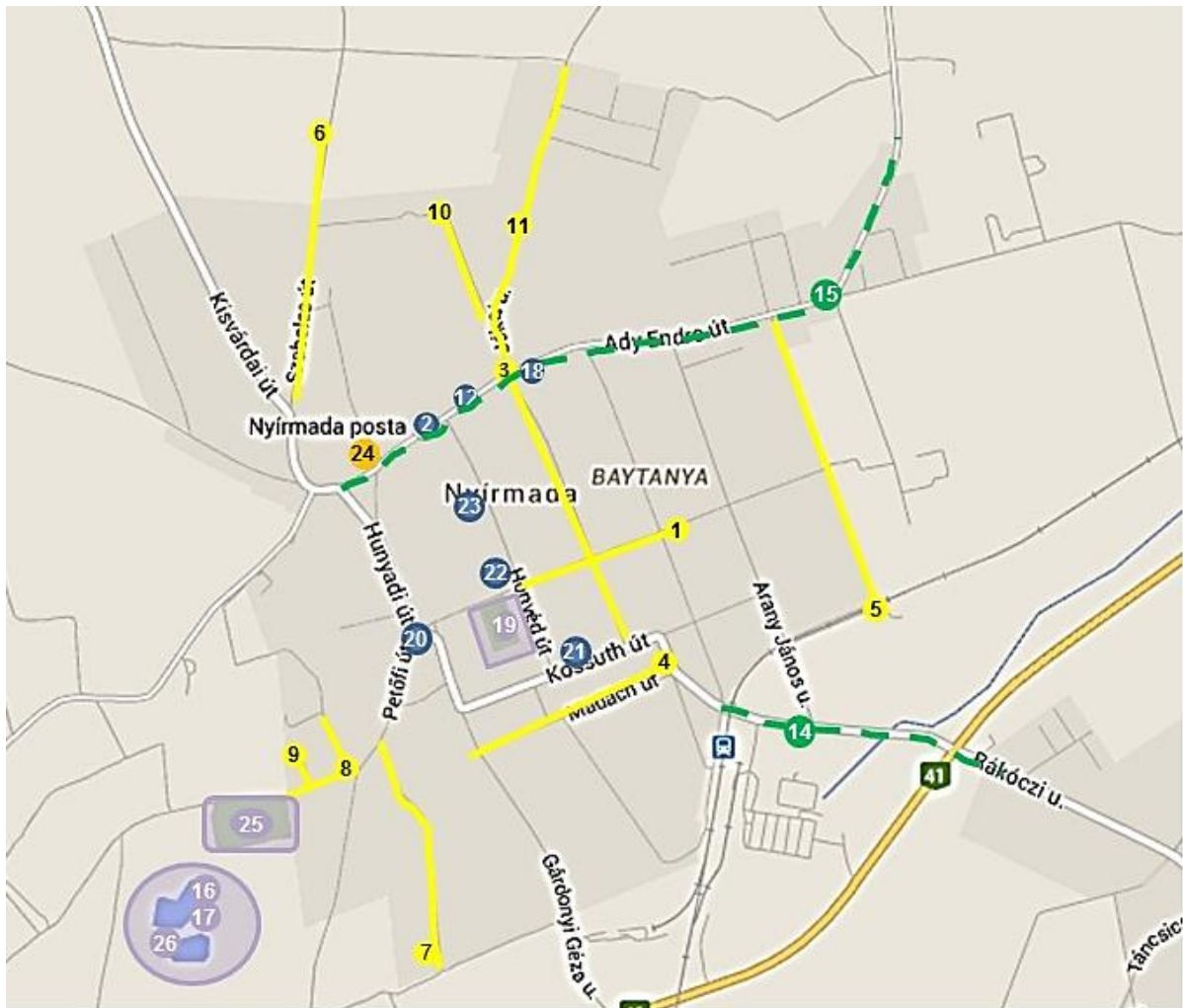
A probléma és értéktérkép grafikusan ábrázolja a helyzetfeltárásban azonosított térben megjeleníthető hiányosságokat és problémákat, illetve a kedvező adottságokat, értékeket.

36. táblázat: Nyírmada fő problémái

Társadalom	2	Művelődési Ház hátsó épületrészének felújítása (színházterem)	Ady Endre u. 9.
	12	Egészségház kialakítása	Ady Endre u. 29 -31.
	18	Mocorgó gyerekház épületének felújítása	Ady Endre u. 60/a.
	20	Szociális Ápolási – Gondozási Központ	Petőfi u. 1. Nyírfa út 2.
	21	Nyírmadai Humán Szolgáltató Központ	Kossuth út 49.
	22	Patay István Általános Iskola	Honvéd út 36.
	23	Patay István Általános Iskola	Honvéd út 22.
Infrastruktúra	1	Új útépítés Sugár út	Kölcsey úttól - Honvéd útig
	3	Útfejlesztés	Katona József utca
	4		Madách utca
	5		Vasvári Pál utca
	6		Szabolcs utca
	7		Toldi utca
	8		Cserepes utca
	9		Béke utca
	10		Bem utca
	11		Jókai utca
	13		Csapadékelvezetés hiánya
	14	Kerékpárút hiánya	Nyírmada és Pusztadobos között
	15	Kerékpárút hiánya	Kálvin tértől Ady Endre utca végéig

Környezet	16	Szabadidő tó vonzerejének kialakítása	Jóléti tó
	17	Erdei iskola kialakítása	Jóléti tó
	19	Sportlétesítmények fejlesztése	Sugár utca 2.
	25	Temető	Hrsz 073
	26	Napenergia telep	Szőlőlapos
Gazdaság	24	Piac	Rákóczi utca 1.

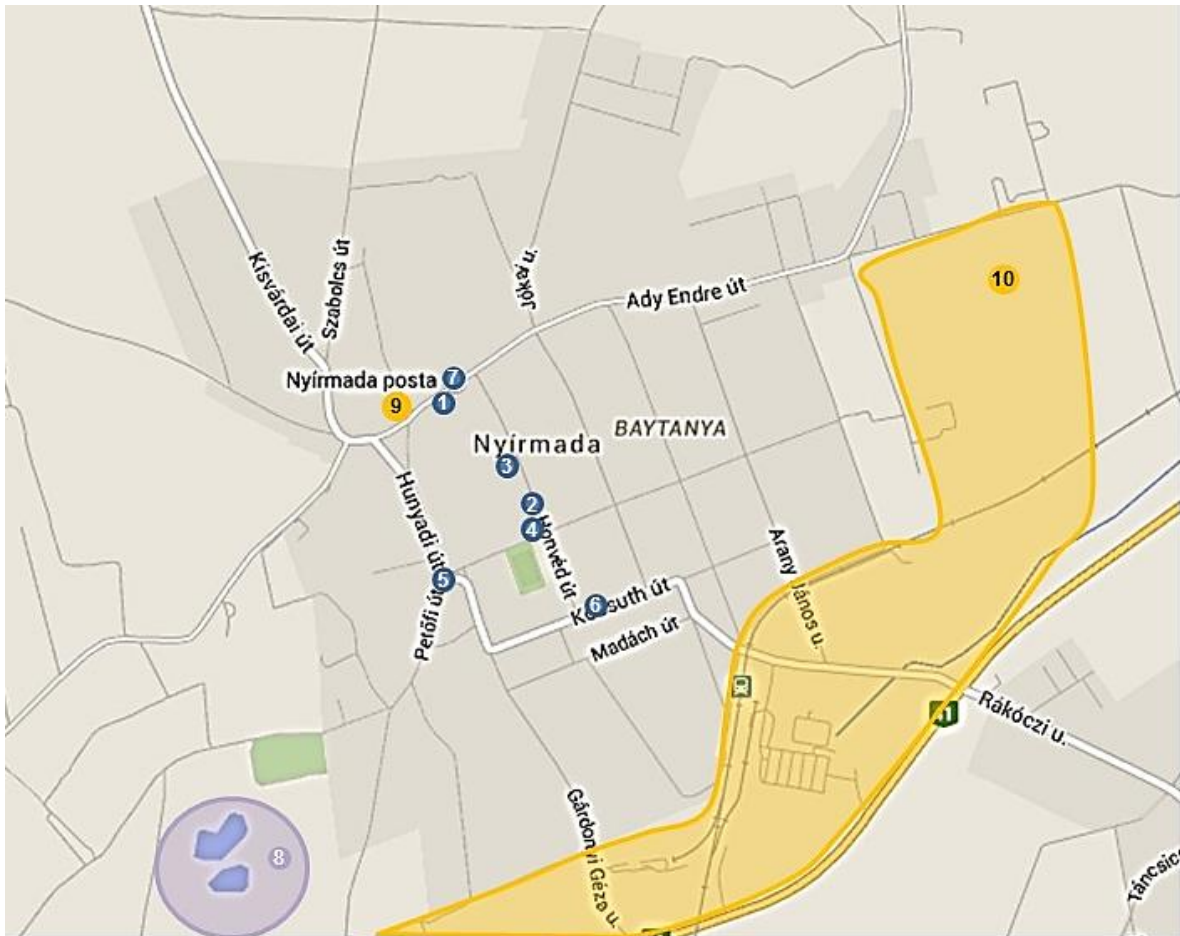
13. térkép: Problématérkép

37. táblázat: Nyírmada fő értékei

Társadalom	1	Polgármesteri Hivatal	Ady Endre u. 16.
	2	Patay István Általános Iskola	Honvéd út 36.
	3	Patay István Általános Iskola	Honvéd út 22.
	4	Napsugár Óvoda	Sugár út 1.
	5	Szociális Ápolási – Gondozási Központ	Petőfi u. 1., Nyírfa út 2.
	6	Nyírmadai Humán Szolgáltató Központ	Kossuth út 49.
	7	Művelődési Ház h	Ady Endre u. 9.
Környezet	8	Jóléti tó	
Gazdaság	9	Piac	Rákóczi utca 1.
	10	Központi iparterület	

14. térkép: Értéktérkép

3.3. *Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek*

3.3.1. *Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása*

A városrészek lehatárolásakor a területek funkcionálisan és településmorfológiailag homogén kijelölése volt a cél, annak érdekében, hogy fejlesztési irányait a koncentráció elvének lehető legnagyobb mértékű érvényesítésére törekedve lehessen meghatározni.

15. térkép: Nyírmada városrészei

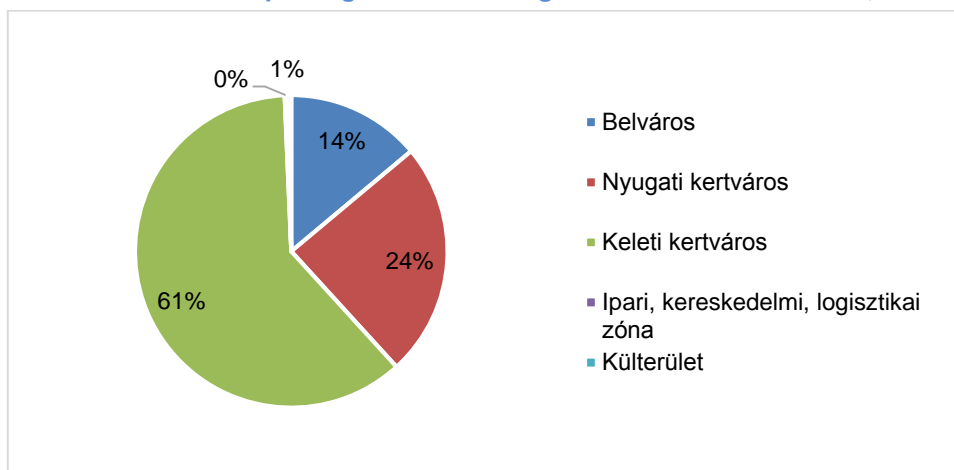
A fenti koncepció, a településrendezési terv, a korábbi elemzések és az előzetes egyeztetések alapján Nyírmada belterületén 4 városrész lehatárolására került sor.

38. táblázat: Nyírmada városrészeinek lehatárolása

Városrész	Lehatárolás
Belváros	Bem J. u. – Jókai M. u. – Katona J. u. – Kossuth L. u. – Hunyadi J. u. – Rákóczi F. u – Szabolcs u. – „névtelen” utca, Belterület határa – Bem J. utca
Nyugati kertváros	Petőfi S. u. – Hunyadi J. u. – Rákóczi F. u – Szabolcs u. – Belterület határa – Petőfi S. u.
Keleti kertváros	Bem J. u. – Jókai M. u. – Katona J. u. – Kossuth L. u. – Petőfi S. u. – Földút (Toldi Miklós u. végénél, Gárdonyi u. végénél, Vörösmarty u. végénél) – Vasút vonal – Vasvári P. u. – Ady E. u. - Belterület határa – Bem J. utca
Ipari, kereskedelmi, logisztikai zóna	Belterület határa nyugaton – Belterület határa északon – Ady E. u. – Vasvári P. u. – Vasútvonal - Földút (Toldi Miklós u. végénél, Gárdonyi u. végénél, Vörösmarty u. végénél) – Belterület határa délnyugaton – Belterület határa nyugaton

A városrészi szintű gazdasági, társadalmi és településszerkezeti helyzetelemzés egyrészt a KSH 2011. évi népszámlálási adataira, másrészt a Polgármesteri Hivatal adatbázisára épül. Ezeket egészítettük ki a jelenlegi folyamatokra épülő adatok, tendenciák átfogó bemutatásával annak érdekében, hogy a városrészek adottságait, problémáit, legfontosabb funkcióit, lehetséges kiterjesztési pontjait, illetve felzárkóztatási esélyeit feltárjuk.

19. ábra: A lakónépesség számának megoszlása városrészenként, 2011

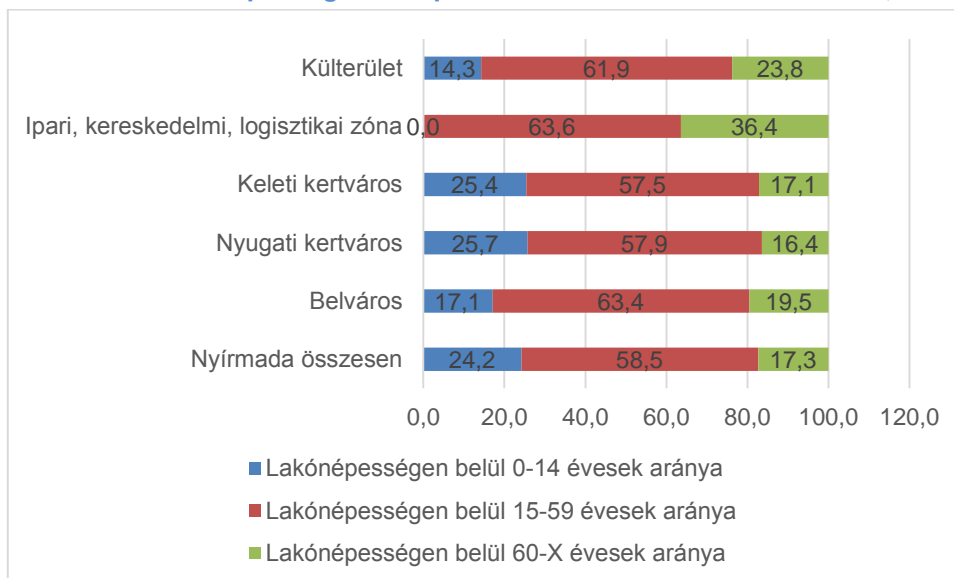

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálási adatok

A városrészek **állandó népességét** vizsgálva megállapítható, hogy a legnagyobb népességkoncentrációjú területek a Keleti (61%) és a Nyugati (24%) kertváros, melyek együttesen a település népességének több, mint a háromnegyedét tömörítik. Mellettük a Belváros csekélyebb (14%) részesedéssel bír, az Ipari, kereskedelmi, logisztikai zóna területén található tanyás jellegű betelepüléseken az állandó népesség mindössze 1%-a él.

A városrészek lakóinak **korcsoportos megoszlását** vizsgálva megállapítható, hogy a fiatalabb és idősebb korosztály esetében különbségek mutatkoznak az egyes városrészek között: míg a 0-14 éves korosztály a Nyugati kertvárosban (25,7%), addig a 60 év fölötti korosztály a Keleti kertvárosban (17,1%) képvisel nagyobb arányt.

20. ábra: A lakónépesség korcsoportos összetétele városrészenként, 2011

Forrás: KSH

39. táblázat: A városrészek népességének szociális jellemzői, 2011 (%)

Mutató	Nyírmada	Belváros	Nyugati kertváros	Keleti kertváros	Ipari, kereskedelmi, logisztikai zóna	Külterület
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	41,7	26,7	53,4	40,9	14,3	38,5
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	6,4	14,2	2,9	5,7	0,0	25,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	56,1	46,9	60,9	56,8	28,6	38,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	30,3	17,5	37,9	30,7	0,0	23,1
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	41,2	49,4	36,8	40,6	71,4	50,0
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	50,6	43,0	50,3	52,7	50,0	28,6

Forrás: KSH

Összességében elmondható, hogy a lakosság **képzettségi szintjét** tekintve a Belváros messze megelőzi a többi településrészt. Ebben a városrészben a városi átlagnál kisebb az alacsony iskolai végzettségűek aránya (26,7%) és nagyobb a felsőfokú végzettségűeké (14,2%). Az alacsony iskolai végzettség tekintetében kedvező mutatókkal rendelkezik a Keleti kertváros (53,4%) is, a felsőfokú végzettségűekre vonatkozó mutató pedig a Nyugati kertvárosban adja a legrosszabb értéket (2,9%).

A **jövedelmi helyzet** tekintetében a Belvárosban a legkedvezőbb a helyzet: itt a legalacsonyabb a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (46,9%), a Keleti kertvárosban tapasztalható érték (56,8%) sincs messze a település egészének átlagától (56,1%), ami a 2001-es állapotokhoz képest nem jelent elmozdulást.

Az előző mutatóval jól korrelál a **foglalkoztatottak** aktív korú népességen belüli aránya: szintén a Belváros rendelkezik a legkedvezőbb értékekkel (49,4%), míg a Nyugati (36,8%) és a Keleti (40,6%) kertvárosban csak a település átlagát (41,2%) megközelítő értékekkel találkozhatunk. 2001-hez képest az arányok csak az ipari zónában nőttek számottevően, a többi városrészben azonos ütemben.

Végül a **foglalkoztatott nélküli háztartások** arányát tekintve a Keleti és a Nyugati Kertváros a települési átlag körüli értéket mutat, míg a Belváros lakossága lényegesen kedvezőbb helyzetben van.

A fenti megállapítások alapján az egyes városrészek esetében jól körvonalazhatók azok a problématerületek, melyekre a fejlesztések során nagyobb hangsúlyt érdemes fektetni.

3.3.1.1. Belváros bemutatása

A Belváros városrész a település központi részét, foglalja magában. A területet északról a belterület határa, keletről a Bem József, Jókai Katona József utcák, délről a Kossuth Lajos utca, Nyugatról pedig a Hunyadi, Rákóczi és Szabolcs utcák határolják. A városrész elsősorban Nyírmada **közzolgáltatási központjaként** funkcionál, ahol a közigazgatási, humán szolgáltatási, kereskedelmi és egyéb szolgáltatásokat nyújtó intézmények tömörülnek.

Nyírmadán a Belváros lakosságának társadalmi helyzete szinte valamennyi vizsgált tényező szempontjából kedvezőbb a települési átlagnál és a többi városrész hasonló értékeinél: Lakónépeség tekintetében a Belváros Nyírmada népességének közel 14%-át teszi ki, a település egészének átlagához (15,5%) képest magasabb időskorú (16,6%) aránnyal rendelkezik.

16. térkép: A Belváros elhelyezkedése

A 15-59 éves korosztály iskolai végzettsége a Belvárosban mutatja a legkedvezőbb értéket:

- a felsőfokú végzettségűek aránya 13,4%, mely a települési átlag közel háromszorosa,
- míg a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 31,6%, mely a település központi részében a legalacsonyabb.

A Belváros lakosságának szociális és jövedelmi helyzetét tekintve az alábbi megállapítások tehetők: a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (59,8%) a település egészére vonatkozó értéknél (68,9%) kedvezőbb képet mutat, a foglalkoztatottak aktív korú népességben belüli aránya (38,2%) pedig kétszeresen múlja felül a település átlagát (19%).

40. táblázat: A Belváros társadalmi helyzete

Mutató megnevezése	Belváros
Lakónépeség száma	656
Lakónépeségen belül 0-14 évesek aránya	17,1
Lakónépeségen belül 15-59 évesek aránya	63,4
Lakónépeségen belül 60-X évesek aránya	19,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	26,7
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	14,2
Lakásállomány (db)	244
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	9,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	46,9
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	17,5
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül	49,4

Mutató megnevezése	Belváros
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	43,0
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	40,2
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	55,3
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	21,8
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	13,7
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	7,9
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	3,9

Forrás: KSH népszámlálás

A Belváros a természeti-topográfiai adottságok folytán kialakult sajátosság a síkvidéki településekre jellemző, hosszan elnyúló történelmi településmag, ugyanakkor inkább falusias a településközpont. A városközpont szerkezetére – csakúgy, mint a város egészére – jellemző, hogy belterületének viszonylag nagy területei tartalékai vannak. A lakófunkciók fejlesztése a még beépítetlen telkek, illetve a nagy mélységű tömbök feltárására épülő telekalakításokkal képzelhető el. A vegyes terület (lakó- és intézményi funkciók) településszerkezetileg is indokolt kiterjesztése és a beépítettség ésszerű növelése hozzájárulhat a városiasabb településkép kialakulásához. Zöld területek és különleges intézményi területek növelése a mély-fekvésű és településszerkezetileg kedvező pozícióban elhelyezkedő területek rendezésével, a közterületek további fásításával, rendezett állapotának megtartásával valósítható meg.

A városközponton áthaladó közlekedési forgalom kedvezőtlen hatást fejt ki az épített környezetre és közlekedésbiztonsági szempontból is kiemelkedő veszélyforrást jelent. A veszélyhelyzetet növeli, hogy a településen – beleértve a belvárost is – nincs minden oldalon, és minden út mellett kiépített járda, ezért több helyen a gyalogosok kénytelenek az úttest szélén közlekedni. Több intézmény is forgalmas útszakaszok mentén található, amelyek megközelíthetőségére szintén kedvezőtlenül hat a jelentős tranzitforgalom. A városban alkalmanként szűk a rendelkezésre álló kapacitás. A folyamatosan növekvő átmenő forgalomra tekintettel indokolt a főbb utak mentén a kerékpárút kiépítése. A belvárosában található a város tömegközlekedési gócpontját jelentő autóbusz megálló, amelyek kialakítása közlekedésbiztonsági szempontból nem megfelelő.

A belváros kommunális infrastruktúrával jól ellátott. A településrészen, Nyírmada egész területéhez hasonlóan a csapadékvíz elvezetés megfelelő kiépítettségének hiánya jelent problémát. A többi közmű infrastruktúra elem – ivóvízhálózat, gázvezeték, elektromos hálózat – kiépítettsége teljes körű, azonban műszaki állapotát tekintve az ivóvíz vezeték élettartamának végéhez közelít, több szakaszon felújításra szorul.

A terciér szektor dominanciája a városrészen belüli munkaerő-piaci helyzetet is jelentősen befolyásolja. A gazdasági jellegű szolgáltató egységeken túl, a közigazgatási és humán-közszolgáltatások is jelentős foglalkoztatók.

A közszolgáltató intézmények a város tulajdonát képezik. A működéssel érintett ingatlanok többsége korábban más céllal épült és átmeneti, szükségmegoldások keretében kerültek be az intézmények (pl. Egészségház). A közelmúltban lezajló, az épületek energiahatékonyságát napelemes rendszer kiépítésével javító beruházások megvalósítása ellenére az intézmények egy része még mindig nem felel meg a modern kor elvárásainak. A legnagyobb problémát továbbra is a korszerűtlen energetikai jellemzőkkel rendelkező intézmények fenntartása okozza.

41. táblázat: A Belváros SWOT-elemzése

Erősségek	Gyengeségek
<p>Funkcionálisan is valós városközpont</p> <p>Közigazgatási / közszolgáltatási intézmények nagyfokú koncentrációja</p> <p>Jól kiépített infrastruktúra</p> <p>A városközponti városrész magas iskolai végzettsége</p> <p>Magas komfortfokozatú lakások</p>	<p>Közművelődési intézmények felújításra szorulnak</p> <p>Közösségi közlekedés infrastrukturális feltételei fejlesztendők</p> <p>Összefüggő zöldfelület hiánya</p>
Lehetőségek	Veszélyek
<p>Oktatási szerepkör erősítése</p> <p>Településközpont közigazgatási funkcióinak erősítése térségi szinten</p> <p>Közösségi terek kialakítása</p>	<p>Fiatalok elvándorlása</p> <p>Szegregációs folyamatok megindulása</p> <p>Oktatási intézmények képzési struktúrájának eltávolodása a helyi gazdaság igényeitől</p>

3.3.1.2. Nyugati kertváros bemutatása

A városrész a Belvárostól nyugatra, a Szabolcs, Rákóczi, Hunyadi, Petőfi utcák és a belterület határa közötti területen helyezkedik el. A városrész főbb funkcióit tekintve lakóterület, amelynek viszonylag nagy területi tartalékai vannak. A nagytelkes tömbök még a falusias életmódhoz képest is alulhasználnak mondhatók, költségesebbé téve a települési közművek üzemeltetését. A Nyugati kertváros városon belüli megközelíthetősége megfelelőnek tekinthető. A városrész egyetlen jelentősebb intézménye a Szociális Ápolási, Gondozási Központ, amely a Belvárossal határos területen, a Nyírfa utcán található.

A népszámlálási és a jelenlegi adatok szerint a Nyugati kertváros hozzávetőlegesen 24%-kal részesedik Nyírmada lakónépességéből, amelyen belül a települési átlagot (23,1%) és valamennyi városrész hasonló értékét meghaladó fiatalokú népességgel (26,7%) számolhatunk.

A 2011-es KSH adatok szerint az iskolai végzettség tekintetében már nem ilyen kedvező a helyzet: a Nyugati kertvárosban ugyanis a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya (53,4%) meghaladja a települési átlagot (51,8%), a felsőfokú végzettséggel rendelkezőké (2,9%) viszont alatta marad (4,3%).

42. táblázat: A Nyugati kertváros társadalmi helyzete

Mutató megnevezése	Nyugati kertváros
Lakónépesség száma	1146
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	25,7
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	57,9

17. térkép: A Nyugati kertváros elhelyezkedése

Mutató megnevezése	Nyugati kertváros
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	16,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	53,4
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	2,9
Lakásállomány (db)	327
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	11,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	60,9
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	37,9
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	36,8
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	50,3
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	63,1
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	67,0
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	30,4
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	21,4
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	9,7
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	6,3

Forrás: KSH

A városrész lakosságának szociális és jövedelmi helyzetét tekintve negatívumként értékelhető, hogy a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (37,9%) itt volt a legmagasabb, míg a foglalkoztatottak aránya az aktív korú népességen belül (36,8%) a lakosság egynegyedét sem érte el. A térség elmaradottságának gyökerét jelentő foglalkoztatási helyzetben gyökeres változás Nyírmadán sem történt az elmúlt években, így a foglalkoztatottak száma továbbra is alacsony, a szociális ellátásokban részesülők száma pedig magas. Az utóbbi időszakban a munkaerőpiaci reintegrációt az önkormányzat közfoglalkoztatással igyekezett segíteni.

Negatívumként értékelhető, hogy a városrész lakosainak jelentős része kedvezőtlen szociális körülmények között él. A KSH 2011-es népszámlálási adataiból kirajzolódó szegregációs térkép szerint amellet, hogy ebben a városrészben található az egyik legnagyobb szegregátum, a városrészhez egy nagy kiterjedésű szegregáció szempontjából veszélyeztetett terület is tartozik. Az itt élők kitörési lehetőségét a munkaerő-piaci kompetenciák és a szakképzettség hiánya nehezíti meg leginkább. A szegregátumokra vonatkozó adatokat a városrészek bemutatását követően részletesen elemezzük.

Az előző népszámlálás óta eltelt években a lakáskörülmények, a lakókörnyezet jelentősen javult a városrész területén. A víz, gáz és elektromos hálózat mellett 2002-ben kiépítésre került a szennyvízhálózat. Az utak szilárd burkolattal történő ellátása is megoldódott.

A településrész építészeti örökségekben gazdag. Területéhez tartozik a Papp-kúria, a református templom, a II. világháborús emlékmű, kopjafa, az új sétálóutca és az 1848-49-es emlékmű is. A városrész természeti értékei közül kiemelkedik a szabadidős tó, amely kiváló rekreációs adottságokkal rendelkező, de jelenleg még alulhasznosított terület.

43. táblázat: A Nyugati kertváros SWOT-elemzése

Erősség	Gyengeség
fiatalos korstruktúra településközponti funkciók könnyű elérhetősége	a városrész lakosságának alacsony iskolai végzettsége alacsony komfortfokozatú lakások magas aránya

Lehetőség	a lakosság kedvezőtlen jövedelmi helyzete
	Veszélyek
munkaerőpiaci átképzések önkormányzat aktív munkerő-piaci politikája (köz célú foglalkoztatás)	lakáskörülmények romlása népesség elvándorlása szegregációs folyamatok felerősödése

3.3.1.3. Keleti kertváros bemutatása

A Keleti kertváros a város belterületének keleti részén található, a Jókai, Bem, Ady, Kölcsey, Kossuth, Hunyadi, Petőfi utcákkal, délről, keletről és északról pedig a település belterületének szélével határolt terület. A városrész városon belüli, valamint városon kívüli megközelíthetősége egyaránt megfelelőnek tekinthető.

A kedvező adottság legfőbb oka, hogy a városrész délkeleti részén található a város vasútállomása, amely biztosítja a közvetlen összeköttetést Nyíregyháza és Vásárosnamény irányába. Másrészt azok az utak is áthaladnak a városrészen, amelyek egyben az ipari, kereskedelmi, logisztikai övezettel is biztosítják a közvetlen összeköttetést. Ezeknek az utaknak azonban a városi átlagtól magasabb a forgalomterhelésük.

18. térkép: A Keleti kertváros elhelyezkedése

A településrészen nincs minden oldalon, és minden út mellett kiépített járda, ezért a gyalogosok több helyen kénytelenek az úttest szélén közlekedni. A megnövekedett forgalom és a járda hiánya együttesen növeli a városrészen élők közlekedésbiztonsági veszélyhelyzetét.

A településrész elsősorban lakó funkciókat lát el, azonban a városon belüli elhelyezkedése és területe következtében a másik kertvárosnál nagyobb arányban található itt vállalkozások (54 db). A városrész beépítettsége sűrűbb, mint a nyugati kertvárosé.

Lakó, kereskedelmi, szolgáltató funkciókra alkalmas, nagy kiterjedésű, jelenleg még beépítetlen vagy ritkán beépített területek állnak rendelkezésre. A beépítettség növelése a városrész területén elszórtan található üres telkek hasznosításával, szükség esetén a telkek számának növelésével lehetséges.

A város lakosságából közel 60%-kal részesedő Keleti kertvárosban az időskorúak (60-x év) települési viszonylatban meglehetősen magas (17,1%), míg a munkaképes korú lakosság (15-59 év) alacsony (57,5%) arányával hívja fel magára a figyelmet. Az aktív korúak iskolai végzettsége ugyanakkor átlagosnak mondható, hiszen a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya (40,9%) közelíti a települési átlaghoz (51,8%), és a felsőfokú végzettségűek részesedése (5,7%) sem sokkal marad el a települési szinttől (4,3%).

44. táblázat: A Keleti kertváros társadalmi helyzete

Mutató megnevezése	Keleti kertváros
Lakónépesség száma	2879
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	25,4
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	57,5
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	17,1
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	40,9
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	5,7
Lakásállomány (db)	976
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	13,6
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	56,8
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	30,7
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	40,6
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	52,7
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	52,6
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	64,1
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	28,7
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	20,6
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	12,6
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	8,8

Forrás: KSH 2011-es népszámlálás

A városrész települési viszonylatban a legnagyobb lakásállománnyal (976 db) jelenik meg, és ezzel Nyírmada lakásállományának mintegy 63%-át adja. Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya a többi városrészhez hasonló értéket mutat (13,6%). A Keleti kertváros szociális-jövedelmi helyzetére jellemző, hogy települési szintűnél (59,7%) alacsonyabb a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (52,7%), de a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (56,8%) sem meghaladja a települési átlagot (68,9%).

A városrész fejlődését jelentősen megnehezíti, hogy északi részén található a város legnagyobb kiterjedésű egybefüggő szegregált területe. A szegregátumot a városrészek bemutatását követően részletesen elemezzük.

Összességében tehát megállapítható, hogy Nyírmadán a Keleti kertváros felzárkóztatása mind a lakosság életszínvonala, mind pedig infrastrukturális szempontból sürgető feladat.

45. táblázat: A Keleti kertváros SWOT-elemzése

Erősség	Gyengeség
lakásállomány megfelelő állapota népesség átlagos, a kor követelményeinek képzettségi színvonala	nagyarányú időskorú népesség foglalkoztatottak alacsony száma rossz közlekedésbiztonsági helyzet szociálisan gyenge lakókörnyezet itt található a város legnagyobb kiterjedésű szegregátuma
Lehetőségek	Veszélyek
beruházók vonzásával a foglalkoztatási helyzet javítása az életkörülmények javítása	munkanélküliségi ráta további növekedése népesség elvándorlása szegregációs folyamatok felerősödése

3.3.1.4. Ipari, kereskedelmi, logisztikai zóna bemutatása

Nyírmada az előzőekben bemutatott három területen kívül rendelkezik egy túlnyomóan gazdasági funkciókkal jellemezhető területrésszel. Az Ipari, kereskedelmi, logisztikai övezet a város lakott területein kívül helyezkedik el. A városrész területén jelenleg is több termelő üzem, vállalkozás telephelye található meg. Lakások csak alacsony mértékben, a városhoz tartozó 10 külterületi egységen található (ahol 11 fő él), a városrész területén, akik számára a települési intézmények elérhetősége (a belterülettől való jelentős távolságokat tekintve) sokszor nehézségekbe ütközik. Az alacsony lélekszám miatt a városrész társadalmi, munkaerő-piaci és lakhatási adatainak elemzése nem indokolt.

A külterületi városrészek nagyrészt mezőgazdasági jellegű lakótelepek, de vannak közöttük olyanok is, melyek pusztán lakófunkcióval rendelkeznek, illetve amelyek nyilvántartott lakóegységek, de jelentősebb népesség nélkül.

A gazdasági zóna funkcióinak kiaknázását segítheti, hogy az M3 autópályához legközelebb eső területről van szó.

46. táblázat: Az Ipari, kereskedelmi, logisztikai zóna SWOT-elemzése

Erősség	Gyengeség
mezőgazdasági termőterületek kihasználása működő vállalkozások telephelyeinek relatíve magas száma jó külső elérhetőség	alacsony életszínvonal kiépítetlen infrastruktúrális hálózatok magas a munkanélküliek aránya közszolgáltatási intézmények elérhetősége nehézkes
Lehetőségek	Veszélyek
infrastrukturális hálózatok kiépítése a helyi munkaerő számára munkahelyteremtés és a szükséges átképzések biztosítása kihasználatlan területi kapacitások bevonása, gazdasági jellegű hasznosítása	a befektetési kedv csökkenése a kihasználatlan területi kapacitások növekedése

3.3.2. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása, helyzetelemzése

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia részeként kell elkészíteni Nyírmada város Antiszegregációs Programját, amelynek kidolgozása a következő lépésekből áll:

- szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása,
- az azonosított területek helyzetelemzése,
- célkitűzések és beavatkozások megfogalmazása (az ITS 5. fejezetében).

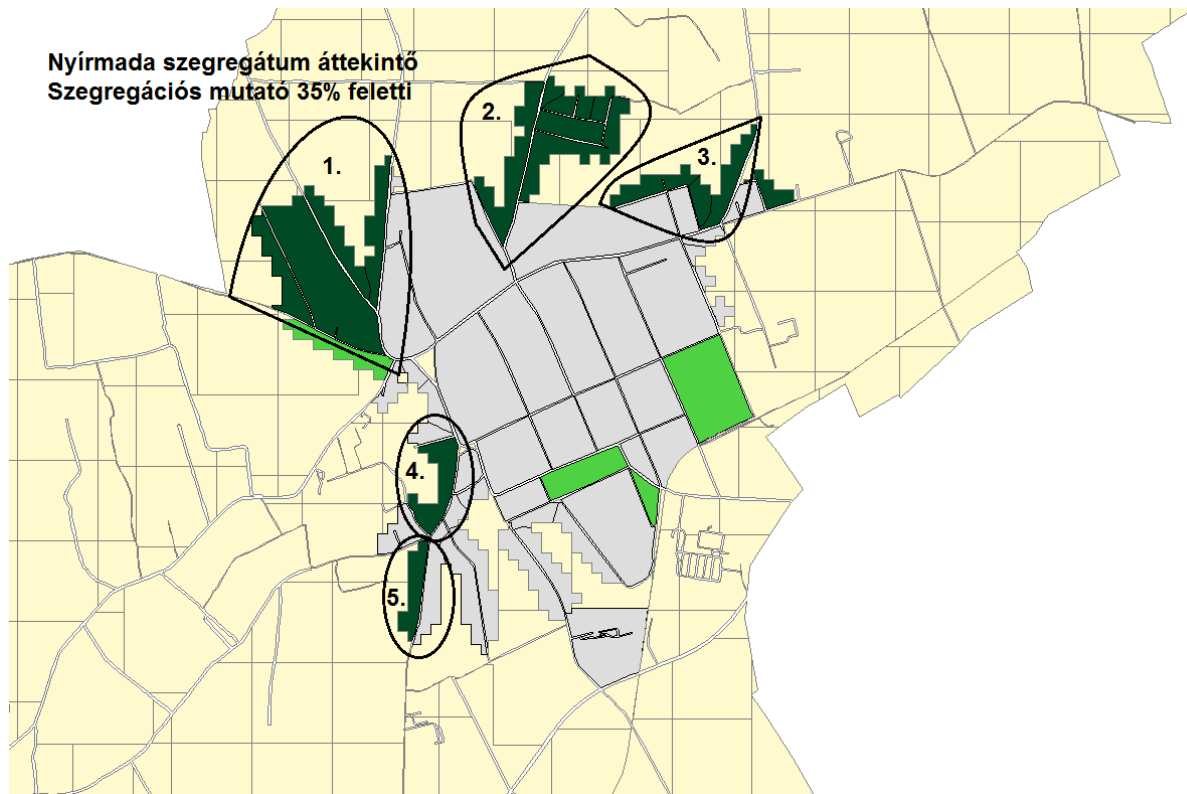
Nyírmada területén a Központi Statisztikai Hivatal 2011-es népszámlálási adatai alapján öt, együttesen 1574 fős (a város népességének 1/3-át kitevő) lakosságsszámmal rendelkező szegregátum azonosítható be.

A szegregátumok és a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott módszertan szerint a KSH végezte el a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, az ún. szegregációs mutató kiszámításával. Járásszékhely esetében azok a legalább 50 lakossal rendelkező területek nyilvánulnak szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja

a 35%-ot, míg a szegregációval veszélyeztetett területek esetén az érték 30% és 35% közé esik.

A térkép sötétzölddel jelöli a szegregátumokat, míg a világoszölddel jelölt területeket szegregációs folyamatok veszélyeztetik. A kartogram olyan területeket is megjelöl, amelyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de az alacsony népességszámuk miatt mégsem tekinthetők valódi szegregátumoknak.

19. térkép: Nyírmada szegregált területei a KSH 2011. évi népszámlálási adatai alapján

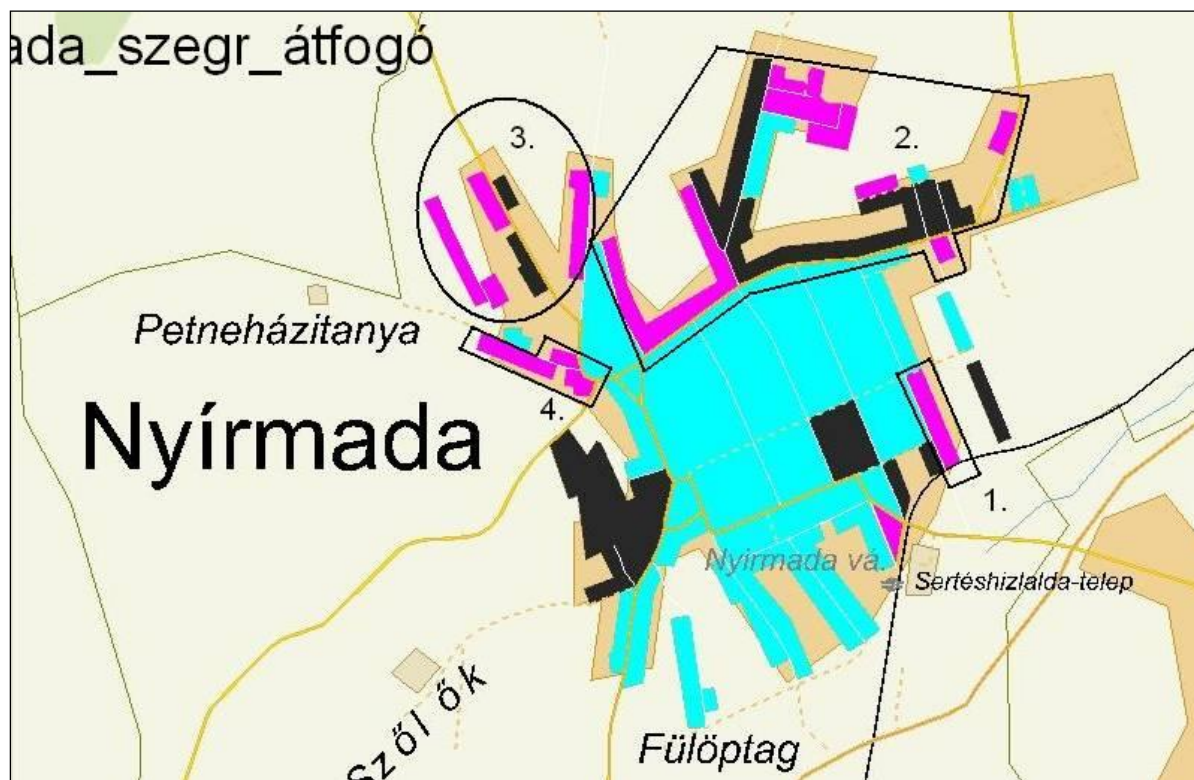
Forrás: KSH

1. szegregátum: Szabolcs út - Kisvárdai út - Petneházi út - belterületi határ
2. szegregátum: belterületi határ - Jókai u. - Bem u. - belterületi határ
3. szegregátum: Ady E. út - Gábor Á. út - Hársfa u. - belterületi határ
4. szegregátum: Nyírfa u. - Hunyadi út - Petőfi út - Cserepes út - belterületi határ
5. szegregátum: Cserepes út - Petőfi út - belterületi határ

Összehasonlítva a 2001-es adatok alapján elkészített térképpel látható, hogy a település délnyugati részére is kiterjedtek a szegregációs folyamatok, de elképzelhető, hogy ez csak statisztikai hatásként értelmezhető a határértékek szigorúbbá válása miatt². Egyes területeken azonban inkább pozitív tendenciák rajzolódnak ki (pl. a korábbi 4. szegregátum kedvezőbb kategóriába került).

² 2001-ben szegregátumnak a legalább 50%-os értékkel rendelkező területeket nevezték, míg a szegregációval veszélyeztetett területek értéke 40% és 50% közötti volt.

20. térkép: Nyírmada szegregált területei a KSH 2001. évi népszámlálási adatai alapján

Forrás: KSH

A Nyírmada területén kijelölt szegregátumok mindegyikében jelen vannak a szegregációt előidéző és azzal együtt járó társadalmi-gazdasági problémák. A helyszíni szemle alapján a 2. és a 3. terület tekinthető ténylegesen is szegregátumnak telepszerű megjelenése, mérete és a társadalmi-gazdasági problémák összetettsége miatt tekinthető. A település északi peremén elhelyezkedő területek a város átlagához képest rosszabb szociális és lakhatási körülményeket biztosító, hátrányos helyzetű – nagy arányban roma családok által lakott szegregátumként azonosítható be, ahol a gazdasági és társadalmi problémák egymást erősítő komplex rendszere van jelen. Az antiszegregációs program ennek megfelelően ezekre fog összpontosítani, de természetesen a célok és beavatkozások valamennyi szegregátumra, szegregáció által veszélyeztetett területre, sőt az egész városra értelmezendők.

Ez a megközelítés lehetővé teszi, hogy az önkormányzat a város legkedvezőtlenebb helyzetű területeire koncentrálva, érdemben javítson a jelzett szegregátumban élő lakosok helyzetén. Mindazonáltal az anti-szegregációs programban bemutatandó, abban vállalásként megjelenő, többnyire szociális, oktatási, egészségügyi fejlesztést kitzűző projektek végrehajtása a teljes települést érinti, így a város összes hátrányos helyzetű lakosára vonatkozóan történnek intézkedések az ITS által lefedett időszakban.

Az öt szegregátumban, a korábban meghatározott kritériumok szerint, a következőképp alakul a legfeljebb általános iskolai végzettségű és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korú lakosság aránya, azaz az ún. *szegregációs mutató* értéke.

Az adatokból is jól látható, hogy a szegregációs folyamatok mértéke a 2. és a 3. szegregátumban a legnagyobb.

47. táblázat: A szegregátumok főbb demográfiai, lakhatási és szociális mutatói

Mutató megnevezése	1.	2.	3.	4.	5.
Szegregációs mutató	43,5	60,1	52,4	38,7	41,7
Lakónépesség száma	605	627	182	100	60
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	27,4	34,6	32,4	9,0	33,3
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	62,3	56,8	57,7	31,0	60,0
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya (%)	10,2	8,6	9,9	60,0	6,7
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	62,1	71,1	61,0	45,2	50,0
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	1,7	1,3	1,0	2,4	3,1
Lakásállomány (db)	157	163	48	22	20
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	7,0	30,1	20,8	18,2	20,0
A komfort nélküli, félkomfortos és szükség-lakások aránya a lakott lakásokon belül (%)	7,0	29,4	21,7	14,3	16,7
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül (%)	5,1	22,2	17,4	9,5	11,1
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	70,4	53,8	87,5	77,8	44,4
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül	67,1	71,8	81,3	78,0	65,0
Munkanélküliek aránya az akcióterületen belül (munkanélküliségi ráta)	28,6	47,5	29,4	59,1	57,1
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya (tartós munkanélküliek száma/ munkanélküliek + foglalkoztatottak száma)	20,6	42,4	23,5	40,9	47,6
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	62,6	74,2	77,1	71,0	75,0

Forrás: KSH, Népszámlálás 2011

3.3.2.1. A lehatárolt területek helyzetének elemzése

Városszerkezeti elhelyezkedés

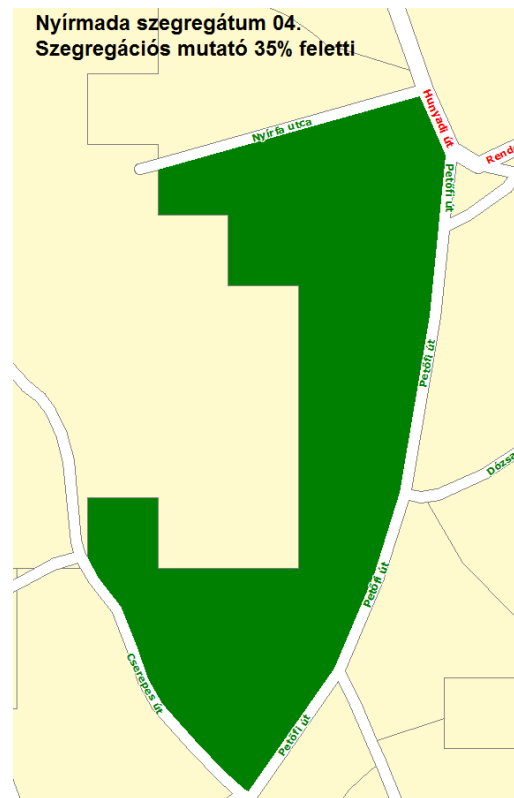
A szegregátumok – amelyek a településrendezési terv alapján falusias, kertvárosias területnek minősülnek – településszerkezeti szempontból a város szerves részét képezik. Jóllehet periférikus fekvést mutatnak – Nyírmada város központjának közelében, attól mindössze 0,5-2 km távolságra fekszik. A központban valamennyi közszolgáltatás biztosított, melyek a település teljes lakossága számára rendelkezésre állnak. A közösségi közlekedési lehetőségek korlátozottak, hiszen helyi tömegközlekedéssel nem rendelkezik, de pozitívum, hogy a távolsági járatok megállóhelyei a közelben találhatóak. A különféle intézmények, úgymint óvoda, iskola, orvosi rendelő, családsegítő elérhető távolságban, a városközpontban vannak. Mindez nem jár szegregációt erősítő hatással, hiszen így módon biztosított az integrált szolgáltatásnyújtás, valamint a szegregációs hatások mérséklése.

A 4. szegregátum helyzetelemzése

A 4. szegregátum helyzete több szempontból sajátos:

- itt a legalacsonyabb a szegregációs mutató (38,7%),
- kiemelkedően magas a 60 éven felüliek aránya (60%),
- az egy lakásra jutó személyek száma ezen a területen a legmagasabb (4,5 fő),
- a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya szintén ebben a szegregátumban a legmagasabb.

Mindennek elsődleges oka, hogy itt működik a város 43 férőhelyes idősek otthona (Petőfi u. 1.). Emiatt a statisztikai adatokat csak fenntartással lehet kezelni és elfogadni, néhány további jellemző információt ettől függetlenül célszerű feltüntetni, de jelen esetben csak a munkavállalási korú népesség vonatkozásában. Rendszeres munkajövedelemmel az érintett lakosság 71%-a nem rendelkezik. A munkanélküliségi ráta ebben a városrészben a legnagyobb (59,1%).

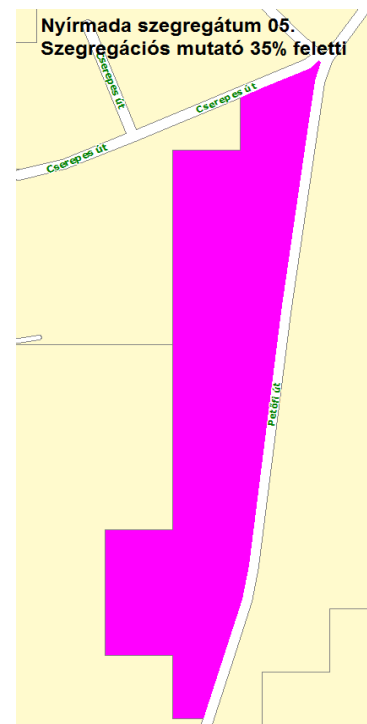
Viszonylag kedvezőek a lakhatási körülmények, az érintett mutatók (alacsony komfortfokozatú, illetve egyszobás lakások aránya) csak kismértékben haladják meg a városi átlagot.

Az 5. szegregátum helyzetelemzése

Ez a terület a város újnak tekinthető és egyben legkisebb szegregátuma, lakosainak száma mindössze 60 fő, akik közül minden harmadik gyermekkorú. A többi szegregátummal összevetve itt a legalacsonyabb az idősek aránya (6,7%).

Az aktív korúak fele legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik. A szegregátumok között itt a legmagasabb ugyan a felsőfokú végzettségűek aránya (3,1%), de ez is mindössze fele a települési átlagnak, és csak egyetlen főt jelent.

Munkaerő-piaci szempontból az adatok némileg ellentmondásosak. Kiemelten magas a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők és a regisztrált álláskeresők aránya (75%, 57,1%), - utóbbiak csaknem fele legalább egy éve nem talál munkát. Ezzel szemben viszonylag kevés a foglalkoztatott nélküli háztartás, továbbá az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban dolgozók aránya nemcsak a szegregátumok között a legalacsonyabb (44,4%), de a városi átlagnál is kedvezőbb. A 20 lakás ötöde alacsony komfortfokozatú, 90%-uk pedig többszobás – vagyis összességében a lakhatási körülmények „közepesnek” tekinthetők a többi szegregátummal összehasonlítva.

Demográfiai és szociális helyzet

A KSH adatai alapján 2011-ben a szegregátumok össznépessége 1574 fő volt, ami a teljes városi lakosság 33,4%-a.

A szegregátumok lakónépességének **korszerkezetében** a 14 év alatti korosztály aránya 27,3%, mely a városi átlagot kis mértékben meghaladja, szemben a 60 évnél idősebbek 10%³ körüli arányával, ami elmarad a nyírmadai értéktől. A területen tehát a város egészére is jellemző fiatalosabb korszerkezet figyelhető meg. Az utóbbi években tovább növekedett a fiatal és aktív korúak aránya, melynek hátterében az időközben felnövekvő fiatal generáció és az alacsony státuszú lakosság átlagosnál magasabb gyermekvállalási hajlandósága állhat.

A lakosok **iskolai végzettségét** tekintve jelentős elmaradás figyelhető meg a városi átlaghoz képest. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 57,9%, 16 százalékponttal magasabb, mint a városi átlag. Felsőfokú végzettséggel a szegregátumok lakosságának kevesebb, mint 2%-a rendelkezik. Ez a mutató a települési 6,4%-os értéktől messze elmarad.

A szegregátumokban élők **foglalkoztatási helyzetét** legjobban a foglalkoztatottak aránya mutatja. A mindössze 26,7%-os foglalkoztatási arány 15 százalékponttal marad el a városi átlagtól. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 62,8%, azaz háromból két háztartás kenyérkereső nélküli. Tovább súlyosbítja a helyzetet, hogy az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya 66,8%.

A szegregátumokban élők **munkaerő-piaci helyzetének** nehézségét mutatja, hogy a munkanélküliek aránya 44,3%, míg a tartós munkanélkülieké 35%. A magas értékek kialakulásához jelentős mértékben hozzájárult a már korábban említett alacsony képzettségi, illetve foglalkoztatottsági szint is. Az alacsony gazdasági aktivitás az érintettek jövedelmi helyzetét is jelentősen befolyásolja.

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 72% (az itt élők csaknem háromnegyede), míg a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 50,8%.

Lakáskörülmények

A népszámlálás idején 410 lakást regisztráltak a szegregátumokban, amelynek mintegy 20%-a alacsony komfortfokozatú volt. Az egy lakásra jutó személyek száma (3,8 fő) magasabb a városi átlagnál (3 fő). Problémát jelent továbbá, hogy a lakások 14%-a mindössze egyetlen szobával rendelkezik.

A városnak ezekben a részeiben is kiépített az ivóvíz-, a gáz- és szennyvízcsatorna-hálózat, illetve a közvilágítás. Ezen jellemzőknek köszönhetően a közszolgáltatásokhoz minden itt és a város más részében lakó egyenlő eséllyel fér hozzá. A járdák kiépítettsége hiányos, amely azonban a város többi részére is jellemző.

48. táblázat: A szegregátumokban fennálló problémák

1. Lakókörülményeket érintő problémák		
Infrastrukturális hiányosságok	Egészségre káros problémák a lakóépületekben	Lakóépületek méretbeli problémái, egyéb hiányosságai
<ul style="list-style-type: none">Vízvezeték-hálózatra való rákapcsolódás az átlagnál alacsonyabb	<ul style="list-style-type: none">PenészedésVizedésRágcsálók jelenléte	<ul style="list-style-type: none">Lakások állagbeli problémáiLakások kis méreteFürdőszoba hiánya

³ A 4. szegregátum értékét kihagytuk az idősek esetében – elkerülve ezáltal egy torzító statisztikai hatást.

<ul style="list-style-type: none"> • Elektromos-hálózatra való rákapcsolódás az átlagnál alacsonyabb • Gázvezeték-hálózatra való rákapcsolódás az átlagnál alacsonyabb • Szennyvízcsatorna-hálózatra való rákapcsolódás az átlagnál alacsonyabb 		<ul style="list-style-type: none"> • Szervezett szemétszállításban való bekapcsolódás alacsony aránya
2. Oktatást / képzést érintő problémák		
Magas a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya		
Az otthoni tanulás feltételei az átlagosnál kedvezőtlenebbek		
Továbbtanulási motiváció (pl. családon belüli közép vagy felsőfokú végzettségű személy) alacsony szintű		
3. Foglalkoztatást érintő problémák		
Többgenerációs munkanélküliség családon belül		
Alacsony képzettségből adódóan nehézkes elhelyezkedés		

Forrás: Nyírmada Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája

Közszolgáltatások elérhetősége

Nyírmadán a közszolgáltatások többségét a településközpontban vehetik igénybe a lakosok. A településen – méretéből adódóan is – a legtöbb közintézmény egy helyszínen működik, ideértve a szegregátumokban élő hátrányos helyzetű népességet fokozottan érintő szociális intézményeket is, e téren tehát nem áll fenn a szegregálódás veszélye.

Nyírmadán a **szociális ellátást** a társulások formájában működő Szociális Támogató, Családsegítő és Gyermekjóléti Társulás látja el. Mind a szociális rászorultságtól függő pénzügyi és természetbeni szociális ellátásokat, mind a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátásokat helyi rendelet szabályozza, így módon minden rászorult nyírmadai lakos számára biztosítja a támogatást az önkormányzat.

A szociális ellátások terén nagy előrelépést jelentett, hogy a „Mocorgó Gyerekház létrehozása Nyírmadán a Biztos Kezdet Program keretében” elnevezésű projekt segítségével 40, 0-5 éves gyermek számára nyílt lehetőség a napközbeni elhelyezésre és ezáltal a szülők tehermentesítésére vagy akár részmunkaidős munkavállalásra. A **Mocorgó Gyerekházban** a település 0-5 éves korú gyerekei és családjai számára intézményi keretek között valósul meg a széleskörű gyermekvédelem és ellátás, új módszerek alkalmazásával.

Az oktatásnak, **oktatáspolitikának** kulcsszerepe van a szegregátumokban élő népesség hátrányos helyzetének leküzdésében különösen a fiatalabb generációk esetében. A város óvodájában és általános iskolájában teljes mértékben integrált oktatás és nevelés folyik – erre az önkormányzatnak viszonylag korlátozott a befolyása azóta, hogy az intézmények állami fenntartásba kerültek.

A nyírmadai **óvoda** 1950 óta működik a településen, tevékenysége nem terjed ki a környező községekre. A Napsugár Óvodában a beíratott gyermekek száma folyamatos növekedést mutatott 2008-ig, melynek révén szükségessé vált az óvodai férőhelyek számának növelése, a kapacitásprobléma az óvoda bővítésével megoldódott. Az intézményben további fejlesztések révén napelemes rendszer kialakítására is sor került, 2010 óta saját számítógéppel, illetve internet hozzáféréssel is rendelkezik.

A foglalkoztatott szakképzett óvodapedagógusok száma 16 fő, akik munkáját heti rendszerességgel logopédus és pszichológus segíti. Az óvodában nagyon magas – közel 90%-os – a hátrányos helyzetű gyermekek aránya, például a 2012-es adatok szerint az akkor beíratott 246 főből 220 volt hátrányos helyzetű. Ennek okán az óvoda helyi nevelési programja cigány kisebbségi programmal és a halmozottan hátrányos helyzetű felzárkóztató programmal

egészült ki. A Napsugár Óvoda a nevelési munkák mellett részt vesz a település közművelődési programjainak és közösségépítő rendezvényeinek szervezésében is.

Az intézményben évről-évre nő a hátrányos helyzetű, illetve a veszélyeztetett gyermekek száma. Problémák esetén (pl. a be nem íratott hátrányos helyzetű gyermekek, vagy ha hosszabb ideig nem látogatja az óvodát a gyermek minden jelzés, bejelentés nélkül) az óvoda gyermekvédelmi felelőse és az óvoda vezetője családlátogatásra megy, így közvetlenül is próbál segítséget nyújtani a családok számára.

A csoportbeosztás kialakításakor hatványozottan veszik figyelembe a szegregáció megelőzésének szempontját is – természetesen a szabad óvoda-választás keretei között. Az óvoda a jelenlegi keretek között csak a 3. életévüket betöltött gyerekeket tudja fogadni. A fiatalabb gyermekek napközbeni elhelyezésére, oktatására a gyerekház biztosít lehetőséget.

A nyírmadai iskolát a református egyház alapította a XVI. században. A jelenlegi Patay István Általános Iskola 1946-ban alakult. Az intézmény három épületben látja el az **alapfokú oktatási** feladatait. Az általános iskolai tanulók száma 603 fő volt 2012-ben, az egy osztályra jutó átlaglétszám 25,1 fő. A tanulólétszám alakulására jellemző, hogy 2000 óta a gyermekek száma, illetve ezen belül a cigány kisebbség aránya is fokozatosan emelkedik. A tanulólétszám várhatóan a jövőben is növekedni fog, ami a későbbiek során szükségszerűen maga után vonja majd a pedagógus-szám növelését is.

Az iskola vezetősége továbbképzések szervezésével igyekszik a tanítás szakmai színvonalát és a hátrányos helyzetű gyerekek oktatási hatékonyságát növelni. Az iskolában szintén magas, de az óvodánál némileg alacsonyabb a hátrányos helyzetű tanulók aránya (kb. 85%).

Az iskola alaptervékenysége a következőkre terjed ki: alapfokú oktatás, nappali rendszerű általános iskolai nevelés-oktatás, valamint sajátos nevelési igényű tanulók nevelése-oktatása, ezen belül enyhe értelmi fogyatékos, valamint érzékszervi fogyatékos-nagyothalló tanulók nevelése, oktatása. Az általános iskola tevékenységébe tartozik ezen felül a nemzetiségi, etnikai, cigány kisebbségi oktatás; hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrációs és képesség kibontakoztató oktatása, fejlesztése.

A város nagy gondot fordít a hátrányos helyzetűek továbbtanulásának támogatására, amit nem csak az iskolákban folyó oktatás és nevelés során, illetve a különböző programok, képzések révén érvényesít, hanem a továbbtanulás anyagi vonzatának egy részét is átvállalja. Ezzel összhangban a Nyírmada Város Önkormányzata is csatlakozott a Bursa Hungarica Önkormányzati Ösztöndíjrendszerhez.

A helyi **képzési, foglalkoztatási politika** terén a járási munkaügyi központ folyamatosan tájékoztatást nyújt az aktuális képzési programokról, melyek elsősorban az átmeneti vagy tartós elhelyezkedési gondokkal küzdő álláskereső, pályakezdők számára nyújtanak képzési támogatást. Az önkormányzat a közfoglalkoztatási program keretében is hozzájárul a lakosság foglalkoztatási helyzetének javulásához.

Nyírmada az ÁROP-1.1.16-2012-2012-0001 „Esélyegyenlőség-elvű fejlesztéspolitika kapacitásának biztosítása” című kiemelt projekt keretén belül dolgozta ki Helyi Esélyegyenlőségi Programját. Nyírmada Város Önkormányzata fontos feladatnak tekinti lakosságuk életminőségének folyamatos javítását, a társadalmi szolidaritás megteremtését, a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyeinek biztosítását. Legfőbb célként a lakosság és az intézmények illetve egyéb szervezetek összefogásának erősítését tűzték ki

A Nyírmadán működő intézmények **együttműködési rendszere** hatékony és többrétű. A Polgármesteri Hivatal Igazgatási csoportja folyamatos kapcsolatban áll a területileg illetékes Gyámhivatallal, a Vásárosnaményi Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltségével, a KLIK Vásárosnaményi tankerületével.

3.3.3. Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek

Nyírmadán egyéb szempontból beavatkozást igénylő terület nem azonosítható.

4. ÁBRÁK, TÁBLÁZATOK, TÉRKÉPEK JEGYZÉKE

Ábrajegyzék

1. ábra: Nyírmada Integrált Városfejlesztési Stratégiájának célrendszere.....	12
2. ábra: Nyírmada népességének változása (2000-2013).....	14
3. ábra: A lakónépesség korösszetétele 2001, 2011	15
4. ábra: A lakónépesség kor és nem szerinti összetétele (2001, 2011)	16
5. ábra: Foglalkoztatottak szektoronkénti eloszlása	17
6. ábra: Foglalkoztatottak nemek szerinti eloszlása	17
7. ábra: Ingázó és helyben foglalkoztatottak aránya	17
8. ábra: Munkanélküliek számának változása 2000-2013.....	18
9. ábra: Nyilvántartott munkanélküliek havi lebontása 2014-ben	18
10. ábra: Lakások felszereltsége (2011).....	20
11. ábra: Lakások komfortfokozata (2011).....	20
12. ábra: A köznevelési intézményekbe beiratkozottak száma (2003-2013)	23
13. ábra: Az iparüzési adó és az iparüzési adót fizető vállalkozások száma (2000-2013).....	28
14. ábra: Lakásállomány alakulása Nyírmadán	29
15. ábra: A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások számának (db) változása Nyírmadán a teljes lakásállományhoz viszonyítva	48
16. ábra: A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatornahálózatba) bekapcsolt lakások számának változása Nyírmada a teljes lakásállományhoz viszonyítva	48
17. ábra: A szolgáltatott gáz mennyiségének alakulása Nyírmadán	49
18. ábra: A szolgáltatott áram mennyiségének eloszlása	50
19. ábra: A lakónépesség számának megoszlása városrészenként, 2011	71
20. ábra: A lakónépesség korcsoportos összetétele városrészenként, 2011	71

Táblázatok jegyzéke

1. táblázat: A Vásárosnaményi járás településeinek főbb adatai	7
2. táblázat: Nyírmada települési funkciói	8
3. táblázat: Nyírmada város népességszám változása 2001-2013	14
4. táblázat: Nyírmada város népmozgalmi adatai (2001, 2013)	15
5. táblázat: A népesség korösszetétele	15
6. táblázat: Nyírmada város lakossága iskolai végzettség szerint megyei és országos összehasonlításban (2001, 2011).....	16
7. táblázat: Befizetett SZJA értéksávonként Nyírmadán (2012)	19
8. táblázat: Nyírmada város segélyezésének adatai.....	19
9. táblázat: Néhány civil szervezet (2014 adatok szerint)	21
10. táblázat: Jelentősebb fejlesztések a nyírmadai közoktatási rendszerben.....	22
11. táblázat: Egészségügyi ellátást biztosító ellátóhelyek főbb jellemzői	23

12. táblázat: Szociális ellátásban részesülők.....	24
13. táblázat: A vállalkozások létszám kategória szerinti bemutatása Nyírmada városban	26
14. táblázat: A vállalkozások ágazatonkénti bemutató táblázata	26
15. táblázat: Földrészlet statisztika művelési áganként.....	26
16. táblázat: Legtöbb iparüzési adót fizető vállalkozások.....	27
17. táblázat: Nyírmada lakásállománya a 2011-es népszámlálás alapján.....	29
18. táblázat: A költségvetés bevételi tételeinek alakulása (2005-2014, eFt)	30
19. táblázat: A költségvetés kiadási tételeinek alakulása (2005-2014, eFt).....	31
20. táblázat: Az önkormányzati vagyon alakulása 2005-2014 (eFt)	31
21. táblázat: Önkormányzati foglalkoztatottak száma (2009-2015).....	33
22. táblázat: Önkormányzati tulajdonú lakások.....	34
23. táblázat: A település bérlakásainak, szolgálati lakásainak állomány alakulása 1990-2014 között	34
24. táblázat: Önkormányzati működtetésű intézmények (2015) fejlesztési szükségletei	35
25. táblázat: Nyírmada közintézményeinek energetikai fejlesztése az utóbbi néhány évben	35
26. táblázat: Közszolgáltatásokat ellátó szolgáltatók Nyírmadán	36
27. táblázat: A város zöldterületeinek jelleg szerinti megoszlása	40
28. táblázat: A település területhasználatának alapadatai	41
29. táblázat: Nyírmada intézményei és funkciói	42
30. táblázat: Régészeti lelőhelyek Nyírmadán	44
31. táblázat: Nyírmada kerékpárútjainak hossza	47
32. táblázat: Az önkormányzat megújuló energetikai beruházásai.....	51
33. táblázat: Talajvíztartó átlagos fekvésmélysége	53
34. táblázat: Összefüggések a helyzetelemzés során vizsgált területek között.....	60
35. táblázat: SWOT-elemzés.....	63
36. táblázat: Nyírmada fő problémái	67
37. táblázat: Nyírmada fő értékei.....	69
38. táblázat: Nyírmada városrészeinek lehatárolása	70
39. táblázat: A városrészek népességének szociális jellemzői, 2011 (%)	72
40. táblázat: A Belváros társadalmi helyzete	73
41. táblázat: A Belváros SWOT-elemzése.....	75
42. táblázat: A Nyugati kertváros társadalmi helyzete.....	75
43. táblázat: A Nyugati kertváros SWOT-elemzése	76
44. táblázat: A Keleti kertváros társadalmi helyzete.....	78
45. táblázat: A Keleti kertváros SWOT-elemzése	78
46. táblázat: Az Ipari, kereskedelmi, logisztikai zóna SWOT-elemzése	79
47. táblázat: A szegregátumok főbb demográfiai, lakhatási és szociális mutatói.....	82

48. táblázat: A szegregátumokban fennálló problémák.....	86
--	----

Térképek jegyzéke

1. térkép: Nyírmada elhelyezkedése.....	7
2. térkép: Magyarország elmaradott térségei.....	9
3. térkép: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Területfejlesztési Konceptiójának földrajzi fókuszai	10
4. térkép: Nyírmada városrészei.....	13
5. térkép: Nyírmada elhelyezkedése Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében.....	28
6. térkép: Részlet a Kárpát-térség hegy- és vízrajza térképből.....	37
7. térkép: Nyírmada és környékének természetvédelmi területei.....	39
8. térkép: Mada és Kis-mada elhelyezkedése a megyehatáron.....	43
9. térkép: Régészeti lelőhelyek elhelyezkedése.....	44
10. térkép: Nyírmada szerepe a megyei buszhálózatban.....	46
11. térkép: Magyarország genetikai talajtípusai.....	51
12. térkép: A talajvíz mélysége Nyírmada környezetében.....	52
13. térkép: Problématérkép.....	68
14. térkép: Értéktérkép.....	69
15. térkép: Nyírmada városrészei.....	70
16. térkép: A Belváros elhelyezkedése.....	73
17. térkép: A Nyugati kertváros elhelyezkedése.....	75
18. térkép: A Keleti kertváros elhelyezkedése.....	77
19. térkép: Nyírmada szegregált területei a KSH 2011. évi népszámlálási adatai alapján	80
20. térkép: Nyírmada szegregált területei a KSH 2001. évi népszámlálási adatai alapján	81